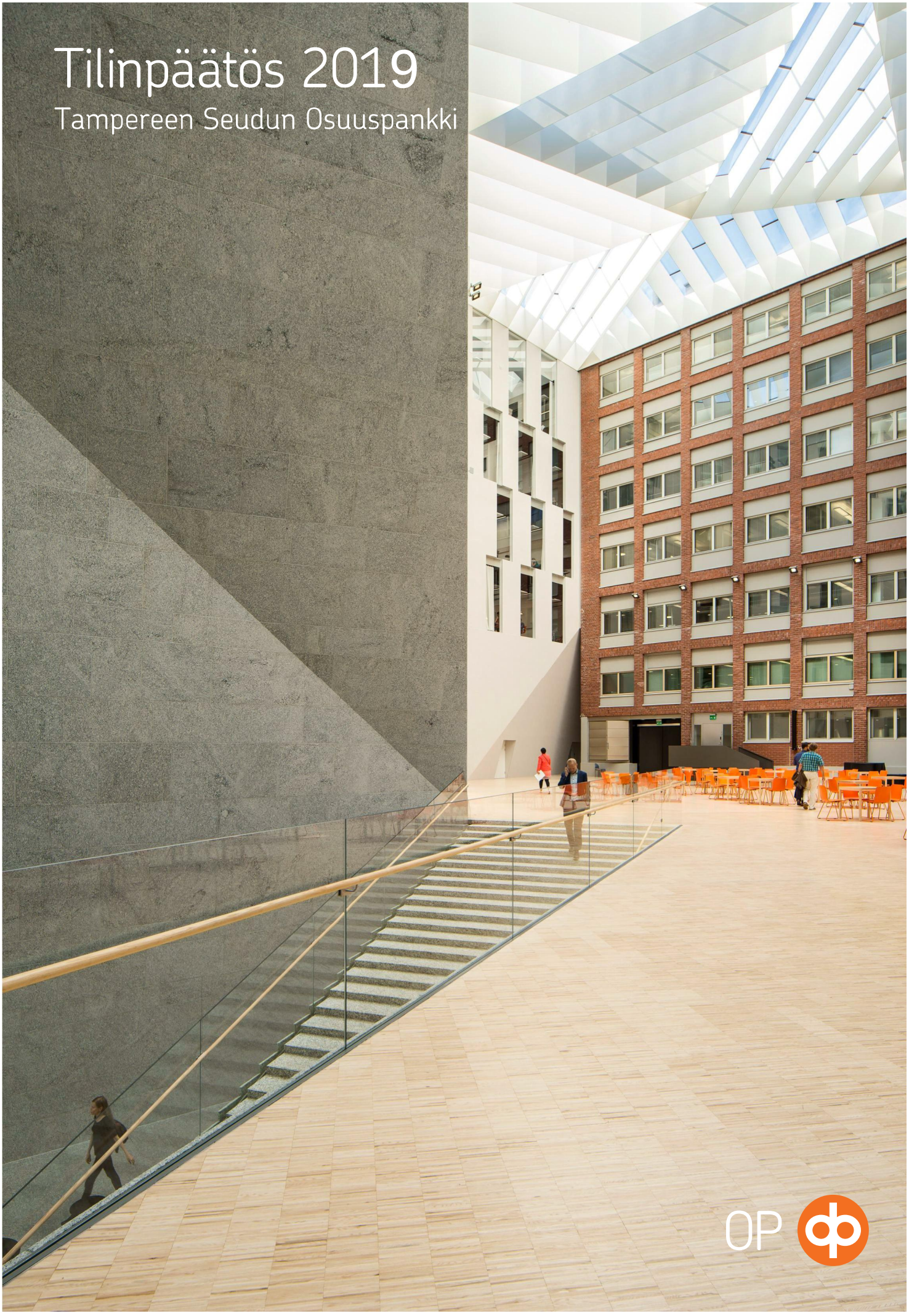
Tilinpäätös 2019

Tampereen Seudun Osuuspankki

SISÄLLYSLUETTELO

sivu	
1	**Toimintakertomus**
26	**Osuuspankin konsernin tuloslaskelma ja tase**
29	**Osuuspankin tuloslaskelma ja tase**
31	**Konsernin rahoituslaskelma**
33	**Rahoituslaskelma**
	Osuuspankin ja konsernin tuloslaskelman ja taseen liitteenä annettavat tiedot
35	Osuuspankin tilinpäätöksen merkittävimmät laatimisperiaatteet
54	Liitetiedot
92	**Luettelo kirjanpitokirjoista, tositteiden lajeista sekä selvitys niiden säilytystavoista**
101	**Hallituksen allekirjoitus**
101	**Hallintoneuvoston lausunto**
101	**Tilintarkastajien merkintä suoritetusta tilintarkastuksesta**

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS

Tampereen Seudun Osuuspankin liikevoitto oli 34,1 miljoonaa euroa. Liikevoitto oli 1,4 % suurempi kuin vuotta aiemmin. Korkokate oli 37,9 miljoonaa euroa, mikä oli 12,1 % suurempi kuin edellisvuonna. Tuotot olivat yhteensä 79,9 miljoonaa euroa, missä kasvua edellisvuodesta 3,2 %. Kulut olivat yhteensä 44,2 miljoonaa euroa, missä kasvua edellisvuodesta 2,4 %.

Tilikaudella kirjattiin vertailukautta enemmän odotettavissa olevia luottotappioita (arvonalentumistappioita) luotoista ja muista sitoumuksista, mutta kirjausten määrä suhteutettuna luotto- ja takauskantaan pysyi edelleen alhaisella tasolla.

Luottokanta ja talletuskanta kasvoivat vuoden aikana. CET1 vakavaraisuussuhde oli edellisvuotta heikompi, mutta säilyi edelleen hyvällä tasolla.

OP Tampereen omistaja-asiakkaiden määrä oli vuoden lopussa 108 956 kpl, kasvua edellisvuodesta 4 676 kappaletta.

Avainlukuja

Avainlukuja			
	2019	**2018**	**Muutos**
Liikevoitto, milj. euroa	34,1	33,6	1,4
Kulujen suhde tuottoihin, %	55,4	55,8	-0,4 %-yks.
Oman pääoman tuotto (ROE), %	6,0	6,3	-0,3 %-yks.
Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde	28,7	35,9	-7,1 %-yks.
Henkilöstö keskimäärin	293	298	-5
Omistaja-asiakkaat	108 956	104 280	4 676

OP Ryhmä

Tampereen Seudun Osuuspankki on jäsentensä omistama osuuskuntamuotoinen talletuspankki, joka harjoittaa toimialueellaan paikallista vähittäispankkitoimintaa. Kaikki jäsenet ovat omistaja-asiakkaita, joista jokaisella on yksi yhtäläiset oikeudet tuottava jäsenosuus.

Osuuspankki kuuluu OP Ryhmään, joka on johtava suomalainen finanssiryhmä. Se koostuu itsenäisistä osuuspankeista ja niiden keskusyhteisöstä OP Osuuskunnasta tytäryhtiöineen. OP Ryhmän ja sen jäsenpankkien keskitettyjen palveluiden kehittämisestä ja tuottamisesta vastaavat OP Osuuskunta sekä sen tytäryhtiöt OP-Palvelut Oy ja OP-Korttiyhtiö Oyj. OP Osuuskunta toimii koko OP Ryhmän strategisena omistusyhteisönä ja ryhmäohjauksesta ja valvonnasta vastaavana keskusyhteisönä.

Osuuspankki on OP Osuuskunnan jäsenluottolaitos. OP Osuuskunta ja sen jäsenluottolaitokset yhdessä niiden konsolidointiryhmiin kuuluvien yhteisöjen kanssa muodostavat yhteenliittymän, josta säädetään laissa talletuspankkien yhteenliittymästä (Yhteenliittymälaki). Yhteenliittymälain mukaan keskusyhteisö ja sen jäsenluottolaitokset vastaavat toistensa veloista ja sitoumuksista ja niiden vakavaraisuutta, maksuvalmiutta ja asiakasriskejä valvotaan yhteenliittymän tasolla. OP Ryhmän vakuutusyhtiöt eivät kuulu keskinäisen vastuun piiriin.

Osuuspankilla jäsenluottolaitoksena ei ole velvollisuutta julkistaa luottolaitostoiminnasta annetun lain 12 luvun 12 §:n mukaista puolivuosikatsausta. Jäsenluottolaitoksella ei ole velvollisuutta julkistaa vakavaraisuutta koskevia tietoja (ns. Pilari III -tiedot) kokonaisuudessaan, vaan ne julkistetaan OP yhteenliittymästä.

Toimintaympäristö

Maailmantalouden kasvu hidastui vähitellen vuoden 2019 aikana ja jäi keskimäärin hitaimmaksi sitten vuosikymmenen alun. Erityisesti teollisuuden ja maailmankaupan kehitys oli heikkoa. Vaisun talouskehityksen myötä inflaatio pysyi verkkaisena.

Euroopan keskuspankki laski syyskuussa talletuskoron -0,5 prosenttiin -0,4 prosentista. Lisäksi EKP aloitti marraskuun alussa jälleen ostaa arvopapereita markkinoilta 20 miljardilla eurolla kuukaudessa.
Lyhyet markkinakorot laskivat vuoden 2019 aikana hieman. Pidemmät korot laskivat selvemmin, jos kohta vuoden lopulla korot toipuivat loppukesän pessimistisistä tunnelmista. Osakemarkkinoilla kurssit nousivat loppuvuonna, kun suurimpien riskien nähtiin helpottaneen. Vuoden aikana osakemarkkinat vahvistuivat selvästi.

Suomen talouskasvu hidastui ennakkotietojen mukaan hieman edellisestä vuodesta. Talouskasvua kannattelivat kulutus ja palveluiden vienti. Tavaravienti kärsi vientimarkkinoiden kangertelusta. Rakentamisen kasvu hidastui, ja investoinnit kokonaisuutena kehittyivät heikosti. Asuntomarkkinat piristyivät vuoden loppua kohti. Kysyntä kohdistui yhä pienempiin kerrostaloasuntoihin, ja hinnat nousivat keskimäärin vain hieman.

Pirkanmaan talouskasvu jatkui vuonna 2019 keskimääräistä vahvempana, vaikka kasvu hieman hidastui vuodesta 2018. Erityisesti rakentamisen toimiala on ollut vahva Pirkanmaalla. Tampereella kaupunkikuvaa muokkaavat isot investoinnit raitiotiehen, Kansiareenaan ja Ranta-Tampellaan etenivät suunnitelman mukaisesti. Uusi kauppakeskus Ratina vilkastutti kauppaa keskustan alueella. Vuoden jälkipuoliskolla talouskasvu alkoi hidastumaan myös Pirkanmaalla. Investointien määrä kääntyi vuoden aikana laskuun edelliseen vuoteen verrattuna. Toimialueemme on kuitenkin edelleen Suomen vetovoimaisimpia pääkaupunkiseudun ohella. Työllisyyden kasvun ennakoidaan pysähtyneen, mutta työttömyys on edelleen keskivertoa korkeammalla tasolla. Toimialueemme väestömäärän kasvu jatkui edelleen hyvällä tasolla. Viime vuonna Tampereella aloitti uusi Tampereen Yliopisto, jossa kaksi yliopistoa ja ammattikorkeakoulu muodostivat uuden säätiöyliopiston. Opiskelijoita Tampereella on yli 35 000.

Yritysvastuu

Yritysvastuu on tiivis osa OP Ryhmän ja osuuspankkien liiketoimintaa ja strategiaa. Vastuullisuuden perusta rakentuu OP Ryhmän perustehtävälle, yhteisille arvoille, vahvalle vakavaraisuudelle ja osaavalle riskienhallinnalle, joita asiakasomisteinen liiketoimintamalli tukee. Yritysvastuun toimenpiteissä OP Ryhmässä huomioidaan taloudellinen ja sosiaalinen vastuu sekä ympäristövastuu. OP Ryhmän tavoite yritysvastuussa on olla toimialan edelläkävijä Suomessa. OP Ryhmä on sitoutunut noudattamaan YK:n Global Compact -aloitteen kymmentä periaatetta ihmisoikeuksista, työelämän oikeuksista, ympäristöperiaatteista ja korruption torjunnasta. OP on vuodesta 2009 lähtien sitoutunut noudattamaan YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteita. Vuonna 2019 OP Ryhmä allekirjoitti perustajajäsenenä YK:n ympäristöohjelman Finance Initiativen (UNEP FI) vastuullisen pankkitoiminnan periaatteet. OP Ryhmän ryhmätasoinen vastuullisuusraportointi perustuu GRI-standardeihin ja on luettavissa osana OP Ryhmän vuosikatsausta osoitteessa op-year2019.fi.

OP Ryhmän strategian mukaan paikallisella osuuspankilla on liiketoimintaroolinsa lisäksi myös yhteisöllinen rooli. OP Tampere toteutti osaltaan yhteisöllistä rooliaan opettamalla taloustaitoja lapsille ja nuorille mm. Yrityskylä Pirkanmaan avulla sekä opastamalla ikäihmisiä sähköisten palveluiden käyttämisessä. Pankki lahjoitti yhdistyksille kesätyöpalkkoja nuorten työllistämiseksi ja rahaa paikalliseen hyväntekeväisyyteen monipuolisesti ikäihmisten, lasten, mielenterveystyön ja luonnon hyväksi. OP Tampereen henkilökunta teki vapaaehtoistyötä myös työajalla hiiop.fi – hankkeessa. Pankki tuki kulttuuria ja junioriurheilua toimialueensa seurojen ja yhteisöjen kautta. Hippo-kisoissa ja iltapäiväkerhoissa liikkui tuhansia lapsia Tampereella ja ympäryskunnissa OP Tampereen tuella.

Olennaiset tapahtumat tilikaudella

Tampereen Seudun Osuuspankin uudeksi toimitusjohtajaksi valittiin 1.9.2019 alkaen Jani Vilpponen. Hän seuraa tehtävässään Mikko Rosenlundia, joka siirtyi eläkkeelle 1.12.2019.

Osuuspankki osti elokuussa 2018 Asunto Oy Nokian Tetriksen osakkeet 1-1443 ja 23785-24000. Nokian konttori toimii väistötiloissa ja muuttaa uusiin tiloihin Tekrikseen niiden valmistuessa keväällä 2020.

Tammikuussa 2019 lopetettiin Pirkkalan konttori. Konttorin asiakkuudet siirtyivät Hämeenkatu 12 -toimipisteeseen.

Toukokuussa 2019 otettiin käyttöön pääkonttorin, Hämeenkatu 12, uudistuneet kassapalvelu- ja taustatilat, jolloin Hämeenkatu 6 -konttorissa toimineet pankin yksiköt siirrettiin Hämeenkatu 12 -toimipisteeseen.

Vuoden 2018 lopussa lakkautettiin pankin paikallistoimikunnat, palkansaajatoimikunta, yrittäjätoimikunta sekä nuorten toimikunta. Nämä korvattiin vuoden 2019 alussa aloittaneella asiakasfoorumilla.

Tampereen Seudun Osuuspankilla ei ollut muita olennaisia tapahtumia tilikaudella.

Konsernirakenne ja siinä tapahtuneet muutokset tilikauden aikana

Osuuspankin konserniin kuuluivat pankin lisäksi tytäryrityksinä OP Koti Pirkanmaa Oy LKV ja kolme tytäryritystä, jotka ovat asunto- ja kiinteistöyhtiöitä. Pankki on laatinut konsernitilinpäätöksen, johon on yhdistelty emopankin tilinpäätöksen lisäksi Kiinteistö Oy Tampereen Hämeenkatu 12 ja Kiinteistö Oy Hämeenkiven tilinpäätökset Finanssivalvonnan Määräykset ja ohjeet 2/2016 Rahoitussektorin kirjanpito, tilinpäätös ja toimintakertomus edellyttämässä laajuudessa.

Koska konsernitilinpäätöksen luvut eivät poikkea olennaisesti emo-osuuspankin tilinpäätöksestä, tässä toimintakertomuksessa käsitellään osuuspankin ja sen konsernin toimintaa emo-osuuspankin tilinpäätöksen lukujen perusteella. Merkittävimmät konsernin erät on kerrottu jäljempänä kappaleessa Osuuspankin konserni.

Olennaiset tapahtumat tilikauden päättymisen jälkeen

Pankin henkilöstöravintolan toiminta ulkoistettiin 1.1.2020 alkaen Juvenes Oy:lle. Toiminnan siirron myötä kaksi ravintolan työntekijää siirtyi Juvenes Oy:n palvelukseen vanhoina työntekijöinä. Henkilöasiakaspuolen vahinkovakuutusliiketoiminta siirtyy 1.4.2020 alkaen Pohjola Vakuutus Oy:lle. Tässä yhteydessä kymmenen vahinkovakuutusmyyjää siirtyy Pohjola Vakuutus Oy:n palvelukseen.

Osuuspankin tulos

Liikevoittoon vaikuttaneiden keskeisimpien tuotto- ja kuluerien kehitys kolmelta viimeiseltä vuodelta on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Tulosanalyysi				
Milj. euroa	**2019**	**2018**	**Muutos, %**	**2017**
Tuotot				
Korkokate	37,9	33,8	12,1	32,4
Muut tuotot				
Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista	14,7	14,5	1,6	14,7
Palkkiotuotot, netto	24,4	24,0	1,7	23,5
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	0,2	0,1	205,1	0,2
Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot	-	-		
Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot*				0,0
Suojauslaskennan nettotulos	-	-		-
Sijoituskiinteistöjen nettotuotot	1,5	4,1	-64,4	1,8
Liiketoiminnan muut tuotot	1,2	0,9	31,4	2,6
Yhteensä	42,0	43,6	-3,6	42,9
Tuotot yhteensä	79,9	77,4	3,2	75,3
Kulut				
Henkilöstökulut	14,7	14,0	5,6	15,3
Muut hallintokulut	23,1	22,1	5,0	19,4
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	0,7	0,4	91,8	1,5
Liiketoiminnan muut kulut	5,7	6,8	-17,1	4,3
Kulut yhteensä	44,2	43,2	2,4	40,5
Odotettavissa olevat luottotappiot jaksotettuun hankintamenoon kirjatuista rahoitusvaroista	1,6	0,6	154,1	
Arvonalentumiset luotoista ja muista sitoumuksista*				0,5
Muiden rahoitusvarojen odotettavissa olevat luottotappiot sekä arvonalentumistappiot	-	-		-
Liikevoitto (-tappio)	34,1	33,6	1,4	34,2

* IAS 39 -standardin mukainen rivi. IFRS 9 -standardi otettiin käyttöön 1.1.2018.

Liikevoitto kasvoi 0,5 miljoonaa euroa vertailukaudesta. Korkokate kasvoi 4,1 miljoonaa euroa. Korkokatetta paransivat luottokannan kasvu, tehdyt koronvaihtosopimukset, tehdyt OP-talletukset OP-yrityspankkiin ja talletusvarainhankinnan kustannusten lasku.
Sijoituskiinteistöjen nettotuloksen vertailukauden lukuihin sisältyi kiinteistökauppojen tulosvaikutukset.

Vertailukaudella 2018 OP Ryhmän henkilöstön lakisääteistä työeläketurvaa hoitavan OP-Eläkekassan edustajisto päätti noin 1,1 miljardin euron eläkevastuun siirtämisestä Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisen hoidettavaksi. Siirto toteutui vuoden 2018 lopussa ja siirrosta tuloutui Tampereen Seudun Osuuspankille ylimääräisen vakavaraisuuspääoman palautusta 1,3 miljoonaa euroa. Lisäksi vuonna 2019 siirrosta tuloutui vielä 0,7 miljoonaa euroa ylimääräisen vakavaraisuuden palautusta. Ylimääräisen vakavaraisuuspääoman palautukset esitetään tuloslaskelman henkilöstökulujen eläkekuluissa.

Muita hallintokuluja kasvattivat OP Ryhmän kehittämiskulut. Poistot ja arvonalentumiset kasvoivat vertailukaudesta, johtuen oman käytön kohteeseen kirjatusta arvonalentumisesta.
Liiketoiminnan muut kulut vähenivät vertailukaudesta 17,1 %, johtuen edellisvuonna kirjatuista kiinteistöyhteisöosakkeiden luovutustappiosta.

Palkkiotuottoja kertyi seuraavasti:

Palkkiotuotot			
Milj. euroa	**2019**	**2018**	**Muutos, %**
Talletuksista	0,1	0,1	-39,7
Luotonannosta	5,3	6,0	-11,8
Maksuliikkeestä	9,6	8,5	12,3
Arvopapereiden välityksestä ja liikkeeseen laskusta	3,0	2,5	23,1
Omaisuudenhoidosta ja lainopillisista tehtävistä	3,1	3,0	4,2
Takauksista	0,4	0,3	4,2
Vakuutusten välityksestä	7,1	7,2	-2,1
Muut	9,7	8,8	11,1
Yhteensä	38,2	36,4	5,0
OP-bonukset	-10,6	-9,9	7,3
Palkkiotuotot yhteensä	27,6	26,5	4,2
Palkkiokulut	3,2	2,5	28,4
Palkkiotuotot, netto	24,4	24,0	1,7

Osuuspankin palkkiotuotot kasvoivat vertailuvuodesta. Palkkiot maksuliikkeestä, arvopapereiden välityksestä ja omaisuudenhoidosta kasvoivat. Sen sijaan palkkioita luotonannosta ja vakuutusten välityksestä kertyi edellisvuotta vähemmän. Muutosta selittää luotonannon palkkioiden jaksotuskäytännön muutos sekä vahinkovakuutuksen palkkiomallin muutos. Palkkiotuottoihin sisältyy vähennyksenä omistaja-asiakkaille myönnetyt OP-bonukset. OP-bonuksia maksettiin 7,3 % edellisvuotta enemmän.

Odotettavissa olevat luottotappiot saamisista kasvoivat 1,0 miljoonaa euroa vertailukaudesta, mutta suhteutettuna luotto- ja takauskantaan niiden määrä pysyi edelleen alhaisella tasolla.

Odotettavissa olevat luottotappiot			
Milj. euroa	**2019**	**2018**	**Muutos, %**
Odotettavissa olevien luottotappioiden määrä yhteensä	1,6	0,6	154,1
Odotettavissa olevat luottotappiot luotto- ja takauskannasta %	0,05	0,02	0,03

Tase ja taseen ulkopuoliset sitoumukset

Keskeisiä tase- ja sitoumuseriä

Keskeisimpien tase- ja sitoumuserien kehitys kolmelta vuodelta ja tilikauden 2019 muutos on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Keskeisiä tase- ja sitoumuseriä				
Milj. euroa	**31.12.2019**	**31.12.2018**	**Muutos, %**	**31.12.2017**
Tase	4 336,1	3 826,8	13,3	3 461,0
Luotot	3 467,0	3 028,1	14,5	2 683,2
Saamistodistukset	30,0	70,0	-57,1	0,0
Osakkeet ja osuudet	325,8	325,4	0,1	325,0
Talletukset	2 943,5	2 727,3	7,9	2 577,2
Oma pääoma	390,4	381,1	2,5	358,1
Taseen ulkopuoliset sitoumukset	543,5	574,9	-5,5	358,7

Taseen luottokanta ja talletukset kasvoivat edellisvuodesta. Luottokanta kasvoi 14,5 %, erityisesti kasvoivat yritys- ja yhteisöluotot. Talletuskanta kasvoi 7,9 %, erityisesti kasvoivat maksuliiketilit. Saamistodistukset pienenivät saamistodistuksen erääntymisestä johtuen. Omaa pääomaa kasvatti tilikauden tulos ja johdannaisten arvostustulos. Taseen ulkopuoliset sitoumukset vähenivät aiemmin myönnettyjen luottojen noston myötä.

Antolainauksen kehitys

Uusia luottoja nostettiin tilikauden aikana 1 077,0 miljoonaa euroa eli 188,7 miljoonaa euroa enemmän kuin edellisenä vuonna. Luottokanta oli tilikauden lopussa 3 461,9 miljoonaa euroa (3 032,4[1]).
Pankin OP-Asuntoluottopankki Oyj:lle siirtämien ja OP-Asuntoluottopankki Oyj:n taseesta myöntämien asuntoluottojen kanta oli vuodenvaihteessa 400,3 miljoonaa euroa.

Ongelmasaamiset ja lainanhoitojoustosaamiset olivat edelleen alhaiset 2,0 % luotto- ja takauskannasta ja kehittyivät tilikauden aikana seuraavasti:

Ongelmasaamiset ja lainanhoitojoustot			
Milj. euroa	**31.12.2019**	**31.12.2018**	**Muutos, %**
Järjestämättömät saamiset	13,9	13,1	5,7
Yli 90 päivää erääntyneet saamiset	5,0	4,3	16,4
Järjestämättömät lainanhoitojoustosaamiset	4,8	5,3	-9,8
Todennäköisesti maksamatta jäävät saamiset	4,0	3,5	16,1
Terveet lainanhoitojoustosaamiset	66,9	71,2	-6,0
Ongelmasaamiset yhteensä	80,8	84,3	4,2

Taulukon luvuissa on vähennetty odotettavissa olevat luottotappiot. Yli 90 päivää erääntyneenä saamisena esitetään jäljellä oleva pääoma sellaisesta saamisesta, jonka korko tai pääoma on ollut erääntyneenä ja maksamatta yli kolme kuukautta. Lainahoitojoustosaamisena esitetään saamiset, joiden sopimusten ehtoja on neuvoteltu uudelleen asiakkaan heikentyneestä maksukyvystä johtuen. Todennäköisesti maksamatta jäävinä saamisina esitetään muut heikompiin luottoluokkiin kuuluvat saamiset.

Kiinteistöomistukset

Osuuspankin kiinteistöomistukset muodostuvat omassa käytössä olevista kiinteistöistä ja sijoituskiinteistöistä.

Kiinteistöomistukset		
Milj. euroa	**31.12.2019**	**31.12.2018**
Omassa käytössä olevat kiinteistöt		
Sitoutunut pääoma	34,1	34,3
Prosenttia taseesta	0,8	0,9
Sijoituskiinteistöt		
Sitoutunut pääoma	27,2	27,4
Prosenttia taseesta	0,6	0,7
Käypä arvo	37,3	36,5
Nettotuotto, %	8,9	8,6
Kiinteistöihin sitoutunut pääoma yhteensä	61,3	61,7
Prosenttia taseesta	1,4	1,6

Kiinteistöyhteisöjen sitoutunut pääoma muodostuu osakehuoneiston kirjanpitoarvosta ja osakehuoneistoon kohdistuvasta lainaosuudesta.

Pankilla ei ole sijoituksia kiinteistösijoitusyhtiöissä. Kaikkien kiinteistösijoitusten osuus on 1,4 % taseesta (1,6).

[1] Suluissa vertailuluku 31.12.2018.

Omassa käytössä olevat kiinteistöt

Omassa käytössä olevia kiinteistöjä on taseessa 31,2 miljoonaa euroa. Arvonalennuksia kirjattiin tilikauden aikana 0,3 miljoonaa euroa. Oman käytön kiinteistöihin ei sisälly arvonkorotuksia.

Tilikauden aikana ei ole tehty oman käytön kiinteistöjen hankintoja eikä myyntejä.

Sijoituskiinteistöt

Sijoituskiinteistöistä ei kirjattu arvonalennuksia tilikauden aikana. Sijoituskiinteistöihin ei sisälly arvonkorotuksia.
Tilikauden aikana myytiin sijoituskiinteistöjä kirjanpitoarvoltaan 26,1 tuhatta euroa.

Sijoituskiinteistöhankintoja ei tehty.

Muun sijoitustoiminnan kehitys

Saamiset luottolaitoksilta, joista valtaosan muodostavat saamiset OP Yrityspankki Oyj:ltä, olivat 438,3 miljoonaa euroa (336,2).

Tilikauden lopussa osuuspankilla oli sijoituksia keskusyhteisön osuuspääomaan yhteensä 323,7 miljoonaa euroa (323,7).

Velat yleisölle ja julkisyhteisöille

Yleisön talletusten ja muiden velkojen kehitys on kuvattu alla olevassa taulukossa. Muut velat muodostuvat markkinarahaveloista ja valtion varoista välitetyistä lainoista.

Velat yleisölle ja julkisyhteisöille			
Milj. euroa	**31.12.2019**	**31.12.2018**	**Muutos, %**
Talletukset			
Maksuliiketilit	1 913,1	1 747,5	9,5
Säästämistilit	235,5	232,9	1,1
Sijoittamistilit	785,5	737,6	6,5
Valuuttatalletukset	9,4	9,3	1,0
Yhteensä	2 943,5	2 727,3	7,9
Muut velat	0,1	0,1	-25,4
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille yhteensä	2 943,6	2 727,5	7,9

Muun vieraan pääoman ja sitoumusten kehitys

Velat luottolaitoksille, jotka muodostuvat veloista OP Yrityspankki Oyj:lle ja ns. väliluotosta OP-Asuntoluottopankki Oyj:lle, kasvoivat 808,7 miljoonaan euroon (552,8).

Osuuspankilla ei ole liikkeeseen laskettuja joukkovelkakirjalainoja.

Muut vieraan pääoman erät muodostuvat lähinnä lyhytaikaisista maksujenvälityseristä sekä tuottojen ja kulujen jaksotuksiin liittyvistä tilinpäätösvaiheen siirtyvistä eristä.

Oma pääoma ja varaukset

Tampereen Seudun Osuuspankin koko oman pääoman määrä kasvoi 2,5 prosenttia 390,4 miljoonaan euroon (381,1).

Osuuspääoma

Osuuspääoma pieneni 4,1 prosenttia 215,0 miljoonaan euroon (224,2). Omistaja-asiakkailla oli tilikauden lopussa sijoituksia jäsenosuuksiin 11,2 miljoonaa euroa (10,7) ja Tuotto-osuuksiin 203,8 miljoonaa euroa (213,5). Irtisanottuja Tuotto-osuuksia oli tilikauden lopussa 17,9 miljoonaa euroa (21,9) ja irtisanottuja jäsenosuuksia 0,3 miljoonaa euroa (0,3).

Osuuspankki maksoi Tuotto-osuuksille vuodelta 2018 korkoa 3,25 prosenttia eli yhteensä 6 420 330,53 euroa. Jäsenosuuspääomalle ei maksettu korkoa vuodelta 2018.

Osuuspankilla voi osuuskuntalain ja osuuspankin sääntöjensä mukaan olla jäsenen oikeudet tuottavia jäsenosuuksia ja vapaaehtoisina osuuksina Tuotto-osuuksia. Osuuspankin osuuspääomassa on jäsenosuuksia 108 956 kpl. Jokaisella jäsenellä on velvollisuus ottaa yksi osuuspankin jäsenosuus ja maksaa siitä merkintähintana 100 euron suuruinen jäsenosuusmaksu. Tuotto-osuuksia on osuuspankin osuuspääomassa 2 037 602 kpl. Tuotto-osuuksia voivat merkitä vain osuuspankin jäsenet ja niiden antamisesta päättää osuuspankin hallitus. Tuotto-osuuden nimellisarvo ja siitä osuuspankille merkintähintana maksettava tuotto-osuusmaksu on 100 euroa.

Jäsen- ja tuotto-osuusmaksut palautetaan osuuspankin sääntöjen, osuuskuntalain ja osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain mukaisesti ja sanotuissa laeissa mainituin edellytyksin jäsenyyden päätyttyä tai irtisanottaessa jäsenosuus tai Tuotto-osuus. Jäsenosuusmaksu ja tuotto-osuusmaksu voidaan palauttaa 12 kuukauden kuluttua sen tilikauden päättymisestä, jonka aikana jäsenyys on päättynyt tai Tuotto-osuuden omistaja on irtisanonut osuuden. Palautuksiin vaaditaan valvovan viranomaisen lupa, mikäli sääntely sitä edellyttää.

Osuuspankilla on kuitenkin oikeus kieltäytyä jäsenosuusmaksujen ja tuotto-osuusmaksujen palauttamisesta osuuspankin toiminnan aikana. Osuuspankki voi myöhemmin päättää edellä mainitun kiellon kumoamisesta. Palauttamista koskevasta kiellosta ja sen kumoamisesta päättää tarvittaessa pankin hallitus. Ellei palautusta voida jonakin vuonna maksaa täysimääräisesti, maksamatta jäänyt osa maksetaan seuraavien tilinpäätösten perusteella käytettävissä olevista omista pääomista. Edellä määrätty oikeus maksamatta jääneen osan jälkipalautukseen päättyy kuitenkin viidennen seuraavan tilinpäätöksen jälkeen. Maksamatta jääneelle osalle ei makseta korkoa.

Osuuspankilla on oikeus lunastaa kaikki Tuotto-osuudet. Lunastusoikeuden käyttämisestä päättää osuuspankin hallitus. Lunastukseen vaaditaan keskusyhteisön lupa sekä valvovan viranomaisen lupa, mikäli sääntely sitä edellyttää.

Muut oman pääoman erät

Käyvän arvon rahasto oli tilikauden lopussa 11,3 miljoonaa euroa (3,9). Käyvän arvon rahastoon on kirjattu koronvaihtosopimusten arvostustulos.

Veroperusteiset varaukset

Luottotappiovarausta kasvatettiin 15,6 miljoonaa euroa.

Omat varat ja vakavaraisuus

Osuuspankin luottoriskin pääomavaateen laskennassa käytetään sisäisten luokitusten menetelmää. Markkinariskien pääomavaatimus lasketaan standardimenetelmällä. Myös operatiivisten riskien pääomavaatimus lasketaan standardimenetelmällä.

OP Ryhmä julkistaa ns. Pilari III:n mukaiset tarkemmat vakavaraisuustiedot tilinpäätöksen yhteydessä. OP Ryhmän tilinpäätös ja Pilari III mukaiset vakavaraisuustiedot ovat luettavissa www.op.fi verkkopalvelussa.

Osuuspankin omat varat muodostuivat seuraavasti:

Omat varat Milj. euroa	**31.12.2019**	**31.12.2018**
Ydinpääoma (CET1)		
Oma pääoma*	390,4	381,1
Tilinpäätössiirrot vähennettynä laskennallisella verovelalla	122,7	110,2
Käyvän arvon rahasto rahavirran suojauksesta ja varovaisen arvostamisen oikaisu	-11,6	-4,2
Ydinpääoma (CET1) ennen vähennyksiä	501,5	487,1
Tilintarkastamaton tilikauden voitto	-17,6	-16,7
Suunniteltu voitonjako ja ed.tk:n maksamaton voitonjako	-	-
Omista varoista vähennettävät osuuspääomat	-8,8	-9,9
Aineettomat hyödykkeet	-	-
ECL** – Odotetut tappiot alijäämä	-11,0	-6,9
Ydinpääoma (CET1) yhteensä	**464,1**	**453,6**
Ensisijainen pääoma (T1) yhteensä	**464,1**	**453,6**
Toissijainen pääoma (T2)		
ECL** - Odotetut tappiot ylijäämä	**-**	**-**
Toissijainen pääoma (T2) yhteensä	**-**	**-**
Omat varat yhteensä	**464,1**	**453,6**

* pl. mahdollinen arvonkorotusrahastoon liittyvä laskennallinen verovelka
** Odotettavissa olevat luottotappiot

Ydinpääomasta on vähennetty asiakkaille palautetut irtisanotut osuuspääomat. Tilikauden tulosta ei ole luettu omiin varoihin.

Kokonaisriski		
Milj. euroa	**31.12.2019**	**31.12.2018**
Luottoriski		
Standardimenetelmä (SA)	17,3	18,6
Saamiset yrityksiltä	17,3	18,6
Vähittäissaamiset	0,0	0,0
Kiinteistövakuudelliset vastuut	-	-
Saamiset luottolaitoksilta	-	-
Saamiset valtioilta, keskuspankeilta ja julkisyhteisöiltä	-	-
Muut vastuut	-	-
Sisäisten luottoluokitusten menetelmä (IRB)	1 472,4	1 120,2
Saamiset yrityksiltä[1)]	810,2	628,4
Yritysvastuut – pk-yritykset	553,9	409,0
Yritysvastuut - Muut	256,3	219,4
Vähittäissaamiset[2)]	285,1	116,9
Kiinteistövakuudelliset	257,6	90,5
Muut vähittäisvastuut	27,5	26,4
Saamiset luottolaitoksilta[1)]	-	-
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset	4,8	3,9
Muut erät	372,3	371,1
Luottoriski yhteensä	1 489,7	1 138,8
Markkinariski	-	-
Operatiivinen riski	125,4	126,0
Yhteensä	**1 615,2**	**1 264,8**

1) Saamisiin yrityksiltä ja luottolaitoksilta sovelletaan nk. IRBAn perusmenetelmää (FIRB), eli pankki soveltaa näiden vastuiden riskipainojen laskennassa omia maksukyvyttömyyden todennäköisyyden (PD) estimaatteja.
2) Vähittäissaamisten riskipainoja laskettaessa pankki soveltaa omia estimaatteja maksukyvyttömyyden todennäköisyydelle (PD), tappio-osuudelle (LGD) ja luottovasta-arvokertoimelle (CF).

Vakavaraisuussuhdeluvut		
(%)	**31.12.2019**	**31.12.2018**
Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde	28,7	35,9
Ensisijaisen pääoman (T1) vakavaraisuussuhde	28,7	35,9
Vakavaraisuussuhde	28,7	35,9
Osuuspankkien yhteenliittymän ydinpääoman vakavaraisuussuhde (CET1)	19,6*	20,5

*Syyskuussa 2019

Pääomavaateet		
Milj. euroa	**31.12.2019**	**31.12.2018**
Omat varat	464,1	453,6
Minimipääomavaade + puskurivaateet *	169,6	132,8
Omien varojen ylijäämä	**294,5**	**320,7**

*Minimivaade 8 %, kiinteä lisäpääomavaatimus 2,5 % sekä mahdollinen maakohtainen muuttuva lisäpääomavaatimus

Kiinteistövakuudellisten vähittäissaamisten kokonaisriski kasvoi vuoden 2019 aikana EKP:n määräämien riskipainokertoimien seurauksena. Kokonaisriskin kasvu heikensi myös vakavaraisuutta.

Osuuspankki suunnittelee ottavansa vuonna 2020 käyttöön maksukyvyttömyyden uuden määritelmän.

Vakavaraisuussuhdeluvun heikkeneminen johtui riskipainotetun taseen kasvusta.

Tunnuslukujen laskentakaavat:

Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde, %

$$\frac{\text{Ydinpääoma (CET1) yhteensä}}{\text{Kokonaisriski yhteensä}} \times 100$$

Ensisijaisen pääoman (T1) vakavaraisuussuhde, %

$$\frac{\text{Ensisijainen pääoma (T1) yhteensä}}{\text{Kokonaisriski yhteensä}} \times 100$$

Vakavaraisuussuhde, %

$$\frac{\text{Omat varat yhteensä}}{\text{Kokonaisriski yhteensä}} \times 100$$

Osuuspankin konserni

Osuuspankin konsernin liikevoitto kasvoi 1,2 prosenttia ja oli 33,1 miljoonaa euroa (32,7). Konsernin tase oli tilikauden lopussa 4 334,2 miljoonaa euroa (3 823,7).

Konsernin ydinpääoman vakavaraisuussuhde (CET1) oli 26,9 prosenttia (34,5). Konsernin vakavaraisuussuhde oli 26,9 prosenttia (34,5). Ydinpääoma (CET1) oli yhteensä 447,2 miljoonaa euroa (436,5), ja omat varat yhteensä 447,2 miljoonaa euroa (436,5). Konsernin kokonaisriski oli 1 659,6 miljoonaa euroa (1 264,7) ja omien varojen vähimmäismäärä 174,3 miljoonaa euroa (132,8).

Konsernin oman pääoman tuotto (ROE) tilikaudelta (suluissa kaksi edellistä tilikautta) oli 5,9 prosenttia (6,2 ja 7,3), koko pääoman tuotto (ROA) 0,7 prosenttia (0,8 ja 0,9), omavaraisuusaste 11,7 prosenttia (12,7 ja 13,1) ja kulujen suhde tuottoihin 56,6 prosenttia (57,0 ja 53,4). Tunnuslukujen laskukaavat on esitetty Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut -kappaleen yhteydessä.

Osuuspankki otti konsernitilinpäätöksessä käyttöön 1.1.2019 alkaen IFRS 16 Vuokrasopimukset -standardin, jonka mukaan vuokralle otetut vuokrasopimukset kirjattiin taseeseen käyttöoikeusomaisuuseräksi ja vuokrasopimusvelaksi.

Keskinäinen vastuu

Yhteenliittymälain mukaisesti osuuspankkien yhteenliittymän muodostavat yhteenliittymän keskusyhteisö OP Osuuskunta, osuuspankkien keskusrahalaitoksena toimiva liikepankki OP Yrityspankki Oyj, keskusyhteisön muut jäsenluottolaitokset, keskusyhteisön ja jäsenluottolaitoksen konsolidointiryhmiin kuuluvat yhteisöt sekä sellaiset luottolaitokset, rahoituslaitokset ja palveluyritykset, joista edellä mainitut yhteisöt yksin tai yhdessä omistavat yli puolet. OP Osuuskunnan jäseniä olivat tilikauden lopussa 147 osuuspankkia sekä OP Yrityspankki Oyj, OP-Asuntoluottopankki Oyj ja OP-Korttiyhtiö Oyj. Talletuspankkien yhteenliittymää valvotaan konsolidoidusti.

Keskusyhteisö ja sen jäsenluottolaitokset ovat keskinäisessä vastuussa toistensa veloista. Velkoja, joka ei ole saanut jäsenluottolaitokselta suoritusta erääntyneestä saatavastaan, voi vaatia suoritusta keskusyhteisöltä, kun päävelka on erääntynyt. Mainitussa tapauksessa keskusyhteisön on laadittava laissa tarkoitettu osittelulaskelma kunkin jäsenluottolaitoksen maksettavaksi tulevasta vastuuosuudesta. Jäsenluottolaitosten keskinäinen vastuu määräytyy luottolaitosten viimeksi vahvistettujen taseiden mukaisessa suhteessa.

Jäsenluottolaitokset ovat velvollisia osallistumaan toisen jäsenluottolaitoksen selvitystilan ehkäisemiseksi tarvittaviin tukitoimiin sekä keskusyhteisön toisen jäsenluottolaitoksen puolesta suorittaman velan maksuun talletuspankkien yhteenliittymästä annetun lain 5 luvun mukaisesti. Jäsenluottolaitoksilla on lisäksi keskusyhteisön maksukyvyttömyystilanteessa osuuskuntalain mukainen rajaton lisämaksuvelvollisuus keskusyhteisön veloista

Keskusyhteisö on velvollinen antamaan jäsenluottolaitoksilleen ohjeita niiden sisäisestä valvonnasta sekä riskienhallinnasta, niiden toiminnasta maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden turvaamiseksi sekä yhtenäisten tilinpäätösperiaatteiden noudattamisesta yhteenliittymän yhdistellyn tilinpäätöksen laatimisessa.

Talletussuoja ja sijoittajien turva

Rahoitusvakausviranomaisesta annetun lain mukaan talletuspankin on kuuluttava talletussuojarahastoon. OP Ryhmään kuuluvia talletuspankkeja pidetään talletussuojan osalta yhtenä pankkina. Talletussuojarahastosta korvataan tallettajien saamiset OP Ryhmän talletuspankeilta enintään 100 tuhanteen euroon asti. OP Ryhmässä talletuspankkeja ovat osuuspankit ja OP Yrityspankki Oyj. OP Ryhmälle tulevia uuden järjestelmän mukaisia maksuja on kuvattu tilinpäätöksen laatimisperiaatteissa kohdassa Viranomaismaksut.

Sijoittajien korvausrahasto maksaa korvauksia ei-ammattimaisille sijoittajille silloin, kun sijoituspalveluyritys tai luottolaitos ei pysty suorittamaan muun kuin tilapäisen maksukyvyttömyyden vuoksi suojan piirissä olevia sijoittajien selviä ja riidattomia saamisia sopimuksen mukaisesti. Korvauksen määrä on 90 prosenttia saamisen määrästä, enintään 20 tuhatta euroa. Sijoittajien korvausrahastoa koskevan lainsäädännön mukaan OP Ryhmään kuuluvia pankkeja pidetään korvaussuojan osalta yhtenä pankkina.

Kriisinratkaisusääntelyn mukaan kriisinratkaisuviranomaisella on oikeus puuttua pankin velkojen ehtoihin velkojan asemaan vaikuttavalla tavalla. OP Ryhmän kriisinratkaisuviranomainen on Brysselissä toimiva EU:n kriisinratkaisuneuvosto (Single Resolution Board). Kriisinratkaisuviranomainen määrittää kriisinratkaisulain mukaisten velkojen minimimäärän OP Ryhmän tasolla.

Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut

Tunnusluku	2019	2018	2017*
Oman pääoman tuotto (ROE), %	6,0	6,3	7,4
Koko pääoman tuotto (ROA), %	0,7	0,8	1,0
Omavaraisuusaste, %	11,8	12,8	13,2
Kulu-tuotto-suhde, %	55,4	55,8	52,3

***** Tunnusluvut vastaavat tilinpäätöksessä 2017 julkaistuja, eikä niitä ole oikaistu takautuvasti.

Tunnuslukujen laskukaavat

Oman pääoman tuotto (ROE), %

Liikevoitto (-tappio) – Tuloverot * x 100
Oma pääoma ja vähemmistön osuus + Tilinpäätössiirtojen kertymä laskennallisella verolla vähennettynä (tilikauden alun ja lopun keskiarvo)

Koko pääoman tuotto (ROA), %

Liikevoitto (-tappio) – Tuloverot * x 100
Taseen loppusumma keskimäärin
(tilikauden alun ja lopun keskiarvo)

Omavaraisuusaste, %

Oma pääoma ja vähemmistön osuus + Tilinpäätössiirtojen
kertymä laskennallisella verolla vähennettynä x 100
Taseen loppusumma

Kulu-tuotto-suhde, %

Hallintokulut + Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja
aineettomista hyödykkeistä + Liiketoiminnan muut kulut x 100
Korkokate + Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista +
Nettopalkkiotuotot + Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan
nettotuotot + Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot +
Suojauslaskennan nettotulos + Sijoituskiinteistöjen nettotuotot +
Liiketoiminnan muut tuotot + Osuus osakkuusyritysten tuloksista (netto)

* Tilinpäätössiirtoihin sisältyvä verovaikutus huomioitu

Riskienhallinta

Riskienhallinnan periaatteet ja organisointi sekä pankin riskiasema

Riskienhallinta perustuu liiketoimintapäätöksiä tekevien henkilöiden ammattitaitoon ja varovaisuuteen sekä systemaattiseen riskien mittaamiseen, arviointiin ja rajoittamiseen. Riskienhallinnan tärkein tavoite on turvata pankin riskinkantokyky ja varmistaa, ettei toiminnassa oteta niin suurta riskiä, että se vaarantaisi pankin kannattavuuden, vakavaraisuuden, maksuvalmiuden tai toiminnan jatkuvuuden. Riskinkantokyky muodostuu toiminnan laajuuteen ja vaativuuteen suhteutetusta laadukkaasta riskienhallinnasta sekä kannattavaan liiketoimintaan perustuvasta riittävästä vakavaraisuudesta ja likviditeetistä.

Osuuspankin riskipolitiikka sisältää ne riskienhallinnalliset linjaukset, toimenpiteet, tavoitteet ja rajaukset, joilla liiketoimintaa ohjataan ryhmän strategiassa ja riskitoleranssijärjestelmän periaatteissa sekä ryhmän riskipolitiikassa vahvistettujen linjausten toteuttamiseksi.

Osuuspankin riskienhallinta on järjestetty OP Osuuskunnan jäsenpankeilleen antamien yleisten ohjeiden mukaisesti. Osuuspankin hallintoneuvosto valvoo hallituksen ja toimitusjohtajan hoitamaa osuuspankin hallintoa. Hallintoneuvoston tarkastusvaliokunta on avustanut hallintoneuvostoa sen valvontavelvollisuuden toteuttamisessa sekä arvioinut osaltaan pankin riskiasemaa ja riskienhallinnan riittävyyttä.

Hallitus vastaa riskienhallintajärjestelmien riittävyydestä. Hallitus vahvistaa liiketoiminnan tavoitteet, vakavaraisuutta ja eri riskilajeja koskevat limiitit sekä valvoo ja seuraa säännöllisesti pankin liiketoimintaa, riskinkantokykyä ja riskiasemaa.

Toimitusjohtaja vastaa riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan toteutuksesta ja siihen liittyvien tehtävien organisoinnista. Toimitusjohtaja raportoi säännöllisesti hallitukselle, hallintoneuvostolle ja OP Osuuskunnalle pankin liiketoiminnasta, riskinkantokyvystä ja riskiasemasta.

Osuuspankin suhtautuminen riskinottoon on maltillinen. Riskinkantokyvyn riittävyyttä suhteessa pankin riskeihin arvioidaan riskimittareiden ja taloudellisen pääomavaateen avulla.

Pääomasuunnittelulla varmistetaan ennakoivasti, että pankilla on riittävä vakavaraisuus nykyisiin ja ennakoituihin riskeihin nähden. Lisäksi sen avulla varmistetaan, että pankin kasvu-, kannattavuus- ja vakavaraisuustavoitteet ovat tarkoituksenmukaisia ja keskenään johdonmukaisesti asetettu. Pääomasuunnitelma sisältää mm. tavoitteet pääomatasolle sekä varautumissuunnitelman vakavaraisuuteen vaikuttavien odottamattomien tilanteiden varalle. Omien varojen riittävyys turvataan ensisijaisesti pitämällä pankin kannattavuus kohtuullisella tasolla. Lisäksi pankki tarjoaa omistaja-asiakkaille merkittäväksi tuotto-osuuksia, jotka luetaan ydinpääomaan. Pankin riskinkantokyky on riittävä ja riskiasema on vakaa.

Luottoriskit

Luottoriskillä tarkoitetaan sitä, että vastapuoli ei täytä sopimuksenmukaisia takaisinmaksuvelvoitteitaan aiheuttaen pankille taloudellista tappiota. Luottoriskien hallinnan tarkoituksena on vähentää luottotappioiden todennäköisyyttä jo ennen luottopäätöstä sekä toisaalta rajoittaa ja estää jo tehtyihin luottopäätöksiin liittyvien riskien toteutuminen.

Luottoriskien hallinta perustuu asiakkaan hyvään tuntemiseen, asiakassuhteen aktiiviseen hoitoon, vahvaan ammattitaitoon, kattavaan dokumentointiin ja vakuuksiin. Keskeisessä asemassa luottoriskien hallinnassa on päivittäinen luottoprosessi ja sen laatu.

Asiakkaan riittävä velanhoitokyky on kaiken luotonmyönnön edellytys. Luottopäätökset ovat huolellisia ja harkittuja, ja ne perustuvat päätöksenteko-ohjeisiin, voimassa olevaan ja ajantasaiseen luottoluokitukseen sekä vakuuksiin, joiden tulee yleensä olla turvaavat.

Pankin arvio asiakkaan velanhoitokyvystä ja luottoriskistä muodostuu luottoluokittelusta ja maksukäyttäytymistiedoista ja yritysasiakkailla tarpeen mukaan myös tilinpäätösanalyysistä ja –ennusteista, toimialakatsauksista, luottokelpoisuusarvioista sekä mahdollisista muista dokumenteista.

Henkilöasiakkaiden maksukyvyn riittävyys varmistetaan koronnousun varalta. Asiakkaat voivat suojautua koronnousulta käyttämällä luotoissaan kiinteää korkoa, korkokattoa tai -putkea. Luotonmyönnössä vältetään korkeita luototussuhteita. Asiakkaille tarjotaan takaisinmaksun turvaavia vakuutuksia sairauden ja työttömyyden varalle.

Ennakoitavissa oleviin ongelmiin reagoidaan mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Asiakkaat, joiden taloudellisen tilan kehitystä, luottoriskin määrää ja maksukäyttäytymistä halutaan tarkastella tavallista tiiviimmin, otetaan erityisseurantaan.

Uusluotonannolle ja luottokannalle on asetettu luottoluokittaisia tavoitearvoja, jotta luottosalkun laatu säilyy hyvänä. Luottoriskien kehitystä seurataan säännöllisesti suhteessa asetettuihin limiitteihin, valvontarajoihin ja tavoitteisiin. Lisäksi seurataan luottosalkun laatua ja rakennetta, vakuuksien kattavuutta sekä ongelmasaamisia. Luottoriskejä limitoidaan ja rahoitusprosessia valvotaan OP Ryhmän riskienhallintajärjestelmän puitteissa.

Suurella asiakasriskillä tarkoitetaan sellaisia vastuita samalta asiakkaalta tai asiakaskokonaisuudelta, joiden yhteismäärä vähennyserien jälkeen on vähintään 10 prosenttia asiakasriskejä kattavista omista varoista. Säännösten mukaan yksittäisen asiakasriskin enimmäismäärä saa olla enintään 25 prosenttia omista varoista, keskusyhteisön luvalla enintään 40 prosenttia. Pankin asiakasriskejä kattavat omat varat olivat joulukuussa 2019 yhteensä 464,1 miljoonaa euroa.

Pankin suurten asiakasriskien yhteismäärä vähennyserien jälkeen oli 11,1 prosenttia omista varoista. Yhdenkään yksittäisen asiakaskokonaisuuden asiakasriski ei ylittänyt 25 prosenttia.

Likviditeettiriski

Pankkitoiminnan likviditeettiriski koostuu rakenteellisesta rahoitusriskistä ja maksuvalmiusriskistä. Rakenteellisella rahoitusriskillä tarkoitetaan pitkän aikavälin luotonantoon liittyvää epävarmuutta, joka johtuu rahoituksen rakenteesta aiheutuvasta jälleenrahoitusriskistä. Maksuvalmiusriski on riski siitä, että pankki ei suoriudu odotetuista ja odottamattomista, olemassa olevista ja tulevista maksuista ilman vaikutusta liiketoiminnan jatkuvuuteen, kannattavuuteen tai vakavaraisuuteen.

Rakenteellista rahoitusriskiä seurataan luotonannon ja sijoitusten sekä niiden rahoituksen maturiteettirakenteen erolla. Maksuvalmiusriskiä seurataan pankin tulo- ja menokassavirtojen erona ja maksuvalmius hoidetaan OP Yrityspankki Oyj:n sekkitilin kautta. Rakenteellista rahoitusriskiä hallitaan OP Ryhmän likviditeetin hallintaa koskevien linjausten ja ohjeiden sekä keskusyhteisön osuuspankeille vahvistamien valvontarajojen avulla. Pankin rahoitusvarojen ja -velkojen jakauma on kuvattu liitetiedoissa.

OP Osuuskunta osuuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisönä on antanut jäsenluottolaitoksilleen talletuspankkien yhteenliittymälain mukaisen poikkeusluvan, jonka mukaan jäsenluottolaitoksiin ei sovelleta EU:n vakavaraisuusasetuksen kuudennessa osassa mainittuja luottolaitoksen maksuvalmiudelle asetettuja vaatimuksia. Asetuksen mukaista maksuvalmiutta valvotaan ja raportoidaan osuuspankkien yhteenliittymän tasolla.

Markkinariskit

Markkinariskillä tarkoitetaan riskiä tappiosta tai tuoton menetyksestä, kun markkinahinta tai markkinahinnan volatiliteetti muuttuvat epäedulliseen suuntaan. Markkinariskeihin sisällytetään kaikkien taseen ja taseen ulkopuolisten erien korkoriskit, sijoitustoiminnan hintariskit ja kiinteistöriskit sekä sijoitustoiminnan luottospreadriski ja markkinoiden likviditeettiriski, joka on riski siitä, että omaisuuserää ei saada myytyä suunnitellussa ajassa odotettuun hintaan.

Markkinariskien hallinnan tavoitteena on tunnistaa, mitata, rajoittaa, seurata ja valvoa pankin markkinariskejä siten, että pankin kannattavuus tai vakavaraisuus ei vaarannu.

Pankkitoiminnan merkittävin markkinariski on korkotuloriski eli korkotason muutoksen vaikutus korkokatteeseen. Korkoriski aiheutuu luotonannon ja talletusvarainhankinnan toisistaan poikkeavista korkosidonnaisuuksista tai korontarkistusajankohdista, jolloin korkotason muutokset realisoituvat korkokatteeseen. Osuuspankin luotonannosta ja talletusvarainhankinnasta syntyvää korkoriskiä hallitaan OP Ryhmän keskuspankkisijoitus- ja -rahoitustuotteilla, OP-Asuntoluottopankin väliluoton korkosidonnaisuusvalinnoilla sekä ryhmän käytössä olevilla korkoriskin johdannaissuojausmalleilla, joista keskeisin on euribor-sidonnaisen luottokannan korkovirtojen suojaus koronvaihtosopimuksilla.

Osuuspankki on tilikaudella soveltanut rahavirran suojauslaskentaa suojatessaan euribor-sidonnaisen luottokannan korkovirtaa koronlaskulta tai pitkään jatkuvalta matalalta korkotasolta. Rahavirran suojauksessa osa euribor-sidonnaisen luottokannan tulevista korkovirroista on vaihdettu koronvaihtosopimuksilla kiinteään korkoon.

Pankkiliiketoiminnassa valuuttariskillä tarkoitetaan valuuttakurssimuutosten pankille aiheuttamaa tulosriskiä tai markkina-arvon muutosriskiä. Avoin valuuttapositio syntyy, kun samassa valuutassa olevien saamisten ja velkojen määrät poikkeavat toisistaan. OP Ryhmässä valuuttariski keskitetään OP Yrityspankkiin, ja yksittäisen osuuspankin valuuttapositio rajoittuu käytännössä matkavaluuttakassaan. Tampereen Seudun Osuuspankilla ei ole matkavaluuttakassaa.

Osakeriskillä tarkoitetaan osakkeiden ja muiden vastaavien instrumenttien markkinakurssimuutosten aiheuttamaa tulosriskiä ja markkina-arvojen muutosriskiä. Osakesijoitukset ovat pääosin OP Ryhmän sisäisiä sijoituksia. Muu osakesijoitustoiminta on vähäistä.

Kiinteistöriskillä tarkoitetaan osuuspankin ja sen konserniyhtiöiden omistuksessa oleviin kiinteistöihin tai kiinteistöyhteisöjen osakkeisiin ja osuuksiin kohdistuvaa arvonalenemis-, tuotto- ja vahingoittumisriskiä. Kiinteistöt on vakuutettu käyvästä arvostaan. Pankin hallitus käsittelee kiinteistöomistukset ja niihin liittyvät riskit sekä investointi-, korjaus- ja muut toimenpiteet säännöllisesti. Seurannassa kiinnitetään huomiota muun muassa kiinteistöihin sitoutuneen pääoman määrään suhteessa pankin taseeseen ja sijoituskiinteistöjen sitoutuneelle pääomalle saatavaan nettotuottoon sekä käypiin arvoihin.

Osuuspankki ei harjoita varsinaista kiinteistöliiketoimintaa, vaan kiinteistöomistukset muodostuvat pääasiallisesti omassa käytössä olevista toimitilakiinteistöistä.

Operatiiviset riskit

Operatiivisella riskillä tarkoitetaan riskiä siitä, että puutteellisista tai virheellisistä prosesseista, järjestelmistä tai ulkoisista tekijöistä aiheutuu taloudellista tappiota tai muita haitallisia seuraamuksia. Operatiivinen riski sisältää myös oikeudellisen riskin, turvallisuus- ja tietoturvariskit.

Compliance-riski on osa operatiivista riskiä. Compliance-riskillä tarkoitetaan ulkoisen sääntelyn, sisäisten menettelytapojen ja asiakassuhteessa asianmukaisten menettelytapojen ja eettisten periaatteiden noudattamatta jättämisestä aiheutuvaa riskiä. Sekä operatiivinen että compliance –riski voi ilmetä myös maineen tai luottamuksen heikkenemisenä tai menettämisenä.

Operatiivinen riski on luonteeltaan laadullista riskiä, jota pyritään estämään huolellisen ja laadukkaan toiminnan avulla. Operatiivisten riskien hallinnan tavoitteena on tunnistaa ja arvioida mahdollisia ja toteutuneita operatiivisia riskejä sekä kehittää riskejä ennaltaehkäiseviä toimintatapoja ja yrityskulttuuria. Operatiiviset riskit arvioidaan ja riskitilanne raportoidaan säännöllisesti hallitukselle.

Compliance-riskiä hallitaan mm. seuraamalla lainsäädännön muutoksia sekä ohjeistamalla ja kouluttamalla organisaatiota.

Strategian riskit

OP Ryhmässä toteutetaan yhteistä ryhmätason strategiaa, josta osuuspankit johtavat omat strategian toteutussuunnitelmat. Strategian riski syntyy toiminta- ja kilpailuympäristön sekä asiakaskäyttäytymisen muutoksista ja hitaasta reagoinnista näihin muutoksiin, strategisiin valintoihin ja strategian toimeenpanoon. Strategian riskiä vähennetään jatkuvalla suunnittelulla, joka perustuu analyyseihin ja ennusteisiin asiakkaiden tulevista tarpeista, eri toimialojen ja markkina-alueiden kehityksestä sekä kilpailutilanteesta.

Palveluverkko

Vuoden lopussa Tampereen Seudun Osuuspankilla oli pääkonttorin lisäksi 7 sivukonttoria. Pankkipalveluiden lisäksi osuuspankki tarjoaa Pohjola Vakuutuksen vakuutuspalveluita.

Sähköiset pankkipalvelut muodostavat merkittävän osan osuuspankin palvelutarjonnasta. Osuuspankkien henkilöasiakkaat pääsevät tekemään yleisimpiä pankki- ja vakuutuspalveluita koskevia ajanvarauksia op.fi-verkkopalvelussa. Henkilökohtaisen tapaamisen lisäksi ajanvarausjärjestelmän kautta on mahdollista varata aika myös puhelinneuvotteluun ja verkkoneuvotteluun.

OP Ryhmän palveluverkosto koostuu monikanavaisesti verkko- ja mobiilipalveluista, puhelinpalveluista sekä maan kattavimmasta konttoriverkostosta.
OP Ryhmä on investoinut mobiili- ja verkkopalveluiden kehittämiseen merkittävästi. Erityisesti mobiilipalveluiden merkitys kasvaa niin henkilö- kuin yritysasiakkaidenkin asioinnissa.

Omistaja-asiakkaat

Pankin omistaja-asiakkaiden määrä kasvoi tilikauden aikana 4 676 jäsenellä ja oli tilikauden lopussa 108 956. Jäsenmäärän lisäys johtui hyvästä uusasiakashankinnasta sekä aktiivisesta jäsenhankinnasta vanhoille asiakkaille.

Henkilöstön palkitsemisjärjestelmät

OP Ryhmän muuttuva palkitseminen jakautuu yrityskohtaiseen lyhyen aikavälin palkitsemiseen sekä ryhmätasoiseen pitkän aikavälin palkitsemiseen. Osuuspankin palkka- ja palkkiopolitiikasta sekä palkkioiden maksamisesta päättää hallitus.

OP Ryhmän ryhmätasoinen pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmä muodostuu johdolle tarkoitetusta kannustinjärjestelmästä sekä muulle henkilöstölle tarkoitetusta henkilöstörahastosta. Palkitsemisjärjestelmiä on selostettu tilinpäätöksen liitetiedoissa.

Henkilöstö

Vuoden päättyessä osuuspankin palveluksessa oli 285 henkilöä, mikä oli 10 vähemmän kuin edellisen vuoden lopussa. Vakinaisen henkilöstön määrä oli 263. Eläkkeelle siirtyi vuoden aikana 6 henkilöä. Uusia henkilöitä otettiin palvelukseen 33.

Osuuspankin hallinnointijärjestelmä

Edustajisto

Tampereen Seudun Osuuspankin omistaja-asiakkaiden päätösvaltaa käyttää omistaja-asiakkaiden keskuudesta valittu edustajisto, johon kuuluu vähintään 40 ja enintään 60 edustajaa sen mukaan kuin hallintoneuvosto päättää. Nykyisen edustajiston jäsenmäärä on 60.

Edustajat valitaan osuuspankin vaalijärjestyksessä määrätyllä tavalla enemmistövaalitapaa noudattaen joka neljäs vuosi. Vaalikelpoinen edustajistoon on henkilö, joka on hyvämaineinen, osuuspankin palveluja käyttävä, äänioikeutettu omistaja-asiakas, joka on täysivaltainen. Vaalikelpoinen edustajistoon ei ole kuitenkaan osuuspankin tai sen konserniin kuuluvan yhteisön palveluksessa oleva eikä osuuspankin tai sen konserniin kuuluvan yhteisön toimitusjohtaja taikka niiden hallintoneuvoston tai hallituksen jäsen tehtävässä oloaikanaan ja tehtävän päättymisestä lukien seuraavan viiden vuoden aikana.

Vuosittain ennen toukokuun loppua pidettävä varsinainen edustajiston kokous käsittelee muun muassa seuraavat asiat:

- osuuspankin tuloslaskelman ja taseen vahvistaminen
- vastuuvapauden myöntäminen hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle
- ylijäämän käytöstä päättäminen
- hallintoneuvoston jäsenten lukumäärästä, valinnasta ja palkkioista päättäminen
- tilintarkastajien valinnasta ja palkkioista päättäminen.

Lisäksi edustajiston kokous päättää mm. osuuspankin sääntöjen muutoksista. Varsinaisen edustajiston kokouksen lisäksi voidaan pitää, asioiden niin vaatiessa, ylimääräisiä kokouksia. Edustajiston kokouksen koollekutsumisesta päättää pankin hallitus.

Jokaisella omistaja-asiakkaalla on edustajiston vaalissa yksi ääni ja jokaisella edustajiston jäsenellä on edustajiston kokouksessa yksi ääni.

Edustajiston kokous pidettiin 26.3.2019.

Hallintoneuvosto

Osuuspankilla on hallintoneuvosto, jonka tehtävänä on valvoa hallituksen ja toimitusjohtajan hoitamaa pankin hallintoa. Hallintoneuvosto valitsee hallituksen jäsenet ja toimitusjohtajan ja mahdollisen toimitusjohtajan sijaisen. Lisäksi se vahvistaa osuuspankin ohjesäännön ja merkitsee tiedoksi Keskusyhteisön ohjeistuksen mukaisesti hallintoneuvostossa käsiteltävät ohjeet.

Hallintoneuvosto antaa varsinaiselle edustajiston kokoukselle lausunnon edellisen vuoden tilinpäätöksestä. Se voi myös antaa hallitukselle ohjeita asioissa, jotka ovat laajakantoisia tai periaatteellisesti tärkeitä.

Osuuspankin hallintoneuvosto päättää vaalien ajankohdasta, vaalipiireistä, edustajien lukumäärästä, äänestystavasta, äänioikeudesta sekä vaalilautakunnan jäsenten lukumäärästä sekä jäsenistä.

Hallintoneuvostoon kuuluu pankin sääntöjen mukaan vähintään 15 ja enintään 30 jäsentä. Jäsenmäärän vahvistaa edustajisto ja se on tällä hetkellä 25. Jäsenet valitaan osuuspankin omistaja-asiakkaista ja heidän tulee edustaa monipuolisesti omistaja-asiakaskuntaa. Kunkin jäsenen toimikausi kestää kolme vuotta. Vuosittain jäsenistä on erovuorossa kolmannes. Hallintoneuvoston jäsenen eroamisikä on 68 vuotta, kuitenkin siten, että tämän iän täyttänyt henkilö saa toimia tehtävässään seuraavan valintakokouksen päättymiseen saakka.

Hallintoneuvosto kokoontui vuonna 2019 yhteensä 3 kertaa.

Hallintoneuvoston tarkastusvaliokunta

Hallintoneuvostoa on sen valvontatehtävässä avustanut hallintoneuvoston keskuudestaan valitsema 4 -jäseninen tarkastusvaliokunta. Tarkastusvaliokunta auttaa hallintoneuvostoa varmistumaan, että pankkia ja sen konsernia hoidetaan asiantuntevasti ja tavalla, joka edistää pankin kilpailukykyä ja menestystä. Valiokunnan jäsenillä tulee olla pankin toiminnan laajuuteen nähden riittävä asiantuntemus laskentatoimesta, kirjanpidosta, taloudellisesta raportoinnista, tilinpäätöskäytännöistä ja sisäisestä tarkastuksesta sekä riittävä sisäisen valvonnan periaatteiden tuntemus ja pankin toimialan ja ansaintalogiikan ymmärrys. Kaikkien valiokunnan jäsenien on oltava pankista riippumattomia. Valiokunta laatii vuosittain toimintasuunnitelman ja kokoontuu puheenjohtajan kutsusta vähintään kaksi kertaa vuodessa. Valiokunta voi kuulla esittelijä- ja asiantuntijaroolissa myös valiokunnan ulkopuolisia henkilöitä.

Hallintoneuvosto on vahvistanut tarkastusvaliokunnalle työjärjestyksen.

Edustajiston kokous päätti 26.3.2019 muuttaa pankin sääntöjä. Sääntömuutoksella hallintoneuvostolta poistettiin velvollisuus tarkastusvaliokunnan asettamiseen tarkastusvaliokunnalle määriteltyjen luottolaitoslainsäädännössä määriteltyjen tehtävien siirryttyä pankin hallituksen vastuulle.

Pankin hallintoneuvosto on 26.11.2019 lakkauttanut tarkastusvaliokunnan. Hallintoneuvosto on nimennyt keskuudestaan valmistelujaoksen, johon kuuluu hallintoneuvoston puheenjohtaja ja 4 jäsentä. Osuuspankin hallintoneuvoston valmistelujaoksen tehtävä on avustaa hallintoneuvostoa sen kokousten valmistelussa ja hallintoneuvoston yleisen valvontatehtävän hoidossa.

Nimitysvaliokunta

Osuuspankilla on hallinnon jäsenten nimityksiä valmisteleva nimitysvaliokunta, johon kuuluu 8 jäsentä. Valiokunnan tarkoituksena on avustaa osuuspankin eri toimielimiä henkilövalintojen tekemisessä ja varmistaa valintaprosessin tehokas valmistelu. Valiokunta tekee edustajistolle sekä hallintoneuvostolle toimielinten jäsenten lukumäärää ja henkilövalintoja koskevat esitykset. Valiokunta voi myös tehdä esitykset muista kokouksissa esille tulevista asioista, joita hallintoneuvosto tai hallitus on esittänyt sen valmisteltaviksi. Lisäksi toimikunta valmistelee esitykset eri hallintoelinten jäsenten vuosi-, kuukausi- ja kokouspalkkioista sekä kulukorvausten perusteista.

Hallintoneuvosto vahvistaa nimitysvaliokunnalle työjärjestyksen.

Hallitus

Hallitus johtaa osuuspankin toimintaa. Pankin sääntöjen mukaan hallituksen on edistettävä osuuspankin etua huolellisesti ja hoidettava sen asioita lakien ja pankin sääntöjen, hallintoneuvoston vahvistaman ohjesäännön sekä keskusyhteisön vahvistamien ohjeiden mukaisesti. Hallituksella on yleinen toimivalta päättää kaikista pankin hallintoon ja muihin asioihin liittyvistä kysymyksistä, jotka lain tai sääntöjen mukaan eivät kuulu edustajistolle, hallintoneuvostolle tai toimitusjohtajalle. Hallitus vastaa pankin strategisesta johtamisesta sekä ohjaa ja valvoo pankin toimivaa johtoa. Hallituksen lakimääräisenä tehtävänä on huolehtia siitä, että osuuspankin kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on asianmukaisesti järjestetty.

Osuuspankin sääntöjen mukaan hallituksen muodostavat toimitusjohtaja toimiaikanaan sekä hallintoneuvoston valitsemat 4 – 8 muuta jäsentä, joiden tulee olla osuuspankin omistaja-asiakkaita. Hallituksen jäsenmäärä on tällä hetkellä 6. Hallituksen jäsenen toimikausi on yksi vuosi. Hallituksen jäsenen yläikäraja on 68 vuotta, kuitenkin siten, että tämän iän täyttänyt jäsen saa toimia tehtävässään uuden jäsenen valinnasta päättävän hallintoneuvoston kokouksen loppuun. Hallituksen jäsenenä olevan toimitusjohtajan osalta yläikäraja määräytyy osuuspankin ja toimitusjohtajan välisen toimisopimuksen mukaisesti.

Vuosittain ensimmäisessä jäsentensä valintaa seuraavassa kokouksessaan hallitus valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Hallituksen puheenjohtajaksi tai varapuheenjohtajaksi ei saa valita osuuspankin toimitusjohtajaa tai toimihenkilöä.

Hallitus on päätösvaltainen, kun puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja mukaan lukien enemmän kuin puolet sen jäsenten koko lukumäärästä on saapuvilla. Kertomusvuonna hallituksen kokouksia oli 15.

Toimitusjohtaja

Pankin toimitusjohtajan on edistettävä osuuspankin etua huolellisesti ja hoidettava pankin päivittäistä hallintoa lakien ja hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten sekä keskusyhteisön vahvistamien ohjeiden mukaisesti. Toimiin, jotka pankin toiminnan laajuus ja laatu huomioon ottaen ovat epätavallisia tai laajakantoisia, toimitusjohtaja saa ryhtyä vain, jos hallitus on hänet siihen valtuuttanut tai hallituksen päätöstä ei voida odottaa aiheuttamatta pankin toiminnalle olennaista haittaa.

Toimitusjohtajan lakisääteisenä tehtävänä on huolehtia, että pankin kirjanpito on lain mukainen ja että pankin varainhoito on järjestetty luotettavalla tavalla.

Hallinnointielinten jäsenet

Edustajisto

Osuuspankin edustajisto valittiin vuonna 2017 järjestetyillä vaaleilla äänestysprosentin ollessa 15,4. Edustajiston jäsenten toimikausi päättyy vuonna 2021 järjestettävään uuden edustajiston valintaan.

Edustajiston jäsenet

Akaa
Harri Rantala, FM, eläkeläinen, Akaa
Jukka Saari, kuvataiteen lehtori, Akaa

Hämeenkyrö
Ilkka Jyväsjärvi, rehtori, Hämeenkyrö
Katariina Pylsy, maaseutujohtaja, Hämeenkyrö

Karkku/Sastamala
Juha Passi, yrittäjä, Sastamala

Lempäälä
Hilkka Frigård, yrittäjä, Lempäälä
Anita Haapasalmi, projektityöntekijä, Lempäälä
Outi Koiranen, palveluvastaava, Lempäälä
Rauno Toikka, yrittäjä, Lempäälä

Nokia
Matti Haapala, työnjohtaja, Nokia
Seppo Järvinen, yrittäjä, Nokia
Raija Nurminen, terveydenhoitaja, eläkeläinen, Nokia
Kaisa Räsänen, erityisluokanopettaja, Nokia
Mervi Veijola, sairaanhoitaja, Nokia

Pirkkala
Harri Aalto, varastonhoitaja, Pirkkala
Eelis Laine, tietohallintopäällikkö, Pirkkala
Kari-Matti Romppanen, tukipalvelupäällikkö, Pirkkala

Tampere
Riina Ahonen, opiskelija, Tampere
Lauri Erma, työsuojeluvaltuutettu, Tampere
Camilla Halinoja, opiskelija, Tampere
Pauli Halonen, myyntipäällikkö, Tampere
Matti Hirvonen, erikoisasiantuntija, Tampere (26.3.2019 asti)
Pertti Hjelm, eläkeläinen, Tampere
Eija Huhtamo, geronomi, Tampere
Matti Höyssä, tekniikan lisensiaatti, Tampere
Susanna Ihanus, kulttuurituottaja, Tampere
Matti Ilveskoski, DI, eläkeläinen, Tampere
Jyrki Lahtinen, yrittäjä, Tampere (26.11.2019 alkaen)
Eija Kamppuri, lastentarhanopettaja, Tampere
Antti Karjaluoto, tutkimusjohtaja, Tampere
Mika Karvinen, maanviljelijä, Tampere
Ulla-Maija Keskinen, nuorisotyönohjaaja, Tampere
Mari Kettunen, opiskelija, Tampere
Kristiina Knuutila, terveydenhoitaja, Tampere
Marianne Korpimaa, pääkirjanpitäjä, Tampere
Matti Kuukankorpi, eläkeläinen, Tampere
Tiina-Kaisa Kuuru, yrittäjä, Tampere
Karoliina Kähönen, eduskunta-avustaja, Tampere
Johanna Lahti, yliopistotutkija, Tampere
Lauri Lepistö, yrittäjä, eläkeläinen, Tampere
Jaakko Mustakallio, kaupunginhallituksen varapj., Tampere
Helena Nieminen, työsuojeluvaltuutettu, Tampere
Aleksis Nokso-Koivisto, toimitusjohtaja, Tampere
Jyri Nuojua, lakimies, Tampere
Matti Oja, rakennusinsinööri, eläkeläinen Tampere
Heini Ojakangas, kirjanpitäjä, Kangasala
Jukka Petäjä, diplomikauppias, Tampere
Susanne Romström, restonomi AMK, Tampere
Sari Tanus, kansanedustaja, Tampere
Marika Valonen, talouspäällikkö, Tampere
Pekko Vehviläinen, yrittäjä, Tampere
Tero Virta, konduktööri, Tampere
Miia-Hannele Vuori, palvelupäällikkö, Tampere
Päivi Vuorinen-Vilén, siivooja, Tampere
Ari Wigelius, järjestöasiantuntija, Tampere

Vesilahti
Eila Häihälä, terveydenhuoltoneuvos, Vesilahti

Ylöjärvi
Jussi-Pekka Ahonen, nuorisotoimitsija, Ylöjärvi (26.3.2019 alkaen)
Mika Hiltunen, yrittäjä, Ylöjärvi
Pasi Kallio, varastomies, Ylöjärvi
Hannele Kyttälä-Koskinen, terveydenhoitaja-diakonissa, Ylöjärvi
Katja Luojus, koulutuspäällikkö, Ylöjärvi
Päivi Mattila-Wiro, neuvotteleva virkamies, Ylöjärvi (26.3.20109 asti)

Hallintoneuvosto

Puheenjohtaja
Janne Ruohonen (2019–2022), professori, kauppatieteiden tohtori, Tampere

Varapuheenjohtaja
Tiina Holopainen (2017–2020), toimitusjohtaja, Ylöjärvi

Muut jäsenet
Jari Alanen (2018–2021), johtaja, Tampere*
Kaisu Avotie (2018–2021), toimitusjohtaja, Kangasala
Matti Hirvonen (2019–2022), erikoisasiantuntija, Tampere (26.3.2019 alkaen)
Saila Kallioinen (2017–2020), kehittämispäällikkö, Akaa
Pauli Kiviniemi (2017–2020), yrittäjä, Ylöjärvi
Jaana Koivisto (2017–2020), terveydenhoitaja, Nokia
Antti Kontiainen (2017–2020), toimitusjohtaja, Tampere (26.3.2019 asti)
Päivi Koppanen (2017–2020), lehtori, Tampere
Auli Korhonen (2019–2022), elinkeinopoliittinen asiantuntija, Tampere
Jyrki Koskinen (2017–2020), toiminnanjohtaja, Tampere
Jussi Kuortti (2017–2020), toimitusjohtaja, Tampere
Sari Lehmussaari (2018–2021), yrittäjä, Nokia
Kati Malmi (2017–2020), johtava nuorisotyöntekijä, Tampere*
Päivi Mattila-Wiro (2019–2022), neuvotteleva virkamies, Ylöjärvi (26.3.2019 alkaen)
Raija Moilanen (2019–2022), järjestöpäällikkö, eläkeläinen, Tampere
Henry Moisio (2017–2020), elinkeinopäällikkö, Nokia
Sinikka Niemi (2017–2020), siistijä, Nokia
Raimo Nieminen (2018–2021), pääluottamusmies, Tampere
Sami Palola (2018–2021), tuotehankintajohtaja, Pirkkala
Mauri Penttilä (2016–2019), maanviljelijä, Vesilahti (26.3.2019 asti)
Tuula Petäkoski-Hult (2016–2019), filosofian tohtori, Lempäälä (26.3.2019 asti)
Hanna Puro (2017–2020), viestintäasiantuntija, Tampere
Tarja Soukko (2019–2022), johtava hoitaja, Hämeenkyrö
Antti Teivaala (2018–2021), maanviljelijä, Tampere*
Antti Veko (2019–2022), TV-asentaja, Sastamala
Harri Viljanen (2018–2021), aluejohtaja, Tampere*
Hannu Ylinen (2016–2019), yrittäjä, Sastamala (26.3.2019 asti)

*Hallintoneuvoston tarkastusvaliokunnan jäsen 26.11.2019 asti. Hallintoneuvoston valmistelujaoksen jäsen 26.11.2019 alkaen.

Hallitus

Puheenjohtaja
Markku Sotarauta, s. 1963, hallintotieteiden tohtori, professori, Ylöjärvi
Tampereen Seudun Osuuspankin hallituksen jäsen 12.11.2013–28.11.2017, hallituksen varapuheenjohtaja 19.12.2017–27.11.2018, hallituksen puheenjohtaja 18.12.2018–
Keskeinen työkokemus: aluetieteen professori Tampereen yliopiston johtamisen ja talouden tiedekunta 1998–, johtaja Tampereen yliopiston Johtamiskorkeakoulu 2011–2013, kauppa- ja hallintotieteiden tiedekunnan dekaani Tampereen yliopisto 2009–2010 ja yhdyskuntatieteiden laitoksen johtaja Tampereen yliopisto 2008–2009
Keskeiset luottamustehtävät: puheenjohtaja Tulevaisuudentutkimuksen Verkostoakatemia, hallintoneuvoston jäsen OP Osuuskunta

Varapuheenjohtaja
Riitta Varpe, s. 1955, DI, tekniikan lisensiaatti, eMBA, HHJ PJ, Tampere
Tampereen Seudun Osuuspankin hallitus, varapj 9.5.2018–
Keskeinen työkokemus: toimitusjohtaja Palta ry -2018, ylijohtaja Pirkanmaan ELY-keskus -2011, ylijohtaja Pirkanmaan TE-keskus -2010, päällikkö Tekes Brysselin toimisto -2009, elinkeinojohtaja ja johtoryhmän jäsen Tampereen kaupunki -1997, esimies- ja johtotehtävät Tampella konserni 1979–1993
Keskeiset luottamustehtävät: hallituksen puheenjohtaja Tampereen Messut Oy, hallituksen puheenjohtaja Carrot Palvelut Oy**,** hallituksen jäsen Grönlund Palvelut Oy, hallituksen jäsen Tampereen Sähkölaitos Oy

Muut jäsenet

Sauli-Kristian Brander, s. 1973, Mti AMK, eMBA, metsäjohtaja, Kangasala
Tampereen Seudun Osuuspankin hallitus 26.11.2019–
Keskeinen työkokemus: metsäjohtaja, puunhankinnan johtaja Suomi, Baltia, Venäjä, UPM-Kymmene Oyj 2015–, metsäliiketoiminnan johtaja Suomi ja UPM Tilhill ltd.UK 2010–2015, metsätalouspäällikkö UPM 2003–2010, hankintaesimies UPM 1998–2003.
Keskeiset luottamustoimet: metsävaliokunnan puheenjohtaja Metsäteollisuus ry, hallituksen puheenjohtaja Suomen metsäsäätiö, hallituksen puheenjohtaja UPM Silvesta Oy, toiminnantarkastaja MTK Pirkanmaa

Reija Linnamaa, s. 1971, hallintotieteiden tohtori, strategiajohtaja, Valkeakoski
Tampereen Seudun Osuuspankin hallitus 27.11.2018–
Keskeinen työkokemus: strategiajohtaja Tampereen kaupunki 2012–, kehityspäällikkö ja strategiapäällikkö Tampereen kaupunki 2006–2012, konsultti, johtava konsultti ja KUNTA-tulosryhmän päällikkö HAUS kehittämiskeskus Oy 2002–2006, tutkija ja erikoistutkija Tampereen yliopisto, Alueellisen kehittämisen tutkimusyksikkö Sente 1.1.1998–31.1.2002, tutkija Tampereen yliopisto, Aluetieteen ja ympäristöpolitiikan laitos 1995–
Keskeiset luottamustoimet: hallituksen jäsen Kustaa Hiekan säätiö 2015–

Mikko Rosenlund, s. 1955, kauppaneuvos, hallintotieteiden maisteri, eMBA, toimitusjohtaja 30.8.2019 asti, Nokia
Tampereen Seudun Osuuspankin palvelukseen vuonna 1988, toimitusjohtaja 1.11.2010–30.8.2019, jäi eläkkeelle 1.12.2019
Keskeinen työkokemus: kokemusta pankkialalta 36 vuotta
Keskeiset luottamustehtävät: hallituksen jäsen Tampereen Seudun Osuuspankki 30.8.2019 asti, hallituksen jäsen Tampereen Messut Oy, hallituksen jäsen Tampereen kaupunkilähetys ry, hallituksen jäsen Expotec Oy, hallituksen puheenjohtaja OP Koti Pirkanmaa Oy LKV 30.8.2019 asti

Tero Tuominiemi, s. 1976, varatuomari, KTM, eMBA, johtaja, Tampere
Tampereen Seudun Osuuspankin hallitus 27.11.2018–
Keskeinen työkokemus: johtaja, laatu, vastuullisuus ja lakiasiat 1.2.2019–, henkilöstö- ja hallintojohtaja Saarioinen Oy 1.10.2010–31.1.2019, lakimies Saarioinen Oy 14.8.2006–30.9.2010, konsernilakimies Puolustusvoimien Materiaalilaitoksen Esikunta, Tampere 1.6.2005–13.8.2006, avustava lakimies Asianajotoimisto Aminoff & Weissenberg Oy 1.8.2003–31.5.2005, notaari Tampereen käräjäoikeus 1.5.2002–30.4.2003
Keskeiset luottamustoimet: toimitusjohtaja Arsaar Oy 4/2019 asti, hallituksen jäsen Kinnalan Taimisto Oy

Jani Vilpponen, s. 1968, varatuomari, eMBA, varatoimitusjohtaja 30.8.2019 saakka ja toimitusjohtaja 1.9.2019 alkaen, Ylöjärvi
Tampereen Seudun Osuuspankin palvelukseen vuonna 2011
Keskeinen työkokemus: sijoitusjohtaja, myyntijohtaja sekä konttorinjohtaja Merita/Nordea Tampere ja Helsinki 1995–2010
Keskeiset luottamustehtävät: hallituksen jäsen Tampereen Seudun Osuuspankki 1.9.2019 alkaen, hallituksen jäsen, puheenjohtaja 1.9.2019 alkaen OP Koti Pirkanmaa Oy LKV, johtokunnan jäsen Veronmaksajien Tampereen paikallisyhdistys, finanssivaliokunnan jäsen Tampereen kauppa-kamari, vaalivaliokunnan jäsen Tampereen kauppakamari, jäsenlautakunnan jäsen Tampereen Kauppaseura ry, hallituksen jäsen Varalan Säätiö, hallituksen jäsen Varalan Palvelut Oy

Toimitusjohtaja

Mikko Rosenlund, kauppaneuvos, hallintotieteiden maisteri, eMBA, s. 1955, Tampereen Seudun Osuuspankin palvelukseen vuonna 1988, toimitusjohtajaksi vuonna 2010, tehtävässä 30.8.2019 asti, jäi eläkkeelle 1.12.2019

Jani Vilpponen, varatuomari, eMBA, s. 1968, Tampereen Seudun Osuuspankin palvelukseen vuonna 2011, toimitusjohtajaksi 1.9.2019

Johtoryhmän kokoonpano

Mikko Rosenlund, kauppaneuvos, hallintotieteiden maisteri, eMBA, toimitusjohtaja, s. 1955, pankin palvelukseen vuonna 1988, toimitusjohtajaksi vuonna 2010, tehtävässä 30.8.2019 asti, jäi eläkkeelle 1.12.2019
Keskeinen työkokemus: kokemusta pankkialalta 36 vuotta
Keskeiset luottamustehtävät: hallituksen jäsen Tampereen Seudun Osuuspankki 30.8.2019 asti, hallituksen jäsen Tampereen Messut Oy, hallituksen jäsen Tampereen kaupunkilähetys ry, hallituksen jäsen Expotec Oy, hallituksen puheenjohtaja OP Koti Pirkanmaa Oy LKV 30.8.2019 asti

Jani Vilpponen, varatuomari, eMBA, varatoimitusjohtaja 30.8.2019 saakka ja toimitusjohtaja 1.9.2019 alkaen, Ylöjärvi
Tampereen Seudun Osuuspankin palvelukseen vuonna 2011
Keskeinen työkokemus: sijoitusjohtaja, myyntijohtaja sekä konttorinjohtaja Merita/Nordea Tampere ja Helsinki 1995–2010
Keskeiset luottamustehtävät: hallituksen jäsen Tampereen Seudun Osuuspankki 1.9.2019 alkaen, hallituksen jäsen, puheenjohtaja 1.9.2019 alkaen OP Koti Pirkanmaa Oy LKV, johtokunnan jäsen Veronmaksajien Tampereen paikallisyhdistys, finanssivaliokunnan jäsen Tampereen kauppakamari, vaalivaliokunnan jäsen Tampereen kauppakamari, jäsenlautakunnan jäsen Tampereen Kauppaseura ry, hallituksen jäsen Varalan Säätiö, hallituksen jäsen Varalan Palvelut Oy

Kari Lepistö, varatuomari, oikeustieteen kandidaatti, eMBA, pankinjohtaja, s. 1963, pankin palvelukseen vuonna 2008, toimitusjohtajan sijaiseksi 27.11.2019
Keskeinen työkokemus: varatoimitusjohtaja Sähköpeko Oy 2007–2008, toimitusjohtaja Sähköpeko Oy 2008, johtotehtävissä SYP/Merita/Nordea 1990–2007
Keskeiset luottamustehtävät: hallituksen jäsen OP Koti Pirkanmaa Oy LKV, hallituksen jäsen Kauppaneuvos Kalle Kaiharin säätiö, hallituksen jäsen Antti ja Airi Soljan säätiö, hallituksen jäsen Aarre M. Mattisen säätiö, hallituksen varapuheenjohtaja lääkintöneuvos G. R. Idmanin ja ministeri K. G. Idmanin säätiö

Sari Pelli, kasvatustieteiden maisteri, henkilöstöjohtaja, s. 1976, pankin palvelukseen vuonna 2012
Keskeinen työkokemus: Nokia Oyj Site HR Manager 2011–2012, Senior HR Consultant/ HR Manager 2004–2011, HR/HRD Specialist 2000–2003
Keskeiset luottamustehtävät: koulutusvaliokunnan / osaamis- ja työelämävaliokunnan jäsen Tampereen kauppakamari

Tiina Sahamies, varatuomari, riskienhallintajohtaja, s. 1959, pankin palvelukseen vuonna 1999
Keskeinen työkokemus: riskienhallintapäällikkö Tampereen Seudun Osuuspankki 2007–2011, lakimies- ja esimiestehtävissä Tampereen Seudun Osuuspankissa 1999–2007, lakimiestehtävissä Omaisuudenhoitoyhtiö Arsenal Oy:ssä 1994–1999, Tampereen Aluesäästöpankissa ja Suomen Säästöpankki SSP Oy:ssä 1984–1994
Keskeiset luottamustehtävät: laki- ja verovaliokunnan jäsen Tampereen kauppakamari, hallituksen varapuheenjohtaja Youth For Understanding YFU Finland ry

Kirsi Välimäki, Ylempi Ammattikorkeakoulututkinto (MBA), s. 1965, pankinjohtaja, pankin palvelukseen vuonna 2000
Keskeinen työkokemus: konttorinjohtaja Suomen Posti Oy 1991–2000
Keskeiset luottamustehtävät: hallituksen jäsen OP Koti Pirkanmaa Oy LKV, kauppavaliokunnan jäsen Tampereen kauppakamari

Tilintarkastajat

Tilintarkastusyhteisö Moore Rewinet Oy, jossa päävastuullisena tilintarkastajana toimii KHT Jari Paloniemi

Muu tarkastustoiminta

Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on avustaa Osuuspankin hallitusta ja johtoa toiminnan ohjauksessa, valvonnassa ja varmistamisessa suorittamalla toimintaan kohdistuvaa sisäistä tarkastusta. Sisäisestä tarkastuksesta vastaa OP Osuuskunnan Sisäinen tarkastus. Sisäinen tarkastus on liiketoiminnoista riippumaton toiminto, joka tarkastaa koko OP Ryhmän sisäisen valvontajärjestelmän, riskienhallinnan sekä johtamis- ja hallintoprosessien riittävyyttä ja tehokkuutta.

Sisäinen tarkastus noudattaa tarkastustyössään Sisäisen tarkastuksen toimintaperiaatteita ja IIA:n (Institute of Internal Auditors) vahvistamia kansainvälisiä sisäisen tarkastuksen ammattistandardeja.

Sisäistä tarkastusta on suoritettu välillisesti osana OP Ryhmän keskitettyihin toimintoihin sekä osuuspankkeihin kohdistuvaa tarkastusta. Sisäinen tarkastus arvioi tarkastuksissaan esimerkiksi OP Ryhmän keskitettyjen tietojärjestelmien ja toimintaprosessien kontrollien ja sisäisen valvonnan toimivuutta sekä riskienhallinnan ja riskienhallintamenettelyjen asianmukaisuutta.

Tulevaisuuden näkymät

Talouden kehitys jatkuu vaimeana Suomen päävientialueilla. Euroopan keskuspankki on linjannut, että ohjauskorot säilyvät ennallaan tai matalammalla, kunnes inflaationäkymä vastaa tavoitetta. Suomen talouden kasvu jää hitaaksi, kun viennin kehitys vaimenee ja rakentaminen vähenee. Kotitalouksien kysyntää tukee silti suotuisa reaalipalkkojen kehitys, ja verrattain vahvana säilyvä työmarkkina. Myös asuntomarkkinoiden näkymät säilyvät yhä vakaan myönteisinä.

Pirkanmaan talouskasvun ennakoidaan jäävän vuoden 2019 kasvusta, mutta pysyy maan keskiarvoa parempana. Rakentamisen toimialan kasvu hidastunee merkittävästi ja rakentamisen suhdanne normalisoituu huipputasoilta. Tampereen seutukunnan asukasmäärän ennakoidaan edelleen jatkavan kasvuaan maan sisäisen muuttoliikkeen seurauksena. Erityisesti Tampereen kaupungin asukasmäärän ennakoidaan kasvavan. Asuntokaupan ennustetaan jatkuvan samantasoisena kuin vuonna 2019. Korkotaso säilynee alhaisena. Säästämisen ja sijoittamisen palveluiden kysyntä jatkanee kasvua ja erityisesti vastuullista sijoitusstrategiaa noudattavat rahastot ja vaihtoehtoiset sijoitustuotteet jatkavat kasvuaan.

Hallituksen ehdotus ylijäämän käyttämisestä

Konsernin voitonjakokelpoiset varat (jakokelpoinen ylijäämä) 31.12.2019 olivat 158 072 160,12 euroa. Osuuspankin voitonjakokelpoiset varat (jakokelpoinen ylijäämä) olivat 163 355 313,11 euroa, josta tilikauden voitto (ylijäämä) oli 17 626 646,01 euroa.

Tilikauden voitto (taseen osoittama ylijäämä) ehdotetaan käytettäväksi siten, että Tuotto-osuudelle maksetaan korkoa 3,25 prosenttia, eli yhteensä 6 623 109,08 euroa. Tilikauden voitosta (ylijäämästä) jää 11 003 536,93 euroa edellisten tilikausien voittovarojen tilille.

Osuuspankin taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Pankin maksukyky on hyvä, eikä ehdotettu voitonjako vaaranna hallituksen näkemyksen mukaan pankin maksukykyä.

Tuloslaskelma ja tase

Tampereen Seudun Op konserni (573008KONS)	12 / 2019	12 / 2018
KONSERNITILINPÄÄTÖS		
TULOSLASKELMA		
KORKOTUOTOT	**39 644 036,49**	**36 285 808,53**
KORKOKULUT	**-1 944 441,77**	**-2 634 440,69**
KORKOKATE	**37 699 594,72**	**33 651 367,84**
TUOTOT OMAN PÄÄOMAN EHTOISISTA SIJOITUKSISTA	**14 697 113,84**	**14 468 662,41**
Samaan konserniin kuuluvista yrityksistä	**500 000,00**	**300 000,00**
Omistusyhteysyrityksissä	**0,00**	**0,00**
Muista yrityksistä	**14 197 113,84**	**14 168 662,41**
PALKKIOTUOTOT	**27 568 545,62**	**26 459 801,53**
PALKKIOKULUT	**-3 160 384,00**	**-2 460 392,21**
ARVOPAPERIKAUPAN JA VALUUTTATOIMINNAN NETTOTUOTOT	**202 095,79**	**66 225,46**
Arvopaperikaupan nettotuotot	**201 961,95**	**66 224,91**
Valuuttatoiminnan nettotuotot	**133,84**	**0,55**
SIJOITUSKIINTEISTÖJEN NETTOTUOTOT	**1 591 836,77**	**4 253 939,43**
LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT	**1 249 204,75**	**967 560,97**
HALLINTOKULUT	**-37 878 808,07**	**-36 006 715,22**
Henkilöstökulut	**-14 732 849,37**	**-13 955 104,68**
Palkat ja palkkiot	**-12 746 512,30**	**-12 694 616,14**
Henkilösivukulut	**-1 986 337,07**	**-1 260 488,54**
Eläkekulut	**-1 628 527,34**	**-884 342,75**
Muut henkilösivukulut	**-357 809,73**	**-376 145,79**
Muut hallintokulut	**-23 145 958,70**	**-22 051 610,54**
POISTOT JA ARVONALENTUMISET KONSERNILIIKEARVOSTA	**0,00**	**0,00**
POISTOT JA ARVONALENTUMISET AINEELLISISTA JA AINEETTOMISTA HYÖDYKKEISTÄ	**-2 219 486,92**	**-1 209 643,60**
LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT	**-5 069 717,18**	**-6 881 332,34**
ODOTETTAVISSA OLEVAT LUOTTOTAPPIOT JAKSOTETTUUN HANKINTAMENOON KIRJATUISTA RAHOITUSVAROISTA	**-1 608 839,68**	**-633 276,14**
LIIKEVOITTO (-TAPPIO)	**33 071 155,64**	**32 676 198,13**
TULOVEROT	**-3 815 580,54**	**-3 644 431,59**
Tilikauden verot	**-525 071,42**	**-524 357,20**
Aikaisempien tilikausien verot	**10 339,61**	**18 121,33**
Laskennallinen vero	**-3 300 848,73**	**-3 138 195,72**
VARSINAISEN TOIMINNAN VOITTO (-TAPPIO) VEROJEN JÄLKEEN	**29 255 575,10**	**29 031 766,54**
VARSINAISEN TOIMINNAN VOITTO (-TAPPIO) VÄHEMMISTÖN OSUUDEN JÄLKEEN	**29 255 575,10**	**29 031 766,54**
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	**29 255 575,10**	**29 031 766,54**

Tampereen Seudun Op konserni (573008KONS)	12 / 2019	12 / 2018
TASE		
VASTAAVAA		
KÄTEISET VARAT	**1 309 799,56**	**1 801 868,01**
SAAMISET LUOTTOLAITOKSILTA	**438 343 199,24**	**336 164 618,13**
Vaadittaessa maksettavat	**9 381 854,59**	**9 287 182,10**
Muut	**428 961 344,65**	**326 877 436,03**
SAAMISET YLEISÖLTÄ JA JULKISYHTEISÖILTÄ	**3 453 183 635,72**	**3 012 305 545,04**
Muut	**3 453 183 635,72**	**3 012 305 545,04**
SAAMISTODISTUKSET	**29 999 309,79**	**69 999 308,17**
Julkisyhteisöiltä	**0,00**	**0,00**
Muilta	**29 999 309,79**	**69 999 308,17**
OSAKKEET JA OSUUDET	**325 490 407,78**	**325 048 717,23**
OSAKKEET JA OSUUDET SAMAAN KONSERNIIN KUULUVISSA YRITYKSISSÄ	**339 482,01**	**339 482,01**
FVPL/ JOHDANNAISSOPIMUKSET	**14 080 527,80**	**8 843 217,23**
AINEELLISET HYÖDYKKEET	**60 440 827,94**	**58 898 448,56**
Sijoituskiinteistöt ja sijoituskiinteistöosakkeet ja -osuudet	**30 706 724,10**	**31 233 843,81**
Muut kiinteistöt ja kiinteistöyhteisöjen osakkeet	**25 421 097,93**	**26 109 578,71**
Muut aineelliset hyödykkeet	**4 313 005,91**	**1 555 026,04**
OSAKE-, SIJOITUSOSUUSANTI- JA KANTARAHASTOANTISAAMISET	**0,00**	**0,00**
MUUT VARAT	**3 509 300,11**	**2 778 301,82**
SIIRTOSAAMISET JA MAKSETUT ENNAKOT	**7 456 329,94**	**6 409 394,98**
LASKENNALLISET VEROSAAMISET	**0,00**	**1 072 214,71**
VASTAAVAA YHTEENSÄ	**4 334 152 819,89**	**3 823 661 115,89**

Tampereen Seudun Op konserni (573008KONS)	12 / 2019	12 / 2018
VASTATTAVAA		
VIERAS PÄÄOMA	**3 826 296 082,47**	**3 337 171 829,16**
VELAT LUOTTOLAITOKSILLE	**808 708 201,95**	**552 805 337,41**
Luottolaitoksille	**808 708 201,95**	**552 805 337,41**
Vaadittaessa maksettavat	**55 708 201,95**	**84 805 337,41**
Muut	**753 000 000,00**	**468 000 000,00**
VELAT YLEISÖLLE JA JULKISYHTEISÖILLE	**2 943 335 228,36**	**2 726 579 602,16**
Talletukset	**2 943 244 834,06**	**2 726 458 353,55**
Vaadittaessa maksettavat	**2 905 528 392,03**	**2 684 683 136,09**
Muut	**37 716 442,03**	**41 775 217,46**
Muut velat	**90 394,30**	**121 248,61**
Vaadittaessa maksettavat	**3 846,82**	**3 874,23**
Muut	**86 547,48**	**117 374,38**
JOHDANNAISSOPIMUKSET JA MUUT KAUPANKÄYNTITARKOITUKSESSA PIDETTÄVÄT VELAT	**17 666 956,87**	**8 916 286,58**
MUUT VELAT	**6 431 859,23**	**4 007 770,89**
Muut velat	**5 851 265,16**	**2 926 521,83**
Pakolliset varaukset	**580 594,07**	**1 081 249,06**
SIIRTOVELAT JA SAADUT ENNAKOT	**16 101 255,72**	**14 891 724,73**
Muut	**0,00**	**0,00**
LASKENNALLISET VEROVELAT	**34 052 580,34**	**29 971 107,39**
OMA PÄÄOMA JA VÄHEMMISTÖN OSUUS	**507 856 737,42**	**486 489 286,74**
Osake- ja osuuspääoma	**214 980 100,00**	**224 223 250,00**
Osakepääoma	**0,00**	**0,00**
Jäsenosuudet	**11 219 900,00**	**10 728 650,00**
Lisäosuudet	**0,00**	**0,00**
Tuotto-osuudet	**203 760 200,00**	**213 494 600,00**
Ylikurssirahasto	**0,00**	**0,00**
Arvonkorotusrahasto	**0,00**	**0,00**
Muut sidotut rahastot	**12 096 177,82**	**4 684 821,69**
Vararahasto	**831 755,08**	**831 755,08**
Käyvän arvon rahasto	**11 264 422,24**	**3 853 066,61**
Rahavirran suojausrahasto	**14 080 527,81**	**4 816 333,26**
Laskennalliset verot rahavirran suojauksesta	**-2 816 105,57**	**-963 266,65**
Yhtiöjärjestyksen / sääntöjen mukaiset rahastot	**0,50**	**0,00**
Muut rahastot	**0,00**	**0,00**
Vapaat rahastot	**2 555 334,70**	**2 555 334,70**
Muut rahastot	**2 555 334,70**	**2 555 334,70**
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	**248 969 549,80**	**225 994 113,80**
Tilikauden voitto tai tappio	**29 255 575,10**	**29 031 766,54**
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	**4 334 152 819,89**	**3 823 661 115,89**
TASEEN ULKOPUOLISET SITOUMUKSET		
ASIAKKAAN PUOLESTA KOLMANNEN HYVÄKSI ANNETUT SITOUMUKSET	**107 892 664,99**	**94 158 902,49**
Takaukset ja pantit	**107 892 664,99**	**94 158 902,49**
ASIAKKAAN HYVÄKSI ANNETUT PERUUTTAMATTOMAT SITOUMUKSET	**435 629 486,61**	**480 775 471,88**
Muut	**435 629 486,61**	**480 775 471,88**
TASEEN ULKOPUOLISET SITOUMUKSET YHTEENSÄ	**543 522 151,60**	**574 934 374,37**

TAMPEREEN SEUDUN OSUUSPANKKI

OSUUSPANKIN TULOSLASKELMA	1.1. - 31.12.2019	1.1.-31.12.2018
Korkotuotot	39 856 861,90	36 481 861,01
Korkokulut	1 915 333,52	2 634 398,91
KORKOKATE	**37 941 528,38**	**33 847 462,10**
Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista	14 697 113,84	14 468 662,41
Samaan konserniin kuuluvista yrityksistä	500 000,00	300 000,00
Muista yrityksistä	14 197 113,84	14 168 662,41
Palkkiotuotot	27 568 575,62	26 459 831,53
Palkkiokulut	3 160 323,10	2 460 356,95
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	202 095,79	66 225,46
Arvopaperikaupan nettotuotot	201 961,95	66 224,91
Valuuttatoiminnan nettotuotot	133,84	0,55
Sijoituskiinteistöjen nettotuotot	1 466 797,98	4 117 833,06
Liiketoiminnan muut tuotot	1 183 266,46	900 547,32
Hallintokulut	37 878 808,07	36 006 715,22
Henkilöstökulut	14 732 849,37	13 955 104,68
Palkat ja palkkiot	12 746 512,30	12 694 616,14
Henkilösivukulut	1 986 337,07	1 260 488,54
Eläkekulut	1 628 527,34	884 342,75
Muut henkilösivukulut	357 809,73	376 145,79
Muut hallintokulut	23 145 958,70	22 051 610,54
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	701 926,89	366 059,36
Liiketoiminnan muut kulut	5 657 343,63	6 827 387,84
Odotettavissa olevat luottotappiot jaksotettuun hankintamenoon kirjatuista rahoitusvaroista	1 608 839,68	633 276,14
LIIKEVOITTO (-TAPPIO)	**34 052 136,70**	**33 566 766,37**
Tilinpäätössiirrot	15 600 000,00	16 300 000,00
Tuloverot	825 490,69	526 715,75
Tilikauden verot	525 071,42	524 357,20
Aikaisempien tilikausien verot	-10 339,61	-18 121,33
Laskennallinen vero	310 758,88	20 479,88
VARSINAISEN TOIMINNAN VOITTO (TAPPIO) VEROJEN JÄLKEEN	**17 626 646,01**	**16 740 050,62**
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	**17 626 646,01**	**16 740 050,62**

TAMPEREEN SEUDUN OSUUSPANKKI

OSUUSPANKIN TASE	31.12.2019	31.12.2018
VASTAAVAA		
Käteiset varat	1 309 799,56	1 801 868,01
Saamiset luottolaitoksilta	438 343 199,24	336 164 618,13
Vaadittaessa maksettavat	9 381 854,59	9 287 182,10
Muut	428 961 344,65	326 877 436,03
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	3 467 003 356,02	3 028 091 424,07
Muut	3 467 003 356,02	3 028 091 424,07
Saamistodistukset	29 999 309,79	69 999 308,17
Muilta	29 999 309,79	69 999 308,17
Osakkeet ja osuudet	325 490 407,78	325 048 717,23
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä	339 482,01	339 482,01
Johdannaissopimukset	14 080 527,80	8 843 217,23
Aineelliset hyödykkeet	48 622 759,91	47 404 645,59
Sijoituskiinteistöt ja sijoituskiinteistöosakkeet ja -osuudet	16 350 636,78	15 453 081,81
Muut kiinteistöt ja kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet	31 245 259,64	30 956 351,24
Muut aineelliset hyödykkeet	1 026 863,49	995 212,54
Muut varat	3 509 300,11	2 860 189,34
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	7 355 756,88	6 235 662,91
Laskennalliset verosaamiset	0,00	0,00
VASTAAVAA YHTEENSÄ	**4 336 053 899,10**	**3 826 789 132,69**
VASTATTAVAA		
VIERAS PÄÄOMA		
Velat luottolaitoksille	808 708 201,95	552 805 337,41
Luottolaitoksille	808 708 201,95	552 805 337,41
Vaadittaessa maksettavat	55 708 201,95	84 805 337,41
Muut	753 000 000,00	468 000 000,00
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	2 943 588 494,26	2 727 468 678,66
Talletukset	2 943 498 099,96	2 727 347 430,05
Vaadittaessa maksettavat	2 905 781 657,93	2 685 572 212,59
Muut	37 716 442,03	41 775 217,46
Muut velat	90 394,30	121 248,61
Vaadittaessa maksettavat	3 846,82	3 874,23
Muut	86 547,48	117 374,38
Johdannaissopimukset ja muut kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	17 666 956,87	8 916 286,58
Muut velat	3 886 589,42	3 981 554,47
Muut velat	3 018 995,35	2 900 305,41
Pakolliset varaukset	867 594,07	1 081 249,06
Siirtovelat ja saadut ennakot	16 046 424,73	14 598 162,61
Laskennalliset verovelat	2 340 167,09	176 569,29
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	**3 792 236 834,32**	**3 307 946 589,02**
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ	**153 385 374,35**	**137 785 374,35**
Verotusperusteiset varaukset	153 385 374,35	137 785 374,35
OMA PÄÄOMA		
Osuuspääoma	214 980 200,00	224 223 350,00
Jäsenosuudet	11 220 000,00	10 728 750,00
Tuotto-osuudet	203 760 200,00	213 494 600,00
Muut sidotut rahastot	12 096 177,32	4 684 821,69
Vararahasto	831 755,08	831 755,08
Käyvän arvon rahasto	11 264 422,24	3 853 066,61
Vapaat rahastot	2 555 334,70	2 555 334,70
Muut rahastot	2 555 334,70	2 555 334,70
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	143 173 332,40	132 853 612,31
Tilikauden voitto (tappio)	17 626 646,01	16 740 050,62
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	**390 431 690,43**	**381 057 169,32**
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	**4 336 053 899,10**	**3 826 789 132,69**
TASEEN ULKOPUOLISET SITOUMUKSET		
Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset	107 892 664,99	94 158 902,49
Takaukset ja pantit	107 892 664,99	94 158 902,49
Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset	435 629 486,61	480 775 471,88
Muut	435 629 486,61	480 775 471,88
TASEEN ULKOPUOLISET SITOUMUKSET YHTEENSÄ	**543 522 151,60**	**574 934 374,37**

TAMPEREEN SEUDUN OSUUSPANKKI
Konsernin rahoituslaskelma

	2019	2018
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA		
Kauden voitto	29 255 575,10	29 031 766,54
Kauden voittoon tehdyt oikaisut	-5 344 930,43	-7 371 311,27
LIIKETOIMINNAN VAROJEN LISÄYS (-) TAI VÄHENNYS (+)	**-493 641 015,67**	**-438 271 036,75**
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	0,00	0,00
Saamiset luottolaitoksilta	-102 083 908,62	-101 833 928,71
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	-429 760 503,33	-363 393 377,05
Leasingkohteet	0,00	0,00
Saamistodistukset	40 000 000,00	20 110 125,00
Osakkeet ja osuudet	-241 297,20	-296 085,34
Johdannaissopimukset	0,00	0,00
Sijoituskiinteistöt	551 324,83	6 118 919,27
Muut varat	-2 106 631,35	1 023 310,08
LIIKETOIMINNAN VELKOJEN LISÄYS (+) TAI VÄHENNYS (-)	**471 776 395,39**	**320 886 009,34**
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	255 902 864,54	171 713 160,76
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	216 755 626,20	149 776 155,50
Johdannnaissopimukset ja muut kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	0,00	0,00
Muut velat	-882 095,35	-603 306,92
Maksetut tuloverot	-186 033,71	-1 947 064,17
Saadut osingot	14 697 113,84	14 468 662,41
A. LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA YHTEENSÄ	**16 557 104,52**	**-83 202 973,90**
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Tytär- ja osakkuusyritysten hankinnat	0,00	0,00
Tytär- ja osakkuusyritysten myynnit	0,00	0,00
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-1 322 666,08	-641 650,28
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutukset	31 660,00	2 935 402,22
B. INVESTOINTIEN RAHAVIRTA YHTEENSÄ	**-1 291 006,08**	**2 293 751,94**
RAHOITUKSEN RAHAVIRRAT		
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, lisäykset	0,00	0,00
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, vähennykset	0,00	0,00
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, lisäykset	0,00	0,00
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, vähennykset	0,00	0,00
Osuus- ja osakepääoma, lisäykset	698 200,00	20 640 700,00
Osuus- ja osakepääoma, vähennykset	-9 941 350,00	-9 064 673,85
Maksetut osingot ja osuuspääoman korot	-6 420 330,53	-6 372 549,23
Maksetut bonukset omistajajäsenille	0,00	0,00
Muut oman pääoman erien rahamääräiset lisäykset	0,00	0,00
Muut oman pääoman erien rahamääräiset vähennykset	0,00	0,00
C. RAHOITUKSEN RAHAVIRTA YHTEENSÄ	**-15 663 480,53**	**5 203 476,92**
D. VALUUTTAKURSSIEN MUUTOSTEN VAIKUTUS RAHAVAROIHIN	**-13,87**	**0,51**
RAHAVAROJEN NETTOMUUTOS (A+B+C+D)	**-397 395,96**	**-75 705 744,53**
RAHAVARAT TILIKAUDEN ALUSSA	**11 089 050,11**	**86 794 794,64**
RAHAVARAT TILIKAUDEN LOPUSSA	**10 691 654,15**	**11 089 050,11**
RAHAVAROJEN MUUTOS	**-397 395,96**	**-75 705 744,53**
Saadut korot	38 595 949,30	36 544 688,48
Maksetut korot	1 711 519,94	2 904 533,25

Kauden voittoon tehdyt oikaisut

Erät joihin ei liity maksutapahtumaa		
Kaupankäynnin käyvän arvon muutos	-200 393,35	-65 293,21
Valuuttatoiminnan realisoitumaton nettotulos	13,87	-0,51
Sijoitusomaisuuden käyvän arvon muutos	0,00	0,00
Poistot, poistoeron ja vapaaehtoisten varausten muutos	3 030 983,08	1 843 065,42
Maksuohjelmamuutosten voitot ja tappiot luotoista	0,00	0,00
Saamisten arvonalentumiset	1 659 966,91	669 753,94
Muut	-9 835 500,94	-10 389 873,66
	-5 344 930,43	-7 942 348,02
Erät, jotka esitetään muualla kuin liiketoiminnan rahavirrassa		
Myyntivoitot , investointien rahavirtaan kuuluva osuus	0,00	-150 282,93
Myyntitappiot , investointien rahavirtaan kuuluva osuus	0,00	721 319,68
Maksetut bonukset omistajajäsenille	0,00	0,00
	0,00	571 036,75
Oikaisut yhteensä	**-5 344 930,43**	**-7 371 311,27**

Rahavarat

Käteiset varat	1 309 799,56	1 801 868,01
Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta	9 381 854,59	9 287 182,10
Rahavarat yhteensä	10 691 654,15	11 089 050,11

TAMPEREEN SEUDUN OSUUSPANKKI
Rahoituslaskelma

	2019	**2018**
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA		
Kauden voitto	17 626 646,01	16 740 050,62
Kauden voittoon tehdyt oikaisut	4 906 856,35	4 172 047,40
LIIKETOIMINNAN VAROJEN LISÄYS (-) TAI VÄHENNYS (+)	**-492 794 519,88**	**-437 702 586,02**
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	0,00	0,00
Saamiset luottolaitoksilta	-102 083 908,62	-101 833 928,71
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	-427 794 344,60	-361 427 307,23
Leasingkohteet	0,00	0,00
Saamistodistukset	40 000 000,00	20 110 125,00
Osakkeet ja osuudet	-241 297,20	-296 085,34
Johdannaissopimukset	0,00	0,00
Sijoituskiinteistöt	-577 066,62	4 815 562,27
Muut varat	-2 097 902,84	929 047,99
LIIKETOIMINNAN VELKOJEN LISÄYS (+) TAI VÄHENNYS (-)	**472 359 010,42**	**321 132 283,84**
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	255 902 864,54	171 713 160,76
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	216 119 815,60	150 075 465,24
Johdannnaissopimukset ja muut kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	0,00	0,00
Muut velat	336 330,28	-656 342,16
Maksetut tuloverot	-186 033,71	-1 947 064,17
Saadut osingot	14 697 113,84	14 468 662,41
A. LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA YHTEENSÄ	**16 609 073,03**	**-83 136 605,92**
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Tytär- ja osakkuusyritysten hankinnat	0,00	0,00
Tytär- ja osakkuusyritysten myynnit	0,00	0,00
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-1 374 634,59	-708 018,26
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutukset	31 660,00	2 935 402,22
B. INVESTOINTIEN RAHAVIRTA YHTEENSÄ	**-1 342 974,59**	**2 227 383,96**
RAHOITUKSEN RAHAVIRRAT		
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, lisäykset	0,00	0,00
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, vähennykset	0,00	0,00
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, lisäykset	0,00	0,00
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, vähennykset	0,00	0,00
Osuus- ja osakepääoma, lisäykset	698 200,00	20 640 700,00
Osuus- ja osakepääoma, vähennykset	-9 941 350,00	-9 064 673,85
Maksetut osingot ja osuuspääoman korot	-6 420 330,53	-6 372 549,23
Maksetut bonukset omistajajäsenille	0,00	0,00
Muut oman pääoman erien rahamääräiset lisäykset	0,00	0,00
Muut oman pääoman erien rahamääräiset vähennykset	0,00	0,00
C. RAHOITUKSEN RAHAVIRTA YHTEENSÄ	**-15 663 480,53**	**5 203 476,92**
D. VALUUTTAKURSSIEN MUUTOSTEN VAIKUTUS RAHAVAROIHIN	**-13,87**	**0,51**
RAHAVAROJEN NETTOMUUTOS (A+B+C+D)	**-397 395,96**	**-75 705 744,53**
RAHAVARAT TILIKAUDEN ALUSSA	**11 089 050,11**	**86 794 794,64**
RAHAVARAT TILIKAUDEN LOPUSSA	**10 691 654,15**	**11 089 050,11**
RAHAVAROJEN MUUTOS	**-397 395,96**	**-75 705 744,53**
Saadut korot	38 808 774,70	36 740 740,96
Maksetut korot	1 711 478,86	2 904 491,47

Kauden voittoon tehdyt oikaisut

Erät joihin ei liity maksutapahtumaa		
Kaupankäynnin käyvän arvon muutos	-200 393,35	-65 293,21
Valuuttatoiminnan realisoitumaton nettotulos	13,87	-0,51
Sijoitusomaisuuden käyvän arvon muutos	0,00	0,00
Poistot, poistoeron ja vapaaehtoisten varausten muutos	16 301 926,89	16 504 139,93
Maksuohjelmamuutosten voitot ja tappiot luotoista	0,00	0,00
Saamisten arvonalentumiset	1 659 966,91	669 753,94
Muut	-12 854 657,97	-13 507 589,50
	4 906 856,35	3 601 010,65
Erät, jotka esitetään muualla kuin liiketoiminnan rahavirrassa		
Myyntivoitot , investointien rahavirtaan kuuluva osuus	0,00	-150 282,93
Myyntitappiot , investointien rahavirtaan kuuluva osuus	0,00	721 319,68
Maksetut bonukset omistajajäsenille	0,00	0,00
	0,00	571 036,75
Oikaisut yhteensä	**4 906 856,35**	**4 172 047,40**

Rahavarat

Käteiset varat	1 309 799,56	1 801 868,01
Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta	9 381 854,59	9 287 182,10
Rahavarat yhteensä	10 691 654,15	11 089 050,11

OSUUSPANKIN TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

1.1 YLEISTÄ

Osuuspankki on jäsentensä omistama osuuskuntamuotoinen talletuspankki, joka harjoittaa toimialueellaan paikallista vähittäispankkitoimintaa.

Osuuspankki on osuuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisö OP Osuuskunnan jäsenluottolaitos. OP Osuuskunta toimii koko OP Ryhmän strategisena omistusyhteisönä ja ryhmäohjauksesta ja valvonnasta vastaavana keskusyhteisönä.

Seuraavassa esitetään tilinpäätöksessä sovelletut keskeiset laatimisperiaatteet. Niitä on noudatettu johdonmukaisesti kaikilla esitettävillä tilikausilla, ellei muuta mainita.

1.2 KESKINÄINEN VASTUU JA OP RYHMÄ

Pankki- ja vakuutustoimintaa harjoittava osuuspankkien yhteenliittymä (jäljempänä OP Ryhmä) on osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista sekä talletuspankkien yhteenliittymästä annetuissa laeissa määritelty taloudellinen kokonaisuus, jossa OP Osuuskunta ja sen jäsenluottolaitokset vastaavat viime kädessä yhteisvastuullisesti toistensa veloista ja sitoumuksista. Osuuspankki yhdistellään OP Ryhmän tilinpäätökseen. Laissa talletuspankkien yhteenliittymästä määrätään, että OP Ryhmän tilinpäätös on laadittava keskusyhteisö OP Osuuskunnan ja sen jäsenluottolaitosten tilinpäätösten tai konsernitilinpäätösten yhdistelmänä. OP Osuuskunnalla ja sen jäsenosuuspankeilla ei ole toisiinsa nähden yleisten konsernilaskentaperiaatteiden tarkoittamaa määräysvaltaa, minkä vuoksi OP Ryhmälle on määritelty tekninen emoyhtiö. Yhdistelty tilinpäätös käsittää myös sellaiset yhteisöt, joissa edellä tarkoitetuilla yhteisöillä yhdessä on kirjanpitolaissa tarkoitettu määräysvalta. OP Ryhmän osuuspääoma muodostuu osuuspankkien jäsenten sellaisista osuusmaksuista, joita pankilla on ehdoton oikeus kieltäytyä lunastamasta.

Jäljennös OP Ryhmän tilinpäätöksestä on saatavissa internet-osoitteesta www.op.fi tai ryhmän toimitiloista käyntiosoitteesta Gebhardinaukio 1, 00510, Helsinki.

1.3 LAATIMISPERUSTA

Osuuspankin tilinpäätös laaditaan ja esitetään luottolaitostoiminnasta annetun lain, valtiovarainministeriön luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen tilinpäätöstä, konsernitilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevan asetuksen, kirjanpitolain ja Finanssivalvonnan rahoitussektorin kirjanpitoa, tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevan määräys- ja ohjekokoelman mukaisesti. Osuuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisö OP Osuuskunta antaa lisäksi ohjeita yhtenäisten tilinpäätösperiaatteiden noudattamiseksi ja tilinpäätöksen laatimiseksi. Jäljempänä kuvatut tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ovat yhteneväiset kaikille OP Osuuskunnan jäsenosuuspankeille. Kuitenkaan jäsenosuuspankilla ei välttämättä ole kaikkia laatimisperiaatteissa lueteltuja eriä.

1.4 YHDISTELYPERIAATTEET

1.4.1 Konsernitilinpäätöksen laajuus

Osuuspankin konsernin muodostaa emo-osuuspankki ja sen tytäryritykset. Tytäryritykset ovat yrityksiä, joissa konsernilla on määräysvalta. Määräysvalta syntyy, kun konserni omistaa yli puolet äänivallasta tai sillä on muutoin määräysvalta. Tytäryritysten tilinpäätökset yhdistellään hankintamenetelmällä. Osakkuusyritykset, joissa konsernilla on huomattava vaikutusvalta, yhdistellään pääomaosuusmenetelmällä. Huomattava vaikutusvalta toteutuu, kun konserni omistaa 20 – 50 prosenttia yrityksen äänivallasta, tai kun konsernilla on muutoin huomattava vaikutusvalta, muttei määräysvaltaa.

Merkitykseltään vähäiset tytär- ja osakkuusyritykset jätetään yhdistelemättä konsernitilinpäätökseen. Tällaisia ovat tytär- ja osakkuusyritykset, joiden taseen loppusumma on vähemmän kuin yksi prosentti emoyrityksen taseen loppusummasta ja vähemmän kuin 10 miljoonaa euroa. Jos konsernin tällaisen tytär- tai

osakkuusyrityksen taseen loppusumma laskettuna yhteen muiden sellaisten konserniin kuuluvien tytär- ja osakkuusyritysten taseiden loppusummien kanssa on vähintään viisi prosenttia konsernitaseen loppusummasta, yhdistellään se konsernitilinpäätökseen.

Tilikauden aikana hankitut tytär- ja osakkuusyritykset yhdistellään konsernitilinpäätökseen hankintahetkestä lähtien. Tilikauden aikana myydyt tytär- ja osakkuusyritykset yhdistellään myyntihetkeen asti.

1.4.2 Konsolidointi

Tytäryritysten hankintamenot eliminoidaan hankintahetken taseen mukaisia omia pääomia vastaan. Hankintahetken oman pääoman määrän ylittävä tai alittava osuus hankintamenosta esitetään taseessa konserniliikearvona tai konsernireservinä siltä osin kuin niitä ei ole kohdistettu omaisuus- tai velkaerien lisäykseksi tai vähennykseksi. Konserniliikearvo poistetaan pääsääntöisesti viiden vuoden kuluessa suunnitelman mukaan.

Konsernitilinpäätöstä laadittaessa eliminoidaan konsernin sisäiset liiketapahtumat, sisäiset katteet, sisäinen voitonjako sekä keskinäiset saamiset ja velat. Vähemmistön osuus erotetaan tuloksesta ja omasta pääomasta ja esitetään omana eränään tuloslaskelmassa ja taseessa omassa pääomassa. Vähemmistön osuus tytäryhtiön kiinteistöistä esitetään muissa kiinteistöissä.

Osakkuusyrityksistä konsernituloslaskelmaan sisällytetään konsernin omistusosuutta vastaava osuus näiden yritysten tilikauden voitosta tai tappiosta ja esitetään tuloslaskelmassa omana eränään rivillä Osuus osakkuusyritysten tuloksesta. Tuloksessa huomioidaan myös osakkuusyritysten poistoeron ja vapaaehtoisten varausten muutos laskennallisella verovelalla vähennettynä. Konsernitaseessa osakkuusyritysten hankintamenoon ja konsernin edellisen tilikauden tulokseen ja tilikauden tulokseen lisätään tai vähennetään konsernin osuus hankinnan jälkeisistä muutoksista nettovarallisuudesta.

Konserniin kuuluva kiinteistöyhtiö voi jättää erillistilinpäätöksessään tekemättä suunnitelman mukaiset poistot. Konsernitilinpäätöksessä poistot oikaistaan suunnitelman mukaisiksi.

1.5 RAHOITUSINSTRUMENTIT

1.5.1 Käyvän arvon määräytyminen

Käypä arvo on se hinta, joka saataisiin omaisuuserän myynnistä tai maksettaisiin velan siirtämisestä markkinaosapuolten välillä arvostuspäivänä toteutuvassa tavanmukaisessa liiketoimessa.

Rahoitusinstrumentin käypä arvo määritellään joko toimivilta markkinoilta saatavien hintanoteerauksien avulla tai jos toimivia markkinoita ei ole, omia arvostusmenetelmiä käyttäen. Markkinoiden katsotaan olevan toimivat, jos hintanoteerauksia on helposti ja säännönmukaisesti saatavissa ja ne kuvastavat todellisia ja säännönmukaisesti toistuvia, toisistaan riippumattomien osapuolten välisiä markkinatransaktioita. Rahoitusvarojen noteerattuna markkinahintana käytetään senhetkistä ostokurssia.

Mikäli markkinoilla on vakiintunut arvostuskäytäntö rahoitusinstrumentille, jolle ei saada suoraan markkinahintaa, niin käypä arvo perustuu markkinoilla yleisesti käytettyyn markkinahinnan laskentamalliin ja mallin käyttämien syöttötietojen markkinanoteerauksiin.

Mikäli arvostuskäytäntö ei ole markkinoilla vakiintunut, käytetään markkina-arvon määrityksessä asianomaiselle tuotteelle laadittua omaa arvostusmallia. Arvostusmallit pohjautuvat yleisesti käytettyihin laskentamenetelmiin ja ne kattavat kaikki ne osatekijät, jotka markkinaosapuolet ottaisivat huomioon hintaa asettaessaan sekä ovat yhdenmukaisia rahoitusinstrumenttien hinnoittelussa käytettävien hyväksyttyjen taloudellisten menetelmien kanssa.

Arvostusmenetelminä käytetään viimeaikaisten toteutuneiden markkinatransaktioiden hintoja, diskontattujen rahavirtojen menetelmää, sekä toisen olennaisilta osin samanlaisen instrumentin tilinpäätöshetken käypää arvoa. Arvostusmenetelmissä otetaan huomioon arvio luottoriskistä, käytettävistä diskonttauskoroista, ennenaikaisen takaisinmaksun mahdollisuudesta ja muista sellaisista tekijöistä, jotka vaikuttavat rahoitusinstrumentin käyvän arvon määrittämiseen luotettavasti.

Rahoitusinstrumenttien käyvät arvot jaetaan kolmeen eri hierarkiatasoon sen mukaan, miten käypä arvo on määritelty:

- täysin samanlaisille varoille tai veloille toimivilla markkinoilla noteeratut käyvät arvot (taso 1)
- käyvät arvot, jotka on määritetty käyttäen syöttötietoina muita kuin tason 1 noteerattuja hintoja, jotka ovat todennettavissa varoille tai veloille, joko suoraan (esim. hintoina) tai välillisesti (esim. johdettuina hinnoista) (taso 2)
- käyvät arvot on määritetty käyttäen varoille tai veloille syöttötietoja, jotka eivät perustu todennettavissa oleviin markkinahintoihin (taso 3).

Se käypien arvojen hierarkian taso, jolle tietty käypään arvoon arvostettu erä on kokonaisuudessaan luokiteltu, on määritetty koko kyseisen käypään arvoon arvostetun erän kannalta merkittävän alimmalla tasolla olevan syöttötiedon perusteella. Syöttötiedon merkittävyys on arvioitu kyseisen käypään arvoon arvostetun erän suhteen kokonaisuudessaan.

1.5.2 Arvostusmenetelmät

1.5.2.1 Jaksotettu hankintameno

Jaksotettu hankintameno on se määrä, johon rahoitusvaroihin kuuluva erä tai rahoitusvelka on arvostettu alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä, vähennettynä lyhennyksillä, lisättynä tai vähennettynä alkuperäisen määrän ja erääntyvän määrän välisen erotuksen kertyneillä, efektiivisen koron menetelmää käyttäen lasketuilla jaksotuksilla ja, kun on kyse rahoitusvaroista, oikaistuna tappiota koskevalla vähennyserällä.

Efektiivisen koron menetelmää käyttäen rahoitusvaroihin kuuluvan erän tai rahoitusvelan odotettavissa olevana voimassaoloaikana saatavaksi tai suoritettavaksi arvioidut maksut tulevat diskontatuiksi täsmälleen rahoitusvaroihin kuuluvan erän bruttomääräisen kirjanpitoarvon tai rahoitusvelan jaksotetun hankintamenon suuruiseksi. Efektiivistä korkoa laskettaessa rahavirrat arvioidaan ottamalla huomioon rahoitusinstrumentin kaikki sopimusehdot ilman odotettavissa olevia luottotappioita (”ECL”). Laskelma sisältää kaikki sellaiset sopimusosapuolten välillä suoritettavat tai saatavat palkkiot ja korkopisteet, jotka ovat kiinteä osa efektiivistä korkoa, transaktiomenot sekä kaikki muut yli- tai alikurssit. Palkkioita, jotka ovat kiinteä osa rahoitusinstrumentin korkoa, ovat esim. lainan nostoon liittyvät toimisto- ja järjestelypalkkiot, ja ne jaksotetaan rahoitusinstrumentin odotettavissa olevalle juoksuajalle tai lyhyemmälle ajanjaksolle, jos se on asianmukaista. Palkkioita, jotka eivät ole kiinteä osa rahoitusinstrumentin efektiivistä korkoa, käsitellään kirjanpitolain mukaisesti ja näitä ovat esim. lainan hoitoon liittyvät maksut.

Arvioituihin rahavirtoihin sisällytetään odotettavissa olevat luottotappiot, kun lasketaan luottoriskillä oikaistua efektiivistä korkoa rahoitusvaroille, joiden katsotaan alkuperäisenä kirjaamisajankohtana olevan luottoriskin johdosta arvoltaan alentuneita rahoitusvaroja (ns. ”POCI”).

Korkotuotot

Korkotuotot on laskettu soveltamalla efektiivistä korkoa rahoitusvaroihin kuuluvan erän bruttomääräiseen kirjanpitoarvoon, paitsi silloin kun kyseessä ovat:

a) ostetut tai alun perin myönnetyt luottoriskin johdosta arvoltaan alentuneet rahoitusvarat, joiden osalta sovelletaan luottoriskillä oikaistua efektiivistä korkoa rahoitusvaroihin kuuluvan erän jaksotettuun hankintamenoon
b) rahoitusvarat, jotka eivät ole ostettuja tai alun perin myönnettyjä luottoriskin johdosta arvoltaan alentuneita rahoitusvaroja, mutta joista on myöhemmin tullut luottoriskin johdosta arvoltaan alentuneita rahoitusvaroja (tai jotka ovat vaiheessa 3). Näiden rahoitusvarojen osalta sovelletaan efektiivistä korkoa rahoitusvaroihin kuuluvan erän jaksotettuun hankintamenoon (eli nettomääräiseen kirjanpitoarvoon odotettavissa olevan luottotappion vähentämisen jälkeen).

1.5.2.2 Alkuperäinen kirjaaminen ja arvostaminen

Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä arvostetaan rahoitusvaroihin kuuluva erä tai rahoitusvelka käypään arvoon, ja jos kyseessä on muu kuin käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattava rahoitusvaroihin kuuluva erä tai rahoitusvelka, siihen lisätään tai siitä vähennetään rahoitusvaroihin kuuluvan erän tai rahoitusvelan hankkimisesta tai liikkeeseenlaskusta välittömästi johtuvat transaktiomenot. Välittömästi alkuperäisen kirjaamisen jälkeen rahoitusvarasta kirjataan odotettavissa olevia luottotappioita koskeva vähennyserä, jos rahoitusvara

arvostetaan jaksotettuun hankintamenoon tai käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta. Tämä aiheuttaa tuloslaskelmaan kirjanpidollisen tappion äskettäin myönnetyistä tai äskettäin ostetuista rahoitusvaroista.

1.5.3 Rahoitusvarojen luokittelu ja myöhempi arvostaminen

Osuuspankki luokittelee rahoitusvarat seuraaviin ryhmiin:

- Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat
- Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattavat
- Jaksotettuun hankintamenoon kirjattavat.

1.5.3.1 Luotot ja saamistodistukset

Luottojen ja saamistodistusten luokittelu ja myöhempi arvostaminen riippuvat seuraavista tekijöistä:

a) Osuuspankin liiketoimintamallista rahoitusvarojen hallinnoinnissa
b) rahoitusvaroihin kuuluvan erän sopimukseen perustuvista rahavirtaominaisuuksista.

Näiden tekijöiden perusteella Osuuspankki luokittelee luotot ja saamistodistukset kolmeen seuraavaan arvostusryhmään:

1) Jaksotettuun hankintamenoon arvostettavia rahoitusvaroja pidetään hallussa sellaisen liiketoimintamallin mukaisesti, jonka tavoitteena on rahoitusvarojen hallussapito sopimukseen perustuvien rahavirtojen keräämiseksi, ja jotka ovat yksinomaan pääoman ja jäljellä olevan pääomamäärän koron maksua. Erän kirjanpitoarvo sisältää odotettavissa olevien luottotappioiden vähennyserän ja korkotuotot kirjataan efektiivisen koron menetelmällä korkotuottoihin.

2) Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattavia rahoitusvaroja pidetään hallussa sellaisen liiketoimintamallin mukaisesti, jonka tavoite saavutetaan keräämällä sopimukseen perustuvia rahavirtoja ja myymällä rahoitusvaroja. Lisäksi sopimusehdoissa määrätään tiettyinä ajankohtina toteutuvista rahavirroista, jotka ovat yksinomaan pääoman ja jäljellä olevan pääomamäärän koron maksua. Muutokset käyvässä arvossa kirjataan käyvän arvon rahastoon. Arvonalentumisvoitot tai -tappiot sekä valuuttakurssivoitot tai -tappiot kirjataan tulosvaikutteisesti. Kun rahoitusvaroihin kuuluva erä kirjataan pois taseesta, siirretään käyvän arvon rahastoon kertynyt voitto tai tappio luokittelun muutoksesta johtuvana oikaisuna omasta pääomasta tulosvaikutteiseksi eräksi käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattujen rahoitusvarojen nettotuottoihin. Efektiivisen koron menetelmää käyttäen laskettu korko kirjataan korkotuottoihin.

3) Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavia rahoitusvaroja pidetään kaupankäyntitarkoituksessa tai kun rahoitusvara ei täytä jaksotettuun hankintamenoon tai käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattavien kriteereitä. Voitot ja tappiot kirjataan arvopaperikaupan nettotuottoihin. Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä rahoitusinstrumenteista johtuvat korkotuotot ja -kulut kirjataan arvopaperikaupan nettotuottoihin 1.1.2019 lähtien.

Liiketoimintamalli

Liiketoimintamallilla tarkoitetaan sitä, miten Osuuspankki hallinnoi rahoitusvarojaan rahavirtojen kerryttämiseksi. Osuuspankissa liiketoimintamallin ratkaisee, syntyvätkö rahavirrat pelkästään sopimukseen perustuvien rahavirtojen keräämisestä vai sopimukseen perustuvien rahavirtojen keräämisestä sekä rahavirroista, jotka saadaan myymällä rahoitusvara, vai onko kyseessä kaupankäynti. Kaupankäyntiliiketoimintamalliin kuuluvat rahoitusvarat arvostetaan tulosvaikutteisesti. Liiketoimintamallia arvioidessaan Osuuspankki ottaa huomioon tulevat toimenpiteet liiketoimintamallin tavoitteen saavuttamiseksi. Arviointiin kuuluu aikaisempi kokemus rahavirtojen keräämisestä, kuinka liiketoimintamallin ja sen mukaisesti hallussa pidettävien rahoitusvarojen tuloksellisuutta arvioidaan ja kuinka siitä raportoidaan yhteisön johtoon kuuluville avainhenkilöille, kuinka riskejä hallitaan ja kuinka liiketoiminnan johtajia palkitaan. Esimerkiksi Osuuspankin myöntämiä asuntoluottoja pidetään hallussa sopimukseen perustuvien rahavirtojen keräämiseksi.

Rahavirtaominaisuudet

Silloin kun Osuuspankin liiketoimintamalli on muu kuin kaupankäynti, Osuuspankki arvioi, ovatko sopimukseen perustuvat rahavirrat yhdenmukaisia perustyyppisen lainanantojärjestelyn kanssa. Perustyyppisessä lainanhoitojärjestelyssä sopimukseen perustuvat rahavirrat ovat yksinomaan pääoman ja jäljellä olevan

pääomamäärän koron maksua (”SPPI”), jossa koron merkittävimmät osatekijät ovat korvaus rahan aika-arvosta, luottoriskistä, lainanantoon liittyvistä riskeistä ja voittomarginaalista. Valtaosa Osuuspankin rahoitusvaroista on perustyyppisiä lainanantojärjestelyjä.

Osuuspankin kaikki henkilöasiakkaille myönnetyt luotot ja osa yritysasiakkaiden luotoista sisältävät mahdollisuuden ennenaikaiseen takaisinmaksuun. Ehdot ovat kuitenkin yhdenmukaisia perustyyppisen lainanantojärjestelyn kanssa, koska ennen eräpäivää maksettava määrä vastaa sopimuksen mukaista nimellismäärää ja kertynyttä (mutta maksamatonta) sopimuksen mukaista korkoa, joka voi sisältää lisäkorvauksen sopimuksen ennenaikaisesta päättämisestä.

Saamistodistusten rahavirtaominaisuudet testataan Bloombergin SPPI-työkalulla, jonka antaman palautteen pohjalta joko hyväksytään tai hylätään SPPI testi. Menetelmä tunnistaa sopimusehdoista useita eri elementtejä jotka vaikuttavat siihen täyttyykö SPPI-määritys.

Silloin kun sopimukseen perustuvat rahavirrat ovat alttiina esim. osakkeiden hintojen tai lainanottajan taloudellisen tuloksen muutoksille, ei kyseessä ole perustyyppinen lainanantojärjestely, ja tällaiset rahoitusvarat arvostetaan tulosvaikutteisesti. Tyypillisesti tällaisia ovat erilaiset rahastosijoitukset, jotka eivät täytä oman pääoman määritelmää IAS 32:n mukaisesti liikkeeseenlaskijan tilinpäätöksessä.

Rahoitusvaroihin sisältyviä kytkettyjä johdannaisia ei eroteta pääsopimuksesta vaan ne huomioidaan sopimukseen perustuvien rahavirtojen kokonaisarvioinnissa.

Jos rahoitusvarojen hallinnoinnissa noudatettua liiketoimintamallia muutetaan, voidaan rahoitusvaroja joutua uudelleenluokittelemaan. Uudelleenluokittelua sovelletaan ei-takautuvasti luokittelun muutospäivästä lähtien. Tällaisia muutoksia odotetaan tapahtuvat hyvin harvoin.

1.5.3.2 Oman pääoman ehtoiset instrumentit

Oman pääoman ehtoiset instrumentit ovat instrumentteja, jotka osoittavat oikeutta osuuteen yhtiön varoista sen kaikkien velkojen vähentämisen jälkeen. Tyypillisesti tällaisia ovat osakesijoitukset.

Oman pääoman ehtoiset instrumentit arvostetaan myöhemmin käypään arvoon tulosvaikutteisesti, paitsi silloin kun Osuuspankki on tehnyt alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä peruuttamattoman valinnan, jonka mukaan tietyt kaupankäyntiliiketoimintaan kuulumattomat sijoitukset oman pääoman ehtoisiin instrumentteihin, jotka muutoin arvostettaisiin käypään arvoon tulosvaikutteisesti, käsitellään siten, että käyvän arvon myöhemmät muutokset esitetään käyvän arvon rahastossa. Tällaisia sijoituksia ovat osuuspankin strategiset sijoitukset osuuspankkien keskusyhteisö OP Osuuskunnan osuuspääomaan (lisäosuudet ja jäsenosuudet), joiden nimellisarvo vastaa käypää arvoa. Näiden sijoituksista ei muodostu myyntivoittoja tai- tappioita. Osuuspääoman korot kirjataan tuottoihin oman pääoman ehtoisista sijoituksista. Maksettavan koron määrä vahvistetaan vuosittain OP Osuuskunnan Osuuskuntakokouksessa. Osingot kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä oman pääoman ehtoisista sijoituksista kirjataan myös tuloslaskelman erään tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista.

1.5.3.3 Sopimukseen perustuvien rahavirtojen muuttaminen

Maksusuunnitelman muutoksia tehdään normaaliin asiakassuhteen hoitoon kuuluvana toimenpiteenä, mutta myös tilanteissa, joissa asiakkaan maksukyky on heikentynyt. Tällöin heikentyneestä maksukyvystä joudutaan antamaan myönnytys lainaehtoihin – esimerkiksi lyhennysvapaa – rajoitetuksi ajaksi. Yleensä näissä tilanteissa lainan sopimukseen perustuvat rahavirrat neuvotellaan uudelleen tai niihin tehdään muutoin muutoksia, eivätkä ne johda kyseisen lainan taseesta pois kirjaamiseen. Maksusuunnitelmien muutosten kehitystä raportoidaan säännöllisesti johdolle asiakkaiden maksukykyä ennakoivana mittarina.

Jos lainaehtoihin tehtävät muutokset ovat merkittäviä tai laina muutoin neuvotellaan uudelleen, Osuuspankki kirjaa alkuperäisen lainan pois taseesta ja kirjaa samalla taseeseen muutetun uuden lainan. Tällöin muutoksen tekemisajankohta on lainan alkuperäinen kirjaamisajankohta, kun muutettuun lainaan sovelletaan arvon alentumista koskevia vaatimuksia. Tyypillisesti tämä tarkoittaa, että tappiota koskevan vähennyserän määrä vastaa 12 kuukaudelta odotettavissa olevia luottotappioita. Osuuspankki luokittelee muutoksen syyt ja vakavuusasteet sisäisellä luokituksella, jolla seurataan, onko taseesta pois kirjaamiseen yhteydessä ollut näyttöä siitä, että muutettu laina on alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä luottoriskin johdosta arvoltaan alentunut. Tällöin se kirjataan alun perin myönnettynä luottoriskin johdosta arvoltaan alentuneena rahoitusvaroihin kuuluvana

eränä. Tämä voisi tapahtua esimerkiksi tilanteessa, jossa ongelmalliseen omaisuuserään on tehty huomattava muutos.

Muutoin rahoitusvaroihin kuuluvat erät kirjataan pois taseesta silloin, kun sopimukseen perustuvat oikeudet rahoitusvaroihin kuuluvan erän rahavirtoihin lakkaavat olemasta voimassa tai kun Osuuspankki siirtää rahoitusvaroihin kuuluvan erän toiselle osapuolelle ja siirto täyttää taseesta pois kirjaamisen edellytykset.

1.5.4 Arvonalentuminen

Odotettavissa olevat luottotappiot lasketaan kaikista jaksotettuun hankintamenoon arvostettavista ja käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattavista tase-eristä (muut kuin oman pääoman ehtoiset instrumentit) sekä taseen ulkopuolisista luottositoumuksista ja takaussopimuksista. Odotettavissa olevat luottotappiot kirjataan jokaisena raportointipäivänä ja ne kuvastavat:

a) vinoutumatonta ja todennäköisyyksillä painotettua rahamäärää, joka määritetään arvioimalla mahdollisten tulemien vaihtelualue;
b) rahan aika-arvoa ja
c) järkevää ja perusteltavissa olevaa informaatiota, joka on raportointipäivänä saatavissa ilman kohtuuttomia kustannuksia tai ponnisteluja ja joka koskee toteutuneita tapahtumia, vallitsevia olosuhteita ja ennusteita tulevista taloudellisista olosuhteista.

1.5.4.1 Sopimusten luokittelu kolmeen arvonalentumisvaiheeseen

Sopimukset luokitellaan kolmeen eri vaiheeseen. Eri vaiheet kuvastavat luoton laadun heikkenemistä alkuperäisen kirjaamisen jälkeen.

- Vaihe 1: sopimukset, joiden luottoriski ei ole kasvanut merkittävästi alkuperäisestä ja joille lasketaan 12 kuukauden ECL.
- Vaihe 2: sopimukset, joiden luottoriski on kasvanut merkittävästi alkuperäisestä ja joille lasketaan koko voimassaoloajan ECL.
- Vaihe 3: maksukyvyttömät sopimukset, joille lasketaan myös koko voimassaoloajan ECL.

Lisäksi sopimukset, jotka on alun perin myönnetty arvoltaan alentuneina, ovat aina koko voimassaoloajan odotetun tappion laskennan piirissä (POCI).

Maksukyvyttömyyden (default) määritelmä

Osuuspankissa sovelletaan IFRS 9 -standardin mukaisessa laskennassa samaa maksukyvyttömyyden määritelmää kuin sisäisissä luottoriskimalleissa (IRB). Maksukyvyttömyyttä arvioidaan OP Ryhmän sisäisellä maksukäyttäytymiseen perustuvalla luokittelujärjestelmällä. Henkilöasiakkaissa maksukyvyttömyyden määritelmää sovelletaan sopimuskohtaisesti, kun taas yritysasiakkaissa tarkastellaan asiakaskokonaisuutta. Asiakas luokitellaan maksukyvyttömäksi, kun on todennäköistä, ettei asiakas maksa luottovelvoitteitaan täysimääräisesti ilman, että Osuuspankki turvautuu toimiin (esim. vakuuden realisointiin), tai viimeistään silloin, kun rahoitusvaroihin kuuluvaan erään liittyvä maksu on viivästynyt yli 90 päivää.

Maksukyvyttömyyden määritelmä perustuu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen EU N:o 575/2013 (CRR) artiklaan 178.

Asiakkaan maksukyvyttömyys päättyy, kun se ei enää täytä maksukyvyttömyyden määritelmää. Tämän jälkeen maksukäyttäytymisen luokka palautuu 6 kuukauden viiveellä.

Luottoriskin merkittävä lisääntyminen

Odotettavissa olevat luottotappiot lasketaan sopimuskohtaisesti joko 12 kuukaudelle tai koko voimassaoloajalle riippuen siitä, onko instrumentin luottoriski lisääntynyt raportointipäivänä merkittävästi alkuperäisestä. Luottoriskin merkittävää lisääntymistä arvioidaan sekä laadullisilla että määrällisillä kriteereillä. Lainanhoitojoustoa pidetään laadullisena kriteerinä. Muut laadulliset tekijät koostuvat erilaisista luottoriskin mittareista (esim. kovenanttirikkomuksista), ja ne huomioidaan luokittelumalleissa tai maksukäyttäytymisen luokan arvioinnissa.

Osuuspankki on sisällyttänyt suhteellisia ja absoluuttisia kynnysarvoja luottoriskin merkittävän luottoriskin määrällisen lisääntymisen määrittämiseen ottaen huomioon kaikki järkevä ja perusteltavissa oleva informaatio.

Määrällinen muutos arvioidaan koko voimassaoloajan PD lukujen (PD-käyrä) suhteellisen muutoksen perusteella. Alkuperäinen koko voimassaoloajan PD-käyrä lasketaan luoton myöntöhetkellä huomioiden makroekonomiset tekijät. Seuraavaksi määritellään luonnollinen hyväksyttävä vaihteluväli sille, milloin luottoriskin ei katsota lisääntyneen merkittävästi lainan jäljellä olevan maturiteetin aikana. Hyväksyttävä vaihteluväli on mallinnettu erikseen henkilö- yritysasiakkaille. Tuloksena saadaan ns. kynnysarvokäyrä, johon kunakin raportointipäivänä verrataan sen hetkistä jäljellä olevaa koko voimassaoloajan PD-käyrää; jos kynnysarvo ylittyy, luottoriski on kasvanut merkittävästi ja luotosta kirjataan koko luoton juoksuajalle laskettu luottotappio. Tämän suhteellisen muutoksen rajan lisäksi edellytetään, että luottoluokassa on tapahtunut heikennys alkuperäisestä, jotta siirtyminen koko voimassaoloajan ECL- lasketaan ei tapahdu vain ajan kulumisen perusteella. Lisäksi heikoimpiin luottoluokkiin sovelletaan absoluuttista luottoluokan rajaa.

Edellä mainittujen kriteerien lisäksi rahoitusvaroihin kuuluvaan erään liittyvä luottoriski on lisääntynyt merkittävästi alkuperäisen kirjaamisen jälkeen, jos sopimukseen perustuvat maksut ovat viivästyneet yli 30 päivää tai luottoon on myönnetty lainanhoitojousto.

Osuuspankki ei ole soveltanut luottoriskin merkittävän lisääntymisen arvioinnissa IFRS 9 -standardin sallimaa siirtymäsääntöä alhaisen luottoriskin olettamasta niille sopimuksille, joille ei ilman kohtuuttomia kustannuksia ja työmäärää saada laskettua alkuperäistä koko voimassaoloajan PD:tä.

Osuuspankki seuraa säännöllisesti, miten tehokkaasti edellä mainitut kriteerit havaitsevat luottoriskin merkittävän lisääntymisen ennen kuin sopimukseen perustuvat maksut ovat erääntyneet yli 30 päivää, ja että sopimukset eivät yleensä siirry arvonalentumisvaiheesta 1 suoraan arvonalentumisvaiheeseen 3, ja tekee suhteellisen muutoksen laskutapaan tarvittavat kalibroinnit.

1.5.4.2 Laskentamenetelmät

Odotettavissa olevat luottotappiot lasketaan pääosin järjestelmäperusteisesti maksukyvyttömyyden todennäköisyys/tappio-osuus -menetelmällä (PD/LGD -menetelmä) sopimuskohtaisesti kaikille henkilö- ja yritysasiakkaiden vastuille. Tämän lisäksi suurimmille vaiheessa 3 oleville yritysvastuille käytetään asiantuntija-arvioon perustuvaa kassavirtaperusteista ECL laskentamenetelmää.

1.5.4.2.1 PD/LGD – menetelmä

Odotettavissa olevat luottotappiot lasketaan käyttäen mallinnettuja riskiparametreja ja kaavalla probability of default (PD) x loss given default (LGD) x exposure at default (EAD) kaikille portfolioille sopimuskohtaisesti, ja ne kuvastavat odotuksia tulevista luottotappioista raportointipäivänä. PD kuvaa maksukyvyttömyyden todennäköisyyttä alla kuvatun maksukyvyttömyyden määritelmän mukaisesti. LGD kuvaa tappio-osuutta maksukyvyttömyyshetkellä, ja siihen vaikuttaa mm. vakuuksien ja erilaisten takauksien määrä ja tyyppi. EAD kuvaa vastuun määrää maksukyvyttömyyshetkellä sisältäen taseessa olevan vastuun (pääoman ja kertyneen koron) sekä odotetun käytön taseen ulkopuolisista eristä maksukyvyttömyyshetkellä.

ECL-laskenta perustuu kolmeen eri skenaarioon. Riskiparametrit PD, LGD ja EAD lasketaan vuosikohtaisesti kussakin skenaariossa. Vuosittaiset ECL-luvut diskontataan raportointipäivään, ja eri skenaarioiden luvuista lasketaan todennäköisyyksillä painotettu ECL. Diskonttaustekijänä käytetään sopimuksen efektiivistä korkoa tai sen arviota. Sopimuksen jäljellä oleva maturiteetti on rajoitettu laskennassa maksimissaan 30 vuoteen.

Sopimuksen koko voimassaoloajan maksukyvyttömyyden todennäköisyyden (lifetime PD) mallit on tehty erikseen henkilöasiakkaille ja yritysasiakkaille. PD-malleihin vaikuttaa keskeisesti sopimuksen luottoluokka, luoton ikä (henkilöasiakkaat) sekä mallin alasegmentti, joka määräytyy yritysasiakkaille luokittelumallin perusteella ja henkilöasiakkaille tuotetyypin perusteella. Lisäksi PD-estimaatit ovat riippuvaisia makrotaloudellisista tekijöistä ja niiden ennusteista kussakin skenaariossa.

Sopimuksen koko voimassaoloajan tappio-osuusmalli (lifetime LGD) koostuu kolmesta komponentista: 1) maksukyvyttömyystilasta toipumisen todennäköisyydestä, 2) vakuudellisesta palautusosuudesta ja 3) vakuudettomasta palautusosuudesta. Eri komponenttien arvot riippuvat keskeisesti tuotetyypistä, toimialasta (yritykset) ja vakuustyypistä. Makrotaloudelliset tekijät ja niiden ennusteet vaikuttavat kahteen ensimmäiseen komponenttiin.

Sopimuksen koko voimassaoloajan vastuu maksukyvyttömyyshetkellä (lifetime EAD) perustuu tuotetyypistä riippuen sopimuksen mukaisiin kassavirtoihin, odotettuun käyttöasteeseen, ennenaikaisen takaisinmaksun todennäköisyyteen ja maturiteettimalliin.

Sopimuksen voimassaoloajan määrittäminen

Sopimuksen voimassaoloaika on velkakirjalainoilla sopimuksen mukainen maturiteetti, joka ottaa huomioon maksusuunnitelman mukaiset lainan lyhennykset. Ennenaikaisen takaisinmaksun mallia sovelletaan vakuudellisiin velkakirjalainoihin (pl. maksukyvyttömät) mutta se ei lyhennä sopimuksen maturiteettia vaan se huomioidaan osana sopimuksen EAD:tä.

Valmiusluotot ovat toistaiseksi voimassa olevia sopimuksia ja niille on mallinnettu odotettu maturiteetti. Mallinnettu maturiteetti riippuu tuotetyypistä ja luottoluokasta ja se on keskimäärin n. 15 vuotta.

Tulevaisuuteen suuntautuva informaatio

Laskentamalliin sisällytetään tulevaisuuteen suuntautuvaa informaatiota ja makroekonomisia skenaarioita. OP Ryhmän ekonomistit päivittävät makroekonomiset skenaariot neljännesvuosittain, ja ne ovat samoja, joita muutoinkin käytetään Osuuspankin taloudellisessa vuosisuunnittelussa. Makroekonomiset ennusteet kattavat 5 vuotta, ja ne on ekstrapoloitu 30 vuoteen asti tuotantofunktiota käyttäen. Käytetyt makroekonomiset tekijät ovat: BKT:n kasvu, työttömyysaste, investointien kasvu, inflaatio, ansiotason muutos ja 12 kk Euribor -korko. Lisäksi asuntojen hintaindeksiä käytetään LGD-malleissa. Käytettäviä skenaarioita on kolme: perus, vahva ja heikko. Skenaarioille on myös arvioitu toteutumisen todennäköisyydet.

Makroekonomisten ennusteiden laatiminen ja niiden heijastaminen tulevaisuuteen aina 30 vuoteen saakka sisältää suuren määrän epävarmuutta, ja siten toteutuneet tulokset voivat merkittävästi poiketa ennustetusta. Osuuspankki on analysoinut, että ECL-laskennassa käytettävien riskiparametrien komponenttien ja makroekonomisten tekijöiden muutoksen suhde ei ole lineaarinen. Näin ollen makroekonomiset ennusteet edustavat Osuuspankin parasta näkemystä mahdollisista skenaarioista ja lopputulemista.

1.5.4.2.2 Asiakaskohtainen asiantuntija-arvioon perustuva kassavirtaperusteinen ECL menetelmä

Suurimmille R-rating mallin piirissä oleville vaiheessa 3 oleville yritysvastuille lasketaan ECL asiantuntija-arviona asiakaskohtaisesti kassavirtaperusteisella menetelmällä. Asiantuntija-arvio laaditaan rating- tai luottopäätöksen yhteydessä.

Laskennassa hyödynnettävä eteenpäin katsova informaatio on osa luottoanalyytikon laatimaa yrityksen luottokelpoisuusarviota ja ratingesitystä, jossa otetaan kantaa liiketoiminnan,
markkinoiden, kilpailutilanteen sekä ennustetun kassavirran kehitykseen. Laskennassa otetaan huomioon myös makrotaloudellisten muuttujien vaikutusta kuvaavat skenaariot
(vahva, perus ja heikko) ja niiden perusteella lasketaan asiakkaan painotettu odotettu luottotappio. Skenaarioiden määrittelyssä hyödynnetään PD/LGD mallissa
käytettyjä skenaarioita.

Kun asiakaskohtaisessa asiantuntija-arvioon perustuvassa ECL laskennan piirissä oleva asiakas ei enää täytä maksukyvyttömän kriteereitä ja se on ratingprosessin yhteydessä tunnistettu ja luokiteltu ”terveeksi” vastapuoleksi, se poistuu tämän menetelmän piiristä ja palautuu normaalin PD/LGD mallin mukaiseen odotetun luottotappion laskennan piiriin.

1.5.4.3 Saamistodistusten arvonalentuminen

Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattavien saamistodistusten odotettu tappio kirjataan tulosvaikutteisesti ja vähentämään käyvän arvon rahastoa.

Osuuspankki käyttää saamistodistusten odotetun tappion laskennassa kahta toisistaan erillistä mallia. Ensisijaisena mallina käytetään Bloombergin mallia. Bloombergin malli ei kuitenkaan tue kaikkia joukkovelkakirjoja, joten niille joukkovelkakirjalainoille, joita Bloombergin malli ei ECL:n kullakin määrityshetkellä tue, käytetään OP:n omaa luottoluokitustietoihin pohjautuvaa mallia.

1.5.4.3.1 Bloombergin malli

Odotettavissa olevat luottotappiot lasketaan kaavalla PD x LGD x EAD kaikille portfolioille ostoeräkohtaisesti, ja ne kuvastavat odotuksia tulevista luottotappioista raportointipäivänä.

Maksukyvyttömyyden todennäköisyyden (PD) pohjana käytetään pörssinoteerattujen yhtiöiden tapauksessa Mertonin distance-to-default (DD) -mallia, jonka antama tulos muunnetaan PD-arvoksi mallin historiallisen toteuman perusteella. Lukua oikaistaan yhtiöiden tilinpäätöstiedoista poimituilla taseen vahvuutta, likviditeettiriskiä ja tuloksentekokykyä kuvaavilla tunnusluvuilla. Näitä tunnuslukuja puolestaan on normalisoitu taseen ulkopuolisten erien arvioidun vaikutuksen mukaan.

Yksityisten yhtiöiden tapauksessa PD-mallinnus perustuu yhtiön saatavilla olevista tilinpäätöstiedoista kerättyihin tunnuslukuihin ja sektorille mallinnettuun keskimääräiseen riskiin.

Maksukyvyttömyyden määritelmä on yhtenevä kansainvälisten valvojien edellyttämän maksukyvyttömyyden määritelmän kanssa ja käsittää konkurssit, maksujen suorittamatta jättämisen, ongelmalliset uudelleenjärjestelyt ja valtion pakkolunastukset.

LGD-mallin toipumisosuus perustuu maksukyvyttömien saamisten historiallisiin toipumisosuuksiin. Toipumisosuus määritellään maksukyvyttömän saamisen kauppahinnasta, ja siinä huomioidaan etuoikeus maksuihin, liikkeeseenlaskijan luottokelpoisuus, toimialan luonne, suhdannesykli, vakuustyyppi, alue jne.

OP Ryhmän sisäisille saamistodistuksille ei muodostu odotettavissa olevaa luottotappiota, koska OP Ryhmän sisäisten saamistodistusten PD on nolla.

1.5.4.3.2 Luottoluokitustietoihin pohjautuva malli

Mallissa haetaan ostoerille sekä hankintahetken että raportointihetken luottoluokitukset ja konvertoidaan ne PD-luvuiksi. Ensisijaisesti käytetään ulkoisien luottoluokitusten keskiarvoja, toissijaisesti sisäistä luottoluokitusta mikäli ulkoisia luokituksia ei ole.

PD:t vastaavat historiallisia toteutuneita maksukyvyttömyyksiä luottoluokitusluokittain kullekin luottoluokitusluokittain kullekin aikavälille luottoluokituksen antohetkestä. Historiadata johon määritetty vastaavuus pohjautuu, on kattava ja pitkältä aikaväliltä. LGD:t vastaavat myös tutkittuja historiallisia toteumia sijoitus/vakuuslajeittain (senioriteetti, covered bond-status) eikä niitä erikseen arvioida liikkeeseenlaskija -tai sijoituskohtaisesti. Koska ulkoiset luottoluokitukset mittaavat PD:n sijaan kokonaisluottoriskiä (ECL), vaikuttaa niiden tapauksessa LGD ainoastaan ECL:n jakautumiseen PD -ja LGD-komponenttien välillä.

1.5.4.3.3 Saamistodistusten luokittelu arvonalentumisvaiheisiin

Molemmissa laskentamalleissa luottoriskin merkittävä lisääntyminen todetaan yhdenmukaisin kriteerein, samoin siirrot vaiheeseen 3.

Vaiheeseen 2 siirretään sellaiset sijoitukset, joiden yhden vuoden PD on kaksinkertaistunut siten että prosenttiyksiköissä muutos on vähintään 0,2%, sijoitukseen on myönnetty lainanhoitojousto tai sen maksut ovat yli 30 päivää erääntyneet. Vaiheeseen 3 luokitellaan maksukyvyttömään liikkeeseenlaskijaan liittyvät sijoitukset, jos sen maksut ovat erääntyneet yli 90 päivää tai jos asiakas on ongelma-asiakas.

1.5.4.4 Taseen ulkopuolisten erien arvonalentuminen

Useisiin Osuuspankin tarjoamiin tuotteisiin kuuluu vakiona tai jossain elinkaaren vaiheessa nostovara, limiitti tai muu taseen ulkopuolinen luottositoumus. Esimerkiksi valmiusluottoihin, kuten luottokortteihin ja luotollisiin tileihin, sisältyy sekä laina että sitoutuminen nostamattomaan osuuteen. Lisäksi Osuuspankki on myyjäosapuolena erilaisissa takauksissa kuten rahoitustakauksissa sekä muissa kaupallisissa tai viranomaistakauksissa, joihin kaikkiin sovelletaan IFRS 9 -standardin arvonalentumisen sääntöjä. Luottositoumusten ja takaussopimusten osalta alkuperäisen kirjaamisen katsotaan arvonalentumista koskevia vaatimuksia sovellettaessa tapahtuneen päivänä, jona Osuuspankki tulee peruuttamattoman sitoumuksen osapuoli. Näin ollen odotetun tappion laskennassa huomioidaan vain Osuuspankkia sitovat erät.

Näille erille lasketaan odotettu tappio samoilla periaatteilla kuin luotoille. Samoin luottoriskin merkittävää lisääntymistä arvioidaan samoin perustein. Tällaisille tuotteille mallinnetaan EAD, joka ennustaa vastuiden määrää maksukyvyttömyyshetkellä. Se sisältää sekä käyttöasteen että luottovasta-arvokertoimen. Lisäksi toistaiseksi voimassa oleville sopimuksille sovelletaan maturiteettimallia. Mallissa huomioidaan tilanteet, jossa Osuuspankilla on sopimukseen perustuva mahdollisuus vaatia takaisinmaksua ja peruuttaa nostamatonta osuutta koskeva sitoumus, mutta se ei rajoita altistumista luottotappioille sopimuksen mukaisena irtisanomisaikana.

1.5.4.5 Odotettavissa olevien luottotappioiden kirjaaminen

Pääsääntöisesti odotettavissa olevia luottotappioita varten kirjataan tappiota koskeva vähennyserä lainan kirjanpitoarvon vähennykseksi erilliselle tilille. Kun on kyse luottositoumuksista ja takaussopimuksista, tappiota koskeva vähennyserä kirjataan varaukseksi. Niihin tuotteisiin, joihin sisältyy sekä lainasaaminen (ts. rahoitusvaroihin kuuluva erä) että sitoumus nostamattomaan osuuteen (ts. luottositoumus), eikä Osuuspankilla ole mahdollista yksilöidä nostamatonta osuutta koskevaan sitoumukseen liittyviä odotettavissa olevia luottotappioita erillään rahoitusvaroja koskevasta komponentista, luottositoumukseen liittyvät odotettavissa olevat luottotappiot kirjataan yhdessä rahoitusvaroihin kuuluvan erän tappiota koskevan vähennyserän kanssa.

1.5.4.6 Lopullisen luottotappion kirjaaminen

Lopullisen luottotappion kirjaaminen on taseesta pois kirjaamiseen johtava tapahtuma. Silloin kun rahoitusvaroihin kuuluvaa erää ei voida kohtuudella odottaa saavan perityksi kokonaan tai osaksi, kirjataan lopullinen luottotappio pienentämään suoraan rahoitusvaroihin kuuluvan erän bruttomääräistä kirjanpitoarvoa.

Laina kirjataan pois taseesta, kun vakuudet on realisoitu tai kun konkurssipesän loppukokous on pidetty, velkajärjestely tai yrityssaneeraus on päättynyt tai kun perintä on lopetettu. Taseesta pois kirjaamisen jälkeen saadut suoritukset kirjataan saamisten arvonalentumisten oikaisuiksi.

1.5.5 Rahavarat

Rahavarat koostuvat käteisistä varoista ja vaadittaessa maksettavista saamisista luottolaitoksilta.

1.5.6 Rahoitusvelkojen luokittelu ja myöhempi arvostaminen

Rahoitusvelkoja ovat talletukset ja muut velat luottolaitoksille ja asiakkaille sekä liikkeeseen lasketut velkakirjat ja muut rahoitusvelat.

Rahoitusvelat luokitellaan jaksotettuun hankintamenoon efektiivisen koron menetelmällä lukuun ottamatta johdannaisvelkoja, jotka arvostetaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Kaupankäyntivelkoihin luokitellaan myös velvoitteet toimittaa vastapuolelle arvopapereita, jotka on myyty, mutta jotka eivät ole omistuksessa myyntihetkellä (lyhyeksi myynti).

Osuuspankki ei ole alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä nimenomaisesti luokitellut rahoitusvelkoja käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavaksi.

Rahoitusvelat (tai rahoitusvelan osa) poistetaan taseesta silloin, kun velka on lakannut olemasta olemassa – toisin sanoen, kun sopimuksessa yksilöity velvoite on täytetty tai kumottu tai sen voimassaolo on lakannut.

Jos Osuuspankki vaihtaa rahoitusvelkoja alkuperäisten lainanantajien kanssa ja jos niiden ehdot poikkeavat huomattavasti toisistaan, vaihtoa on käsiteltävä alkuperäisen rahoitusvelan kuoletuksena. Tällöin syntyneet menot tai palkkiot kirjataan osana kuolettamisesta johtuvaa voittoa tai tappiota. Jos vaihtoa tai muutosta ei käsitellä kirjanpidossa kuoletuksena, lasketaan muutetun rahoitusvelan jaksotettu hankintameno uudelleen diskonttaamalla muutetut sopimusperusteiset rahavirrat käyttämällä alkuperäistä efektiivistä korkokantaa. Rahoitusvelan jaksotetun hankintamenon muutokset kirjataan tulosvaikutteisesti. Syntyneillä menoilla tai palkkioilla oikaistaan velan kirjanpitoarvoa, ja ne kirjataan kuluiksi ehdoiltaan muuttuneen velan jäljellä olevana juoksuaikana. Osuuspankki ei ole tehnyt rahoitusvelkojen vaihtoja olemassa oleviin rahoitusvelkoihin.

Osuuspankki voi osallistua OP-Asuntoluottopankki Oyj:n väliluottomalliin, jossa osuuspankki saa rahoitusvelkoihin merkittävän väliluoton OP-Asuntoluottopankki Oyj:ltä, kun osuuspankin taseessa olevia asuntovakuudellisia luottoja merkitään OP-Asuntoluottopankki Oyj:n joukkovelkakirjalainojen vakuudeksi.

1.5.7 Pitkäaikaissäästämissopimukset

Osuuspankit, jotka tarjoavat PS-palveluja, vastaanottavat asiakkaan suorittamat maksut tarkoitusta varten avatulle talletussuojan piiriin kuuluvalle säästämistilille. Jos säästövarat jätetään säästämistilille tai sijoitetaan osuuspankin tarjoamalle muulle talletustilille, merkitään säästövarat pankin taseessa talletusvelkoihin. Jos säästövarat sijoitetaan sopimuksen mukaisesti muihin sijoituskohteisiin, kirjataan sijoitetut varat pois säästämistililtä ja pankki kirjaa ne taseen ulkopuoliseen säästämissopimuskohtaiseen reskontraan.

Säästövarojen sijoittamisesta saadut korot, osingot ja muut tuotot sekä sijoituskohteiden ja niihin liittyvien oikeuksien luovutuksesta ja pääoman takaisinmaksusta kertyvät varat kirjataan taseessa olevalle säästämistilille, jollei varoja välittömästi sijoiteta uudelleen. Säästämissopimuksen mukaiset kulut ja palkkiot kirjataan tulosvaikutteisesti säästämistiliä veloittaen.

1.5.8 Johdannaissopimukset

Osuuspankki voi tehdä johdannaissopimuksia suojaustarkoituksessa joko taloudellisina suojina tai kirjanpidollisen suojauslaskennan säännöin. Suojauksessa käytetään korkojohdannaisia ja korko-optioita. Osuuspankki noudattaa IAS 39 -standardin mukaista suojauslaskentaa.

Osuuspankilla ei ole johdannaissopimuksia joiden vastapuoli olisi osuuspankkien yhteenliittymän (eli OP Ryhmän) ulkopuolinen yhtiö. Sopimusvastapuolena on aina OP Yrityspankki Oyj. Jos OP Yrityspankki olisi maksukyvytön, niin silloin osuuspankkien yhteenliittymän muut yhtiöt takaisivat OP Yrityspankin vastuut.

Johdannaiset kirjataan alun perin käypään arvoon ja sen jälkeen ne arvostetaan käypään arvoon. Tästä syntyvän voiton tai tappion kirjaaminen riippuu siitä, onko johdannainen määritelty suojaustarkoitukseen ja minkä luonteista erää se suojaa.

Johdannaissopimuksista taseeseen merkityt positiiviset arvonmuutokset kirjataan taseen vastaavaa -puolen erään Johdannaissopimukset ja negatiiviset taseen vastattavaa -puolen erään Johdannaissopimukset. Koronvaihtosopimusten vaihdettavat korot jaksotetaan ajan kulumisen perusteella taseen siirtosaamisiin ja siirtovelkoihin sekä vastaerät nettona tuloslaskelman korkoihin.

1.5.8.1 Taloudelliset suojat

Taloudellisessa suojaamisessa suojataan tiettyä tase-erää, positiota tai kassavirtaa tulevaisuuden arvonmuutoksia vastaan sovellettavan riskienhallintastrategian mukaisesti. Koska suojauksen tehokkuutta ei ole tarkoituksenmukaista todentaa suojauslaskennan säännöillä, suojaustapaa kutsutaan muutoin suojaavaksi. Taloudellisessa suojauksessa johdannaissopimuksen käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan arvopaperikaupan nettotuottoihin.

1.5.8.2 Suojauslaskenta

Riskienhallinnan periaatteet ja organisointi sekä pankin riskiasema on kuvattu toimintakertomuksen Riskienhallinta kappaleessa. Soveltamalla suojauslaskentaa korkoriskiä suojaaviin johdannaisiin eliminoidaan johdannaisista muutoin aiheutuvaa tulosvolatiliteettia.

Suojauslaskenta tarkoittaa tehokkaaksi todennetun suojaussuhteen kirjanpidollista laskentakäytäntöä, jossa suojaavan instrumentin käyvän arvon muutokset kumoavat suojatun kohteen käyvän arvon tai rahavirtojen muutokset kokonaan tai osittain.

Suojauslaskenta käsittää korkoriskin suojauksen soveltamalla käyvän arvon tai rahavirran suojausta.

Osuuspankeilla voi olla suojauslaskennan piirissä sekä rahoitusvaroja että rahoitusvelkoja, kuten lainat ja saamiset –ryhmään sisältyvä yksittäinen luotto tai luottokanta, käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattava saamistodistus sekä muiden rahoitusvelkojen yksilöity määräaikaistalletuserä tai liikkeeseen laskettu emissio. Osuuspankit käyttävät korkosuojaukseen sekä perinteisiä koronvaihtosopimuksia että OTC swap-johdannaisia. Vastapuolena on aina OP Yrityspankki Oyj.

Suojaukseen käytettyjen johdannaisten ja suojauksen kohteet yksilöidään suojausta aloitettaessa. Samoin dokumentoidaan suojaussuunnitelma ja suojauksen tavoitteet. Lisäksi jokaisena tilinpäätöspäivänä osoitetaan suojauksen tehokkuus.

1.5.8.3 Käyvän arvon suojauslaskenta

Käyvän arvon suojausta sovelletaan kiinteäkorkoisten lainojen korkoriskiltä suojautumiseen täysimääräisesti. Suojaavan johdannaisinstrumentin ja suojattavan kohteen korkoriskistä johtuvat käyvän arvon muutokset kirjataan suojauslaskennan nettotuottoihin. Suojattujen lainojen arvotustulos esitetään taseen erässä Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöltä. Korkoputkijohdannaisella suojattujen lainojen arvostustulos esitettiin vertailukaudella taseen erässä Johdannaissopimukset.

1.5.8.4 Rahavirran suojauslaskenta

Euribor –sidonnaisen luottokannan tulevien korkovirtojen korkomuutosta suojaavat koronvaihtosopimukset, jotka on dokumentoitu rahavirtaa suojaaviksi ja jotka ovat suojauksessa tehokkaita, kuuluvat rahavirran suojauslaskennan piiriin. Osuuspankin rahoitustaseen korkoriskiä hallitaan korkoriskin valvontarajan ja pankin itselleen määrittämän korkoriskilimiitin puitteissa.

Rahavirran suojauksessa euribor-sidonnaisen luottokannan tulevaa korkovirtaa vaihdetaan koronvaihtosopimuksilla kiinteään korkoon siltä osin kun on tarpeen Osuuspankin riskienhallintastrategian mukaisesti.

Koronvaihtosopimuksista jaksotettavat siirtyvät korot kirjataan suoriteperusteisesti. Korkokertymät esitetään taseen siirtosaamisissa tai siirtoveloissa. Molempien vastaerä kirjataan nettona korkokatteen Korkotuotot johdannaissopimuksista –erään. Nettokorko on joko korkotuotto tai korkotuoton oikaisu.

Rahoitusjohdannaisena käytettävät koronvaihtosopimukset arvostetaan käypään arvoon sopimuskohtaisesti. Käyvän arvon muutosten tehokas osuus kirjataan suoraan omaan pääomaan käyvän arvon rahastoon laskennallisella verovelalla vähennettynä. Tehoton osuus kirjataan tuloslaskelmaan.

1.6 TILINPÄÄTÖSERIEN NETOTTAMINEN

Tuloslaskelmassa ilmoitetaan tuotto- ja kuluerät erikseen niitä toisistaan vähentämättä, jollei tuoton ja kulun yhdistäminen yhdeksi eräksi ole perusteltua oikean ja riittävän kuvan antamiseksi.

Milloin osuuspankilla on saaminen siltä, jolle pankki itse on velkaa, esitetään saaminen ja velka taseessa erikseen, jollei pankilla ole lakisääteistä oikeutta kuittaamiseen ja jollei pankki aio käyttää oikeuttaan kuittaukseen.

1.7 ULKOMAAN RAHAN MÄÄRÄISET ERÄT

Ulkomaan rahan määräinen omaisuus, velat ja muut sitoumukset muutetaan Suomen rahaksi käyttäen tilinpäätöspäivän kursseja. Ulkomaan rahan määräisten erien muuttamisesta Suomen rahaksi syntyvät kurssierot kirjataan tuloslaskelman erään Valuuttatoiminnan nettotuotot.

1.8 OSAKKEET JA OSUUDET OMISTUSYHTEYSYRITYKSISSÄ JA SAMAAN KONSERNIIN KUULUVISSA YRITYKSISSÄ

Osakkeet ja osuudet sekä muut oman pääoman ehtoiset sijoitukset omistusyhteysyrityksiin sekä samaan konserniin kuuluviin yrityksiin merkitään hankintamenoon, tai jos erän arvon todetaan tilinpäätöspäivänä arvonalentumisen johdosta olevan alempi kuin hankintameno, arvonalentumistappiolla vähennettyyn hankintamenoon. Arvonalentumiset kirjataan tuloslaskelman erään Muiden rahoitusvarojen arvonalentumistappiot.

1.9 AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Aineettomaan omaisuuteen kuuluvien vastikkeellisesti hankittujen oikeuksien ja varojen hankintameno aktivoidaan ja poistetaan suunnitelman mukaan vaikutusaikanaan. Myös mahdollisesti aktivoidut muut pitkävaikutteiset menot poistetaan suunnitelman mukaan vaikutusaikanaan.

Aineettomat hyödykkeet arvostetaan alun perin hankintamenoon. Jos aineettoman hyödykkeen tulevaisuudessa kerryttämä tulo on pysyvästi alhaisempi kuin sen poistamaton hankintameno, kirjataan erotus arvonalennuksena kuluksi.

Kehittämismenot aktivoidaan, jos niiden odotetaan tuottavan tuloa useampana tilikautena. Aktivoidut kehittämismenot poistetaan suunnitelman mukaan vaikutusaikanaan. Mikäli vaikutusaikaa ei voida arvioida luotettavalla tavalla, kehittämismenot poistetaan enintään kymmenessä vuodessa. Tutkimusmenot kirjataan tilikaudella kuluksi.

Aineettomien hyödykkeiden suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset kirjataan tuloslaskelman erään Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä.

1.10 AINEELLISET HYÖDYKKEET

1.10.1 Sijoituskiinteistöt

Sijoituskiinteistöjä omistetaan vuokratuottojen, omaisuuden arvonnousujen tai molempien hankkimiseksi. Sijoituskiinteistöiksi luetaan myös sellaiset kiinteistöyhteisöjen osakkeet, jotka oikeuttavat vuokrattavien tilojen hallintaan sekä maksamatta jääneen saamisen sijaan tulevat kiinteistöt. Jos suorassa omistuksessa olevasta kiinteistöstä osa vuokrataan ja oman käytön osuus on vähäinen (alle viisi prosenttia pinta-alasta), luokitellaan se sijoituskiinteistöksi. Jos osa tavallisen kiinteistöyhtiön omistamista tiloista on sijoituskäytössä ja oman käytön osuus on vähäinen (alle viisi prosenttia kiinteistöyhtiön omistamien tilojen pinta-alasta), luokitellaan osakkeet sijoituskiinteistöiksi.

Rakennukset merkitään taseeseen suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennettyyn hankintamenoon. Kiinteistöyhteisöjen osakkeet sekä maa-, vesi- ja metsäalueet merkitään hankintamenoon. Kiinteistöihin voi kohdistua arvonkorotuksia, joiden vastaerä on kirjattu arvonkorotusrahastoon. Arvonkorotuksista ei tehdä poistoja. Kiinteistöjen perusparannusmenot aktivoidaan ja kirjataan suunnitelman mukaisin poistoin kuluksi.

Mikäli sijoituskiinteistön todennäköinen luovutushinta on pysyvästi alempi kuin kirjanpitoarvo, kirjanpitoarvon ja todennäköisen luovutushinnan erotus poistetaan sinä tilikautena, jolloin arvonalennus todetaan.

Sijoituskiinteistöiksi luokiteltujen liike-, toimisto- ja teollisuustilojen käypä arvo määritellään pääasiassa suoraan pääomitukseen perustuvalla tuottoarvomenetelmällä. Maa-, vesi- ja metsäalueiden sekä asuntojen käypä arvo arvioidaan pääasiassa kauppahintamenetelmällä. Arvonalennusten kirjaaminen perustuu niiden pysyvyyteen ja olennaisuuteen.

Sijoituskiinteistöjen tuotot, kulut, myyntivoitot ja –tappiot, suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset kirjataan tuloslaskelman erään Sijoituskiinteistöjen nettotuotot.

Sijoituskiinteistöksi rakennettavat uudet kiinteistöt (tai kiinteistöyhteisöosakkeet) kirjataan ennen valmistumista IAS 40-standardin mukaisesti keskeneräiseksi käyttöomaisuushyödykkeeksi sijoituskiinteistöjen ryhmään ja otetaan huomioon sijoituskiinteistöjen käyvän arvon määrittelyssä jo ennen valmistumista.

1.10.2 Muut kiinteistöt

Muilla kiinteistöillä tarkoitetaan omassa käytössä olevia kiinteistöjä, jotka ovat pankin omassa käytössä konttori-, varasto- tai muina sellaisina tiloina taikka henkilökunnan asumis-, virkistys- tai muussa sellaisessa käytössä, sekä kiinteistöyhteisöjen osakkeet, jotka oikeuttavat tällaisten tilojen hallintaan. Omassa käytössä oleviksi kiinteistöiksi luetaan myös sellaiset suorassa omistuksessa olevat kiinteistöt, joista osa on vuokrattu, mutta vuokrattujen tilojen osuutta ei voida myydä erikseen, ja oman käytön osuus tällaisissa tiloissa on yli viisi prosenttia pinta-alasta. Tavallisen kiinteistöyhtiön osakkeet luetaan omassa käytössä oleviksi, jos yhtiön omistamista tiloista yli viisi prosenttia on omassa käytössä.

Omassa käytössä olevien kiinteistöjen tasearvoa määritettäessä otetaan lähtökohdaksi hyödykkeen arvo varsinaisen liiketoiminnan tulonodotuksiin. Rakennukset merkitään taseeseen suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennettyyn hankintamenoon. Kiinteistöyhteisöjen osakkeet sekä maa-, vesi- ja metsäalueet merkitään hankintamenoon.

Omassa käytössä olevien kiinteistöjen osalta arvioidaan jokaisen tilinpäätöksen yhteydessä, onko mitään viitteitä siitä, että jonkin kiinteistön arvo on alentunut. Viitteitä arvon alentumisesta ovat merkittävä markkina-arvon alentumien, todisteet epäkuranttiudesta tai fyysisestä vahingoittumisesta. Jos omassa käytössä olevan kiinteistön todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämän tulon arvioidaan olevan pysyvästi vielä poistamatonta hankintamenoa pienempi, erotus kirjataan arvonalennuksena kuluksi.

Kiinteistöihin voi kohdistua arvonkorotuksia, joiden vastaerä on kirjattu arvonkorotusrahastoon. Arvonkorotuksista ei tehdä poistoja. Kiinteistöjen perusparannusmenot aktivoidaan ja kirjataan suunnitelman mukaisin poistoin kuluksi.

Omassa käytössä olevien kiinteistöjen tuotot ja myyntivoitot kirjataan tuloslaskelman erään Liiketoiminnan muut tuotot sekä kulut ja myyntitappiot tuloslaskelman erään Liiketoiminnan muut kulut. Suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset kirjataan tuloslaskelman erään Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä.

Konsernitilinpäätöksessä vähemmistön osuus tytäryhtiön kiinteistöistä esitetään muissa kiinteistöissä ja niihin kohdistuvat tuotot esitetään tuloslaskelman erässä Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut erässä Liiketoiminnan muut kulut.

1.10.2.1 Arvonkorotusten periaatteet ja niiden kohteiden arvonmääritysmenetelmät

Arvonkorotuksia voidaan tehdä maa-alueisiin ja kiinteistöyhteisöjen osakkeisiin ja osuuksiin, joiden todennäköinen luovutushinta tilinpäätöspäivänä on pysyvästi alkuperäistä hankintamenoa olennaisesti suurempi. Arvonkorotusten kohteena olevien maa-alueiden ja kiinteistöyhteisöjen osakkeiden arvot perustuvat arviokirjoihin.

1.10.2.2 Taseesta pois kirjaaminen

Sijoituskiinteistö tai omassa käytössä oleva kiinteistö kirjataan pois taseesta, kun se luovutetaan tai kun kiinteistö poistetaan pysyvästi käytöstä eikä sen luovuttamisesta ole odotettavissa vastaista taloudellista hyötyä.

1.10.2.3 Muut aineelliset hyödykkeet

Muut aineelliset hyödykkeet merkitään taseeseen hankintamenoon ja kirjataan vaikutusaikaan suunnitelman mukaan poistoina kuluksi.

Jos hyödykkeen tulevaisuudessa kerryttämä tulo on pysyvästi alhaisempi kuin sen poistamaton hankintameno, kirjataan erotus arvonalennuksena kuluksi.

Hyödykkeiden suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset kirjataan tuloslaskelman erään Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä.

1.10.3 Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Rakennusten ja muiden kuluvien aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden hankintameno poistetaan vaikutusaikanaan hyödykkeen taloudellisen pitoajan perusteella ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaan tasapoistoin. Maa-alueista ja kiinteistöyhteisöjen osakkeista ei tehdä poistoja. Poistojen tekeminen aloitetaan sen jälkeen kun kohde on hankittu tai kun se on valmistunut ja otettu käyttöön.

Taloudelliset vaikutusajat ovat pääsääntöisesti seuraavat:

Rakennukset	30 – 40 vuotta
Koneet ja kalusto	3 – 6 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet ja aineettomat hyödykkeet	3 – 10 vuotta

1.11 VUOKRASOPIMUKSET

Vuokrasopimukset luokitellaan rahoitusleasingsopimuksiksi tai muiksi vuokrasopimuksiksi liiketoimen tosiasiallisen sisällön mukaan. Vuokrasopimus on rahoitusleasingsopimus, mikäli se siirtää vuokralle ottajalle olennaisilta osin omistamiselle ominaiset riskit ja edut. Muutoin se on muu vuokrasopimus. Vuokrasopimukset luokitellaan sopimuksen syntymisajankohtana.

Muulla vuokrasopimuksella vuokralle annetut hyödykkeet esitetään aineellisissa hyödykkeissä, ja vuokratuotot kirjataan tuloslaskelman erään Liiketoiminnan muut tuotot. Sijoituskiinteistöjen vuokratuotot kirjataan tuloslaskelman erään Sijoituskiinteistöjen nettotuotot.

Rahoitusleasingsopimuksin vuokralle otettuja hyödykkeitä tai muita vuokrasopimuksia ei merkitä taseeseen. Vuokrat merkitään kuluksi tuloslaskelman erään Liiketoiminnan muut kulut.

1.12 VUOKRASOPIMUKSET KONSERNITILINPÄÄTÖKSESSÄ 2019

Osuuspankki- konserni on soveltanut 1.1.2019 lähtien IFRS 16 Vuokrasopimukset – standardia.

Kyseessä on IFRS 16 mukaisesti käsiteltävä vuokrasopimus, mikäli seuraavat ehdot täyttyvät kaikilta osin

- sopimus perustuu yksilöidyn omaisuuserän käyttöä koskevaan määräysvaltaan niin, että Osuuspankki-konserniin kuuluvilla yhtiöillä tai sen työntekijöillä on oikeus päättää omaisuuserän käytöstä koko vuokrakauden aikana silloin, kun Osuuspankki- konserni on vuokralle ottajana, ja asiakkaalla tai sen konserniin kuuluvilla yhtiöillä on päätäntävalta kohteen käytöstä silloin, kun Osuuspankki- konserni on vuokralle antajana
- sopimuksella sovitaan oikeuksista ja velvollisuuksista ja niihin liittyvistä maksuista
- sopimuksella yksilöity omaisuuserä on vain Osuuspankki- konserniin kuuluvien yhtiöiden ja työntekijöiden käytössä silloin, kun Osuuspankki- konserni on vuokralle ottajana, ja asiakkaan tai sen konserniin kuuluvien yhtiöiden käytössä silloin, kun Osuuspankki- konserni on vuokralle antajana

1.12.1 Osuuspankki-konserni vuokralle ottajana

Vuokralle otetut vuokrasopimukset on kirjattu taseeseen käyttöoikeusomaisuuseräksi ja vuokrasopimusvelaksi. Vuokralle otetut sopimukset ovat pääosin toimitilojen vuokrasopimuksia. Vuokralle otetut käyttöoikeusomaisuuserät esitetään aineellisissa hyödykkeissä, ja ne poistetaan pääsääntöisesti vuokra-aikana. Vastaava vuokrasopimusvelka esitetään muissa veloissa sekä niiden korkokulut tuloslaskelman korkokuluissa.

Osuuspankki määrittelee vuokralle otettujen sopimusten vuokra-ajaksi:

- sopimuksen kiinteän keston, jota ei voi jatkaa tai keskeyttää ilman painavaa syytä tai sanktiota tai

- johdon arvion mukaan korkeintaan kolme vuotta, kun kyseessä on toistaiseksi voimassa oleva toimitilasopimus, jonka irtisanomisaika on molemminpuolinen. Jos sopimus on ensin kiinteä ja jatkuu sen jälkeen toistaiseksi voimassaolevana kuten edellä kuvattiin, on vuokra-aika näiden yhdistelmä. Kun tällainen sopimus on irtisanottu, vuokra-ajaksi määritellään irtisanomisaika. Osuuspankki arvioi vuokra-

aikaa määrittäessään olevan kohtuullisen varmaa, että toimitiloissa ollaan pidempään, koska toimitilasopimusten kohteet ovat sijainniltaan keskeisiä eikä vastaavia korvaavia tiloja ole välttämättä saatavilla.

- vuokralle antajan irtisanomisajan, jos kyseessä on toistaiseksi voimassa oleva muu kuin toimitilasopimus, jonka irtisanomisaika on molemminpuolinen. Sopimuksen vuokra-aikaa jatketaan aina irtisanomiskauden päätyttyä uudella irtisanomisajalla, ellei sopimusta ole irtisanottu. Osuuspankki arvioi vuokra-aikaa määrittäessään olevan kohtuullisen varmaa, että sopimukset on tehty pidemmäksi ajaksi, koska tällaisten sopimusten jatkuva päättäminen ja uusiminen ei olisi taloudellisesti kannattavaa.

- tai vuokrakohteen käyttöiän, jos se on lyhempi kuin edellä mainitut vuokra-ajat.

Vuokrasopimusvelan laskennassa osuuspankki käyttää yleensä vuokralle ottajan lisäluoton korkoa. Lisäluoton korkona käytetään OP Ryhmän keskuspankin noteeraamaa korkoa, jolla keskuspankki antaa luottoa osuuspankeille.

Osuuspankki soveltaa vuokralle ottajalle sallittuja kirjaamista koskevia helpotuksia. Arvoltaan vähäisistä ja lyhytaikaisista vuokrasopimuksista tilikauden kulut kirjataan liiketoiminnan muihin kuluihin. Näihin vuokrasopimuksiin sisältyy kannettavia tietokoneita, matkapuhelimia ja pienempiä koneita ja laitteita sekä kertaluonteisesti vuokrattuja koneita ja laitteita.

1.12.2 Osuuspankki- konserni vuokralle antajana

Osuuspankki- konserni luokittelee vuokralle annetut hyödykkeet sopimuksen syntymisajankohtana rahoitusleasingsopimuksiksi tai operatiivisiksi vuokrasopimuksiksi liiketoimen tosiasiallisen sisällön mukaan. Vuokrasopimus on rahoitusleasingsopimus, mikäli se siirtää vuokralaiselle olennaisilta osin omistamiselle ominaiset riskit ja edut. Muutoin se on operatiivinen vuokrasopimus. Vuokrasopimukset luokitellaan sopimuksen syntymisajankohtana. Osuuspankilla ei ole rahoitusleasingsopimuksiksi luokiteltavia vuokrasopimuksia.

Operatiivisella vuokrasopimuksella vuokralle annetut hyödykkeet esitetään aineellisissa hyödykkeissä, ja ne poistetaan tasapoistoin vuokra-ajan kuluessa. Vuokratuotot esitetään liiketoiminnan muissa tuotoissa, ja ne kirjataan tasaerinä vuokra-ajan kuluessa. Vuokralle annettujen sopimusten vuokra-ajaksi määritetään sopimuksessa määritetty kiinteä kesto, jota ei voi jatkaa tai keskeyttää ilman painavaa syytä tai sanktiota.

1.13 PAKOLLISET VARAUKSET

Tuotoista vähennetään velvoitteista vastaisuudessa aiheutuvat menot ja menetykset, kun ne kohdistuvat päättyneeseen tai aikaisempaan tilikauteen, niiden toteutumista pidetään tilinpäätöstä laadittaessa varmana tai todennäköisenä, niitä vastaava tulo ei ole varma eikä todennäköinen ja perustuvat lakiin ja sitoumukseen sivullista kohtaan. Kun menon tai menetyksen täsmällistä määrää tai toteutumisajankohtaa ei tiedetä, merkitään se taseen pakollisiin varauksiin enintään sen todennäköiseen määrään. Jos määrä ja toteutumisajankohta on tiedossa, merkitään se siirtovelaksi.

1.14 OMA PÄÄOMA

Osuuspankin omaan pääoman sisältyvät osuuspankkien omistaja-asiakkaiden jäsenosuusmaksut sekä omistaja-asiakkaiden tekemät sijoitukset Tuotto-osuuksiin. Osuuspankilla on ehdoton oikeus erillisellä päätöksellä kieltäytyä sekä jäsenosuuden että Tuotto-osuuden palauttamisesta. Normaalitilanteessa osuuspääomia voidaan kuitenkin vuosittain palauttaa viranomaisen antamissa rajoissa.

Jäsenosuusmaksu ja siitä seuraava omistaja-asiakkuus antaa mahdollisuuden osallistua osuuspankin päätöksentekoon. Osuuspankilla on ehdoton oikeus kieltäytyä jäsenosuuden palauttamisesta. Jäsenosuudelle ei makseta korkoa.

Tuotto-osuudella ei ole äänivaltaa. Osuuspankilla on ehdoton oikeus kieltäytyä Tuotto-osuuden pääoman ja koron maksusta. Tuotto-osuuksille mahdollisesti maksettava korko on kaikille Tuotto-osuuksille saman suuruinen. Korko kirjataan velaksi ja vähennetään omasta pääomasta, kun päätös maksusta on tehty.

1.15 TILINPÄÄTÖSSIIRROT

Konserniyritysten erillistilinpäätöksissä taseen tilinpäätössiirtojen kertymän poistoero sisältää tehtyjen ja suunnitelman mukaisten poistojen kertyneen erotuksen. Veroperusteiset varaukset sisältää tehdyt vapaaehtoiset tilinpäätössiirrot, jotka ovat verolain sallimia tilinpäätössiirtoja. Tällainen on mm. elinkeinoverolain talletuspankeille sallima luottotappiovaraus. Lain mukaan talletuspankki saa vähentää verovuonna tehdyn luottotappiovarauksen, jonka määrä on enintään 0,6 prosenttia verovuoden päättyessä olevien saamisten yhteismäärästä. Verovuonna ja aikaisemmin tehtyjen purkamattomien luottotappiovarausten yhteismäärä saa olla enintään 5 prosenttia verovuoden päättyessä olevien saamisten yhteismäärästä.

Tehtyjen ja suunnitelman mukaisten poistojen sekä veroperusteisten varausten lisäykset ja vähennykset merkitään tuloslaskelman tilinpäätössiirtoihin. Tuloslaskelmassa ja taseessa tilinpäätössiirrot sisältävät myös laskennallisen verovelan. Veroperusteisten varausten määrä ja niiden muutos eivät kuvaa osuuspankin ennakoituja riskejä.

Konsernitaseessa veroperusteiset varaukset jaetaan omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Konsernituloslaskelmassa niiden muutos merkitään jaettuna laskennallisen verovelan muutokseen ja tilikauden tulokseen.

1.16 TYÖSUHDE-ETUUDET

1.16.1 Eläke-etuudet

Työntekijöiden lakisääteinen eläketurva on hoidettu Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisessa ja lisäeläketurva OP- Eläkesäätiössä. Eläkesäätiö on suljettu uusilta työntekijöiltä 1.7.1991 lukien. Eläkevastuut on kokonaisuudessaan katettu.

Osuuspankin henkilöstön lakisääteistä työeläketurvaa hoitavan OP-Eläkekassan edustajisto päätti vuonna 2018 eläkevastuun siirtämisestä Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisen hoidettavaksi. Siirto toteutui vuoden 2018 lopussa. Ylimääräisen vakavaraisuuspääoman palautukset esitetään vuoden 2019 ja vertailuvuoden 2018 tuloslaskelmien henkilöstökulujen eläkekuluissa.

1.16.2 Henkilöstörahasto

Osuuspankki voi kuulua OP Ryhmän yhteiseen OP-Henkilöstörahastoon. Rahastolle maksetaan voittopalkkiota ennalta sovittujen periaatteiden mukaan riippuen OP Ryhmän tavoitteiden saavuttamisesta. Rahastoon maksettavat voittopalkkioerät kirjataan tuloslaskelman erään Palkat ja palkkiot, vastaerä kirjataan siirtovelaksi, kunnes se maksetaan.

1.16.3 Palkitsemisjärjestelmät

OP Ryhmän palkitseminen jakautuu yrityskohtaiseen lyhyen aikavälin palkitsemiseen sekä pitkän aikavälin palkitsemiseen. Palkkioiden enimmäismäärät on kaikissa järjestelmissä rajattu.

Lyhyen aikavälin palkitsemisessa ansaintajakso on 6 tai 12 kuukautta. Lyhyen aikavälin palkitsemisjärjestelmä perustuu vuosisuunnittelusta johdettuihin pankki-, tiimi- tai henkilökohtaisiin tavoitteisiin ja kattaa koko henkilöstön. Mittaristossa näkyy vahvasti mm. asiakaskokemus, myynti sekä strategiasta johdetut kasvun ja digitaalisuuden tavoitteet. Palkkiot maksetaan rahana, ellei henkilöön sovelleta sääntelyn mukaista lykkäysmenettelyä. Järjestelmän kulut jaksotetaan ansaintajakson alusta maksuhetkeen asti (oikeuden syntymisjaksolle) henkilöstökuluihin ja vastaava velka kirjataan siirtovelkoihin.

Johdon pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmässä palkitseminen perustuu OP Osuuskunnan hallintoneuvoston asettamien OP Ryhmän strategisten tavoitteiden saavuttamiseen. Palkitsemisjärjestelmän piiriin kuuluvat johtajat ja erikseen määritellyt avaintehtävissä toimivat henkilöt, jotka yhtiön hallitus on nimennyt. Järjestelmä koostuu peräkkäisistä kolmen vuoden pituisista ansaintajaksoista. Johdon pitkän aikavälin järjestelmässä ja henkilöstörahastossa on samat mittarit.

Ansaintajakson 2014-2016 palkkiot maksetaan kolmessa yhtä suuressa erässä kesäkuun loppuun mennessä vuosina 2018-2020. Ansaintajakson 2017-2019 palkkiot maksetaan neljässä yhtä suuressa erässä vuosina 2020-2023. Palkkiot maksetaan rahana, ellei henkilöön sovelleta sääntelyn mukaista lykkäysmenettelyä. Järjestelmän kulut jaksotetaan ansaintajakson alusta maksuhetkeen asti (oikeuden syntymisjaksolle) henkilöstökuluihin ja vastaava velka kirjataan siirtovelkoihin.

1.17 TULOVEROT

Tuloslaskelman tuloverot muodostuvat verotettavaan tuloon perustuvasta verosta, aikaisempien tilikausien veroista ja laskennallisten verovelkojen ja -saamisten muutoksesta.

Laskennallinen verovelka lasketaan ja merkitään taseeseen kaikista kirjanpidon ja verotuksen välisistä veronalaisista jaksotuseroista ja muista väliaikaisista eroista.

Laskennallinen verosaaminen lasketaan ja merkitään taseeseen kaikista kirjanpidon ja verotuksen välisistä vähennyskelpoisista jaksotuseroista ja muista väliaikaisista eroista ja verotuksessa vahvistetuista tappioista, jos on todennäköistä, että vähennyskelpoiset väliaikaiset erot ja verotukselliset tappiot voidaan verotettavan tulon kertymisen ansioista hyödyntää.

Laskennalliset verovelat ja -saamiset lasketaan sen säädetyn verokannan mukaan, jonka ennakoidaan olevan voimassa väliaikaisen eron purkautuessa. Mikäli laskennallinen vero aiheutuu tase-eristä, joiden muutokset eivät vaikuta tuloslaskelmaan, kirjataan erään liittyvän laskennallisen verovelan tai -saamisen muutos omaan pääomaan.

Konsernin tuloslaskelmaan merkittävä laskennallisen veron muutos muodostuu tilinpäätössiirtoihin, yhdistelytoimenpiteisiin ja konserniyritysten omiin tuloslaskelmiin perustuvista eristä.

1.18 TULOUTUSPERIAATTEET

Palkkiotuotot ja -kulut palveluista kirjataan palvelun suorittamisen yhteydessä. Sellaisista kertamaksullisista palkkioista, jotka koskevat useita vuosia ja joita mahdollisesti joudutaan palauttamaan myöhemmin, tuloutetaan vain tilikaudelle kuuluva osuus. Osingot tuloutetaan pääsääntöisesti silloin kun osinkoa jakavan yhtiön yhtiökokous on tehnyt päätöksen osingon jaosta.

Korollisten omaisuus- ja velkaerien korkotuotot ja -kulut kirjataan suoriteperusteisesti. Luottojen viivästyskorot tuloutetaan maksuperusteisesti. Saamisen hankintamenon ja sen nimellisarvon välinen ero jaksotetaan korkotuottoihin ja velasta saadun määrän ja sen nimellisarvon erotus korkokuluihin.

1.19 TASEEN ULKOPUOLISET SITOUMUKSET

Taseen ulkopuolisina sitoumuksina käsitellään asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annettuja sitoumuksia, joita ovat mm. takaukset ja erilaiset takuusitoumukset, sekä asiakkaan hyväksi annettuja peruuttamattomia sitoumuksia, joita ovat mm. sitovat lisäluottojärjestelyt, luottolupaukset, käyttämättömät luottolimiitit ja arvopapereiden merkintäsitoumukset.

Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset merkitään taseen ulkopuolisiksi sitoumuksiksi sen määräisinä, mitä takaus kulloinkin enintään vastaa. Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset merkitään sen määräisinä, mitä niiden perusteella enintään voidaan joutua maksamaan.

1.20 VIRANOMAISMAKSUT

Osuuspankki maksaa eri viranomaisille maksuja. Talletussuojasta vastaa Rahoitusvakausvirasto. Pankkivalvonnasta vastaa Euroopan keskuspankki. Menettelytapa- ja makrovalvonnasta vastaa Finanssivalvonta. Kriisinratkaisusta vastaa EU:n kriisinratkaisuneuvosto (Single Resolution Board, SRB). Viranomaismaksut kirjataan vuoden alussa kokonaisuudessaan liiketoiminnan muihin kuluihin.

1.20.1 Vakausmaksu

Vakausmaksuja kerätään euroalueen kriisinratkaisurahastoon (Single Resolution Fund, SRF) vuoteen 2023 asti siten, että rahaston tavoitetaso, vähintään 1 prosenttia korvattavien talletusten määrästä, saavutetaan. Kriisinratkaisurahastoa hallinnoi EU:n kriisinratkaisuneuvosto, joka päättää myös vakausmaksujen määrästä. SRF varmistaa, että rahoitussektori rahoittaa rahoitusjärjestelmän vakauttamisen. Vakausmaksu määräytyy pankin merkittävyyden ja riskiprofiilin perusteella.

1.20.2 Talletussuojamaksu

Vanhaan talletussuojarahastoon kerätyt varat ylittävät tällä hetkellä talletussuojan tasoa koskevat EU vaatimukset. Sääntöjensä nojalla vanha talletussuojarahasto huolehtii jäsenpankilleen määrättävistä talletussuojamaksuista uuteen talletussuojarahastoon siinä suhteessa kun kukin jäsenpankki on vuosien kuluessa kartuttanut vanhaa talletussuojarahastoa. Rahoitusvakausrahasto määrää maksun jokaiselle jäsenpankille mutta laskuttaa sen suoraan vanhalta talletussuojarahastolta.

1.20.3 Rahoitusvakausviraston hallintomaksu

Rahoitusvakausviraston hallintomaksu perustuu samaan laskentamenetelmään kuin Finanssivalvonnan valvontamaksu.

1.20.4 Finanssivalvonnan valvontamaksu

Finanssivalvonnan valvontamaksu koostuu suhteellisesta valvontamaksusta, joka perustuu taseen loppusummaan, sekä kiinteästä perusmaksusta.

1.20.5 Euroopan keskuspankin valvontamaksu

Osana OP Ryhmää osuuspankki on Euroopan keskuspankin (EKP) valvonnassa. EKP:n valvontamaksu määräytyy pankin merkittävyyden ja riskiprofiilin perusteella, EKP määrää valvontamaksun OP Ryhmän keskusyhteisölle, joka jakaa sen OP Ryhmän jäsenpankeille.

1.21 IFRS 16 -STANDARDIN KÄYTTÖÖNOTTO 1.1.2019 KONSERNITILINPÄÄTÖKSESSÄ

Osuuspankki otti konsernitilinpäätöksessä käyttöön 1.1.2019 alkaen IFRS 16 Vuokrasopimukset -standardin, jonka mukaan vuokralle otetut vuokrasopimukset on kirjattu taseeseen käyttöoikeusomaisuuseräksi ja vuokrasopimusvelaksi. Lähes kaikki vuokralle ottajan vuokrasopimukset kirjattiin taseeseen kun ne aiemmin esitettiin taseen ulkopuolisina vastuina. Osuuspankki sovelsi siirtymässä rajoitetusti takautuvaa menetelmää, ja täten se ei oikaissut vertailuvuoden tietoja. Osuuspankki kirjasi käyttöönotossa 1.1.2019 3 948 838,56 euron käyttöoikeusomaisuuserän ja 3 888 092,12 euron vuokrasopimusvelan taseeseensa. Vuokralle antajan kirjanpitokäsittely pysyi olennaisilta osin aiemman mukaisena.

TAMPEREEN SEUDUN OP **573008**
TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT 31.12.2019

LUETTELO TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOISTA

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

1 Korkotuotot
2 Korkokulut
3 Leasingtoiminnan nettotuotot
4 Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista
5 Palkkiotuotot ja -kulut
6 Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot
7 Suojauslaskennan nettotulos
8 Sijoituskiinteistöjen nettotuotot
9 Liiketoiminnan muut tuotot
10 Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä
11 Liiketoiminnan muut kulut
12 Odotettavissa olevat luottotappiot jaksotettuun hankintamenoon kirjatuista rahoitusvaroista, taseen ulkopuolisista eristä sekä muiden rahoitusvarojen odotettavissa olevat luottotappiot ja arvonalentumistappiot

Tasetta koskevat liitetiedot

13 Saamiset luottolaitoksilta
14 Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä
15 Leasingkohteet
16 Saamistodistukset
17 Tappiota koskeva vähennyserä
18 Osakkeet ja osuudet
19 Johdannaissopimukset
20 Aineettomat hyödykkeet
21 Kiinteistöt
22 Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset tilikauden aikana
23 Muut varat
24 Siirtosaamiset ja maksetut ennakot
25 Laskennalliset verosaamiset ja -velat
26 Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat
27 Muut velat
28 Pakolliset varaukset
29 Siirtovelat ja saadut ennakot
30 Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla
31 Oma pääoma
32 Sidottu ja vapaa oma pääoma sekä jakokelvottomat vapaan oman pääoman erät
33 Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma 31.12.2019
34a Koti- ja ulkomaanrahan määräiset omaisuus- ja velkaerät 31.12.2019
34b Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot ja kirjanpitoarvot sekä käypien arvojen hierarkia 31.12.2019
34c Rahoitusvarojen ja -velkojen IFRS 9- standardin mukainen luokittelu 31.12.2019

Muut liitetiedot

35 Vakuudeksi annettu omaisuus 31.12.2019
36 Eläkevastuut
37 Rahoitusleasing- ja muut vuokravastuut
38 Taseen ulkopuoliset sitoumukset
39 Muut vastuusitoumukset ja vastuut tilikauden päättyessä
40 Henkilöstö ja toimielinten jäsenet sekä lähipiiri
41 Omistukset muissa yrityksissä 31.12.2019
42 Konsernitilinpäätökseen yhdistellyt tytäryritykset, joiden tilikausi päättynyt ennen tai jälkeen emoyrityksen tilikautta
43 Notariaattitoiminta
44 Osuuspankin jäsenten lukumäärä sekä maksamatta olevat ja irtisanotut osuusmaksut 31.12.2019
45 Pitkäaikaissäästämispalvelu

TAMPEREEN SEUDUN OP 573008

1. Korkotuotot

Saamisista luottolaitoksilta	3 839 293,25	2 139 788,59	3 838 832,07	2 139 021,68
Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	33 203 633,04	31 149 319,89	33 417 037,49	31 346 189,55
Saamistodistuksista	669 556,79	1 204 480,06	669 556,78	1 204 480,07
Johdannaissopimuksista	1 924 087,57	1 790 083,79	1 924 087,57	1 790 083,79
josta rahavirran suojaus	3 266 861,66	2 776 829,65	3 266 861,66	2 776 829,65
Muut korkotuotot	7 465,84	2 136,20	7 347,99	2 085,92
Yhteensä	**39 644 036,49**	**36 285 808,53**	**39 856 861,90**	**36 481 861,01**
josta korkotuotot vaiheeseen 3 kirjatuista rahoitusvaroista	35 551,52	**28 689,19**	35 551,52	28 585,03

2. Korkokulut

	Konserni		**Pankki**	
	2019	**2018**	**2019**	**2018**
Veloista luottolaitoksille	-1 404 684,61	-491 576,43	-1 404 725,69	-491 618,21
Veloista yleisölle ja julkisyhteisöille	3 318 778,11	3 124 664,02	3 318 778,11	3 124 664,02
Yleiseen liikkeeseen lasketuista velkakirjoista	0,00	0,00	0,00	0,00
Johdannaissopimuksista ja muista kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä veloista	0,00	0,00	0,00	0,00
Veloista, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	0,00	0,00	0,00	0,00
Vuokrasopimuksista	29 067,17			
Muut korkokulut	1 281,10	1 353,10	1 281,10	1 353,10
Yhteensä	**1 944 441,77**	**2 634 440,69**	**1 915 333,52**	**2 634 398,91**

Konserniyrityksiltä ja osakkuusyrityksiltä saadut korkotuotot ja niille suoritetut korkokulut

	2019		**2018**	
	Tytäryrityksiltä	**Osakkuus-yrityksiltä**	**Tytäryrityksiltä**	**Osakkuus-yrityksiltä**
Korkotuotot	212 201,91		195 601,98	
Korkokulut				

3. Leasingtoiminnan nettotuotot

	Pankki	
	2019	**2018**
Vuokratuotot	0,00	0,00
Suunnitelman mukaiset poistot	0,00	0,00
Arvonalentumiset	0,00	0,00
Leasingomaisuuden luovutusvoitot ja -tappiot (netto)	0,00	0,00
Palkkiotuotot	0,00	0,00
Muut välittömät tuotot	0,00	0,00
Muut välittömät kulut	0,00	0,00
Yhteensä	**0,00**	**0,00**

4. Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista

	Konserni		**Pankki**	
Osingot ja osuuspääoman korot	**2019**	**2018**	**2019**	**2018**
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	72 231,84	56 380,41	84 831,84	56 380,41
josta kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä rahoitusvaroista	72 231,84	56 380,41	84 831,84	56 380,41
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta luokitellut	14 124 882,00	14 112 282,00	14 112 282,00	14 112 282,00
Samaan konserniin kuuluvilta yrityksiltä	500 000,00	300 000,00	500 000,00	300 000,00
Omistusyhteysyrityksiltä	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	**14 697 113,84**	**14 468 662,41**	**14 697 113,84**	**14 468 662,41**

TAMPEREEN SEUDUN OP 573008

5. Palkkiotuotot ja -kulut

	Konserni		Pankki	
Palkkiotuotot	**2019**	**2018**	**2019**	**2018**
Luotonannosta	5 264 657,77	5 967 922,24	5 264 687,77	5 967 952,24
Talletuksista	67 000,70	111 173,24	67 000,70	111 173,24
Maksuliikenteestä	9 552 557,97	8 502 867,14	9 552 557,97	8 502 867,14
Rahastoista	2 767 701,11	2 150 062,63	2 767 701,11	2 150 062,63
Omaisuudenhoidosta	2 361 918,18	2 322 060,88	2 361 918,18	2 322 060,88
Lainopillisista tehtävistä	754 797,78	673 403,58	754 797,78	673 403,58
Arvopaperinvälityksestä	275 776,54	322 086,84	275 776,54	322 086,84
Arvopapereiden liikkeeseen laskusta	0,00	0,00	0,00	0,00
Vakuutusten välityksestä	7 076 168,92	7 228 564,18	7 076 168,92	7 228 564,18
Takauksista	363 734,45	348 986,71	363 734,45	348 986,71
Muut	-915 767,80	-1 167 325,91	-915 767,80	-1 167 325,91
Yhteensä	**27 568 545,62**	**26 459 801,53**	**27 568 575,62**	**26 459 831,53**

	Konserni		Pankki	
Palkkiokulut	**2019**	**2018**	**2019**	**2018**
Maksetut toimitusmaksut	1 847 227,05	1 379 781,59	1 847 227,05	1 379 781,59
Muut	1 313 156,95	1 080 610,62	1 313 096,05	1 080 575,36
Yhteensä	**3 160 384,00**	**2 460 392,21**	**3 160 323,10**	**2 460 356,95**

6. Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot

	Konserni		Pankki	
Arvopaperikaupan myyntivoitot ja -tappiot	**2019**	**2018**	**2019**	**2018**
Saamistodistuksista	-32,79	-623,10	-32,79	-623,10
Osakkeista ja osuuksista	-159,59	293,97	-159,59	293,97
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	-192,38	-329,13	-192,38	-329,13
Arvopaperikaupan käyvän arvon muutoksesta johtuvat				
Saamistodistuksista	0,00	75,80	0,00	75,80
Osakkeista ja osuuksista	200 393,35	65 217,41	200 393,35	65 217,41
Muista	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	200 393,35	65 293,21	200 393,35	65 293,21
Arvopaperikaupan muut tuotot				
Korkotuotot	41,46		41,46	
Johdannaisten nettotuotot	1 719,52	1 260,83	1 719,52	1 260,83
Arvopaperikaupan nettotuotot yhteensä	**201 961,95**	**66 224,91**	**201 961,95**	**66 224,91**
Nettotuotot jaksotettavaan hankintamenoon arvostettavista	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Valuuttatoiminnan nettotuotot	**133,84**	**0,55**	**133,84**	**0,55**
Kaikki yhteensä	**202 095,79**	**66 225,46**	**202 095,79**	**66 225,46**

7. Suojauslaskennan nettotulos

	Konserni		Pankki	
	2019	**2018**	**2019**	**2018**
Suojausinstrumenttien nettotulos	-8 750 670,28	-5 485 129,25	-8 750 670,29	-5 485 129,25
Suojauskohteiden nettotulos	8 750 670,28	5 485 129,25	8 750 670,29	5 485 129,25
Yhteensä	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**

8. Sijoituskiinteistöjen nettotuotot

	Konserni		Pankki	
	2019	**2018**	**2019**	**2018**
Vuokra- ja osinkotuotot	2 603 481,27	2 958 605,54	2 603 481,48	2 974 113,21
Muut tuotot	0,00	5 620,73	0,00	0,00
Myyntivoitot	10 886,62	2 533 285,52	10 886,62	2 533 285,52
Vuokrakulut	0,00	0,00	0,00	0,00
Suunnitelman mukaiset poistot	-811 496,15	-795 341,25	0,00	-18 669,19
Myyntitappiot	0,00	-309 868,62	0,00	-309 868,62
Arvonalentumiset ja niiden peruutukset	0,00	161 919,43	0,00	161 919,43
Muut kulut	-211 034,97	-300 281,92	-1 147 570,12	-1 222 947,29
Yhteensä	**1 591 836,77**	**4 253 939,43**	**1 466 797,98**	**4 117 833,06**

9. Liiketoiminnan muut tuotot

	Konserni		Pankki	
	2019	2018	2019	2018
Vuokratuotot omassa käytössä olevista kiinteistöistä	409 159,23	316 398,07	348 720,94	249 384,42
Myyntivoitot omassa käytössä olevista kiinteistöistä	0,00	150 282,93	0,00	150 282,93
Fuusiovoitot	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	840 045,52	500 879,97	834 545,52	500 879,97
Yhteensä	**1 249 204,75**	**967 560,97**	**1 183 266,46**	**900 547,32**

10. Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä

	Konserni		Pankki	
	2019	2018	2019	2018
Suunnitelman mukaiset poistot	1 953 039,78	1 307 213,83	435 479,75	463 629,59
Arvonalentumiset	266 447,14	-97 570,23	266 447,14	-97 570,23
Yhteensä	**2 219 486,92**	**1 209 643,60**	**701 926,89**	**366 059,36**

11. Liiketoiminnan muut kulut

	Konserni		Pankki	
	2019	2018	2019	2018
Vuokrakulut	218 766,80	1 135 537,85	962 818,72	1 245 567,85
Kulut omassa käytössä olevista kiinteistöistä	1 163 795,58	1 487 187,31	1 008 454,36	1 323 212,81
Myyntitappiot omassa käytössä olevista kiinteistöistä	0,00	721 319,68	0,00	721 319,68
Fuusiotappiot	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	3 687 154,80	3 537 287,50	3 686 070,55	3 537 287,50
Yhteensä	**5 069 717,18**	**6 881 332,34**	**5 657 343,63**	**6 827 387,84**

12. Odotettavissa olevat luottotappiot jaksotettuun hankintamenoon kirjatuista rahoitusvaroista, taseen ulkopuolisista sitoumuksista sekä muiden rahoitusvarojen odotettavissa olevat luottotappiot ja arvonalentumistappiot

2019

Konserni

Odotettavissa olevat luottotappiot jaksotettuun hankintamenoon kirjattavista rahoitusvaroista sekä taseen ulkopuolisista eristä	**Lisäykset**	**Vähennykset**	**Tuloslaskelmaan kirjattu**
Saamisista luottolaitoksilta	0,00	0,00	0,00
Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	1 488 342,97	0,00	1 488 342,97
Asiakkaan puolesta ja hyväksi annetuista sitoumuksista	7 893,01	0,00	7 893,01
Muista	0,00	0,00	0,00
Lopulliset luottotappiot	163 731,01	0,00	163 731,01
Palautukset poistetuista saamisista	0,00	-51 127,31	-51 127,31
Yhteensä	1 659 966,99	-51 127,31	1 608 839,68
Muiden rahoitusvarojen odotettavissa olevat luottotappiot ja arvonalentumistappiot			
Tytär- ja omistusyhteysyrityksistä	0,00	0,00	0,00
Muista	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00	0,00
Odotettavissa olevat luottotappiot ja arvonalentumistappiot yhteensä	**1 659 966,99**	**-51 127,31**	**1 608 839,68**

TAMPEREEN SEUDUN OP 573008

2019

Pankki

Odotettavissa olevat luottotappiot jaksotettuun hankintamenoon kirjattavista rahoitusvaroista sekä taseen ulkopuolisista eristä	**Lisäykset**	**Vähennykset**	**Tuloslaskelmaan kirjattu**
Saamisista luottolaitoksilta	0,00	0,00	0,00
Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	1 488 342,97	0,00	1 488 342,97
Asiakkaan puolesta ja hyväksi annetuista sitoumuksista	7 893,01	0,00	7 893,01
Muista			0,00
Lopulliset luottotappiot	163 731,01		163 731,01
Palautukset poistetuista saamisista		-51 127,31	-51 127,31
Yhteensä	1 659 966,99	-51 127,31	1 608 839,68
Muiden rahoitusvarojen odotettavissa olevat luottotappiot ja arvonalentumistappiot			
Tytär- omistusyhteysyrityksistä	0,00	0,00	0,00
Muista	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00	0,00
Odotettavissa olevat luottotappiot ja arvonalentumistappiot yhteensä	**1 659 966,99**	**-51 127,31**	**1 608 839,68**

2018

Konserni

Odotettavissa olevat luottotappiot jaksotettuun hankintamenoon kirjattavista rahoitusvaroista sekä taseen ulkopuolisista eristä	**Lisäykset**	**Vähennykset**	**Tuloslaskelmaan kirjattu**
Saamisista luottolaitoksilta	0,00	0,00	0,00
Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	907 401,96	0,00	907 401,96
Asiakkaan puolesta ja hyväksi annetuista sitoumuksista	0,00	-328 220,87	-328 220,87
Muista	0,00	0,00	0,00
Lopulliset luottotappiot	90 572,94	0,00	90 572,94
Palautukset poistetuista saamisista	0,00	-36 477,89	-36 477,89
Yhteensä	997 974,90	-364 698,76	633 276,14
Muiden rahoitusvarojen odotettavissa olevat luottotappiot ja arvonalentumistappiot			
Tytär- ja omistusyhteysyrityksistä	0,00	0,00	0,00
Muista	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00	0,00
Odotettavissa olevat luottotappiot ja arvonalentumistappiot yhteensä	**997 974,90**	**-364 698,76**	**633 276,14**

2018

Pankki

Odotettavissa olevat luottotappiot jaksotettuun hankintamenoon kirjattavista rahoitusvaroista sekä taseen ulkopuolisista eristä	**Lisäykset**	**Vähennykset**	**Tuloslaskelmaan kirjattu**
Saamisista luottolaitoksilta	0,00	0,00	0,00
Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	907 401,96	0,00	907 401,96
Asiakkaan puolesta ja hyväksi annetuista sitoumuksista	0,00	-328 220,87	-328 220,87
Muista			0,00
Lopulliset luottotappiot	90 572,94		90 572,94
Palautukset poistetuista saamisista		-36 477,89	-36 477,89
Yhteensä	997 974,90	-364 698,76	633 276,14
Muiden rahoitusvarojen odotettavissa olevat luottotappiot ja arvonalentumistappiot			
Tytär- omistusyhteysyrityksistä	0,00	0,00	0,00
Muista	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00	0,00
Odotettavissa olevat luottotappiot ja arvonalentumistappiot yhteensä	**997 974,90**	**-364 698,76**	**633 276,14**

13. Saamiset luottolaitoksilta

Vaadittaessa maksettavat				
Talletukset	9 381 854,59	9 287 182,10	9 381 854,59	9 287 182,10
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	9 381 854,59	9 287 182,10	9 381 854,59	9 287 182,10
Muut kuin vaadittaessa maksettavat				
Keskuspankeilta	0,00	0,00	0,00	0,00
Luottolaitoksilta				
Talletukset	428 961 344,65	326 877 436,03	428 961 344,65	326 877 436,03
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	428 961 344,65	326 877 436,03	428 961 344,65	326 877 436,03
Saamiset luottolaitoksilta yhteensä	**438 343 199,24**	**336 164 618,13**	**438 343 199,24**	**336 164 618,13**
josta huonommalla etuoikeudella olevat saamiset	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**

14. Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä

Konserni

Luotonanto ja takaussaamiset sektoreittain	**31.12.2019**	**Tappioita koskeva vähennyserä 31.12.2019**	**31.12.2018**	**Tappioita koskeva vähennyserä 31.12.2018**
Yritykset ja asuntoyhteisöt	1 046 259 573,15	3 634 868,60	830 531 383,64	2 516 066,27
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	84 532,36	267,64	-0,75	0,75
Julkisyhteisöt	31 780 510,64	7 535,20	10 790 606,99	2 841,17
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	28 621 723,93	13 175,66	29 467 242,88	3 768,64
Kotitaloudet	2 345 688 780,04	1 037 794,99	2 140 857 736,41	682 460,39
Ulkomaat	748 515,60	8,19	658 575,87	4,91
Yhteensä	**3 453 183 635,72**	**4 693 650,28**	**3 012 305 545,04**	**3 205 142,13**
josta huonommalla etuoikeudella olevat saamiset	23 550,16		35 387,50	

Pankki

Luotonanto ja takaussaamiset sektoreittain	**31.12.2019**	**Tappioita koskeva vähennyserä 31.12.2019**	**31.12.2018**	**Tappioita koskeva vähennyserä 31.12.2019**
Yritykset ja asuntoyhteisöt	1 060 079 293,45	3634868,6	846 317 262,67	2516066,27
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	84 532,36	267,64	-0,75	0,75
Julkisyhteisöt	31 780 510,64	7535,2	10 790 606,99	2841,17
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	28 621 723,93	13175,66	29 467 242,88	3768,64
Kotitaloudet	2 345 688 780,04	1037794,99	2 140 857 736,41	682460,39
Ulkomaat	748 515,60	8,19	658 575,87	4,91
Yhteensä	**3 467 003 356,02**	**4 693 650,28**	**3 028 091 424,07**	**3 205 142,13**
josta huonommalla etuoikeudella olevat saamiset	23 550,16		35 387,50	

15. Leasingkohteet

	Konserni		Pankki	
	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2018
Ennakkomaksut	0,00	0,00	0,00	0,00
Koneet ja kalusto	0,00	0,00	0,00	0,00
Kiinteä omaisuus ja rakennukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Muu omaisuus	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**

16. Saamistodistukset

Konserni

Saamistodistukset vaadetyypeittäin 31.12.2019

			31.12.2019	31.12.2018
	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä	Saamistodis tukset yhteensä
Julkisyhteisöiltä	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Jaksotettuun hankintamenoon arvostettavat	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muiden julkisyhteisöjen joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Josta kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muiden julkisyhteisöjen joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muilta	**0,00**	**29 999 309,79**	**29 999 309,79**	**69 999 308,17**
Jaksotettuun hankintamenoon arvostettavat	0,00	29 999 309,79	29 999 309,79	69 999 308,17
Pankkien sijoitustodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Pankkien joukkovelkakirjat	0,00	10 000 000,00	10 000 000,00	50 000 000,00
Muiden rahoitus- ja vakuutuslaitosten joukkovelat	0,00	19 999 309,79	19 999 309,79	19 999 308,17
Muut joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	0,00	0,00	0,00	0,00
Pankkien joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muiden rahoitus- ja vakuutuslaitosten joukkovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Josta kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät	0,00	0,00	0,00	0,00
Pankkien joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muiden rahoitus- ja vakuutuslaitosten joukkovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä tai myöhemmin käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokitellut rahoitusvarat	0,00	0,00	0,00	0,00
Pankkien joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	**0,00**	**29 999 309,79**	**29 999 309,79**	**69 999 308,17**

Saamistodistukset vaadetyypeittäin 31.12.2019

Pankki			**31.12.2019**	**31.12.2018**
	Julkisesti noteeratut	**Muut**	**Yhteensä**	**Saamistodis tukset yhteensä**
Julkisyhteisöiltä	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Jaksotettuun hankintamenoon arvostettavat	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion joukkovelkakirjalaiat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muiden julkisyhteisöjen joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Josta kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muiden julkisyhteisöjen joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muilta	**0,00**	**29 999 309,79**	**29 999 309,79**	**69 999 308,17**
Jaksotettuun hankintamenoon arvostettavat	0,00	29 999 309,79	29 999 309,79	69 999 308,17
Pankkien sijoitustodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Pankkien joukkovelkakirjat	0,00	10 000 000,00	10 000 000,00	50 000 000,00
Muiden rahoitus- ja vakuutuslaitosten joukkovelat	0,00	19 999 309,79	19 999 309,79	19 999 308,17
Muut joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	0,00	0,00	0,00	0,00
Pankkien joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muiden rahoitus- ja vakuutuslaitosten joukkovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Josta kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät	0,00	0,00	0,00	0,00
Pankkien joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muiden rahoitus- ja vakuutuslaitosten joukkovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä tai myöhemmin käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokitellut rahoitusvarat	0,00	0,00	0,00	0,00
Pankkien joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	**0,00**	**29 999 309,79**	**29 999 309,79**	**69 999 308,17**

17. Tappioita koskeva vähennyserä

2019

Konserni

	Saamiset asiakkailta ja taseen ulkopuoliset sitomukset			
	Vaihe 1	**Vaihe 2**	**Vaihe 3**	**Yhteensä**
	12 kk	**Koko voimassaoloaika**	**Koko voimassaoloaika**	
Tappioita koskeva vähennyserä 1.1.2019	636 245,99	1 279 292,57	1 375 345,54	3 290 884,10
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 2	-28 586,48	140 932,30	0,00	112 345,82
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 3	-134,69	0,00	82 984,48	82 849,79
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 1	13 537,67	-510 977,72	0,00	-497 440,05
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 3	0,00	-22 741,59	280 790,38	258 048,79
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 2	0,00	15 664,49	-133 989,71	-118 325,22
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 1	114,20	0,00	-5 405,51	-5 291,31
Alkuperäisestä hankinnasta ja myöntämisestä johtuvat lisäykset.	374 109,75	1 610 828,13	414 115,79	2 399 053,67
Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset	-111 924,26	-33 233,62	-307 380,68	-452 538,56
Riskiparametreissä tapahtuneet muutokset	-45 830,28	-55 406,89	-119 109,56	-220 346,73
Arviointimetodiikan päivityksesta johtuvat muutokset	0,00	0,00	0,00	0,00
Lopulliseksi luottotappioksi kirjaamisesta johtuvat vähennykset	0,00	0,00	-62 117,45	-62 117,45
Muut oikaisut	0,00	0,00	0,00	0,00
Nettotulosvaikutus yhteensä	**201 285,91**	**1 145 065,10**	**149 887,74**	**1 496 238,75**
Tappioita koskeva vähennyserä 31.12.2019	837 531,90	2 424 357,67	1 525 233,28	4 787 122,85

2019

Pankki

	Saamiset asiakkailta ja taseen ulkopuoliset sitomukset			
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
	12 kk	Koko voimassaoloaika	Koko voimassaoloaika	
Tappiota koskeva vähennyserä 1.1.2019	636 245,99	1 279 292,57	1 375 345,54	3 290 884,10
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 2	-28 586,48	140 932,30	0,00	112 345,82
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 3	-134,69	0,00	82 984,48	82 849,79
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 1	13 537,67	-510 977,72	0,00	-497 440,05
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 3	0,00	-22 741,59	280 790,38	258 048,79
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 2	0,00	15 664,49	-133 989,71	-118 325,22
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 1	114,20	0,00	-5 405,51	-5 291,31
Alkuperäisestä hankinnasta ja myöntämisestä johtuvat lisäykset.	374 109,75	1 610 828,13	414 115,79	2 399 053,67
Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset	-111 924,26	-33 233,62	-307 380,68	-452 538,56
Riskiparametreissä tapahtuneet muutokset	-45 830,28	-55 406,89	-119 109,56	-220 346,73
Arviointimetodiikan päivityksesta johtuvat muutokset	0,00	0,00	0,00	0,00
Lopulliseksi luottotappioksi kirjaamisesta johtuvat vähennykset	0,00	0,00	-62 117,45	-62 117,45
Muut oikaisut	0,00	0,00	0,00	0,00
Nettotulosvaikutus yhteensä	**201 285,91**	**1 145 065,10**	**149 887,74**	**1 496 238,75**
Tappiota koskeva vähennyserä 31.12.2019	837 531,90	2 424 357,67	1 525 233,28	4 787 122,85

2018

Konserni

	Saamiset asiakkailta ja taseen ulkopuoliset sitomukset			
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
	12 kk	Koko voimassaoloaika	Koko voimassaoloaika	
Tappioita koskeva vähennyserä 1.1.2018	666 200,48	735 676,40	1 309 823,40	2 711 700,28
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 2	-20 217,13	393 990,78	0,00	373 773,65
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 3	-3 755,51	0,00	180 977,20	177 221,69
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 1	24 023,90	-34 349,88	0,00	-10 325,98
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 3	0,00	-6 437,94	90 814,33	84 376,39
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 2	0,00	15 149,69	-139 057,07	-123 907,38
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 1	2 926,04	0,00	-2 670,49	255,55
Alkuperäisestä hankinnasta ja myöntämisestä johtuvat lisäykset.	378 644,43	491 405,07	355 025,25	1 225 074,75
Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset	-420 969,44	-24 986,84	-442 445,99	-888 402,27
Riskiparametreissä tapahtuneet muutokset	9 393,22	-291 154,71	37 286,01	-244 475,48
Arviointimetodiikan päivityksesta johtuvat muutokset	0,00	0,00	0,00	0,00
Lopulliseksi luottotappioksi kirjaamisesta johtuvat vähennykset	0,00	0,00	-14 407,10	-14 407,10
Muut oikaisut	0,00	0,00	0,00	0,00
Nettotulosvaikutus yhteensä	**-29 954,49**	**543 616,17**	**65 522,14**	**579 183,82**
Tappioita koskeva vähennyserä 31.12.2018	636 245,99	1 279 292,57	1 375 345,54	3 290 884,10

2018

Pankki

	Saamiset asiakkailta ja taseen ulkopuoliset sitomukset			
	Vaihe 1	**Vaihe 2**	**Vaihe 3**	**Yhteensä**
	12 kk	**Koko voimassaoloaika**	**Koko voimassaoloaika**	
Tappiota koskeva vähennyserä 1.1.2018	666 200,48	735 676,40	1 309 823,40	2 711 700,28
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 2	-20 217,13	393 990,78	0,00	373 773,65
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 3	-3 755,51	0,00	180 977,20	177 221,69
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 1	24 023,90	-34 349,88	0,00	-10 325,98
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 3	0,00	-6 437,94	90 814,33	84 376,39
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 2	0,00	15 149,69	-139 057,07	-123 907,38
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 1	2 926,04	0,00	-2 670,49	255,55
Alkuperäisestä hankinnasta ja myöntämisestä johtuvat lisäykset.	378 644,43	491 405,07	355 025,25	1 225 074,75
Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset	-420 969,44	-24 986,84	-442 445,99	-888 402,27
Riskiparametreissä tapahtuneet muutokset	9 393,22	-291 154,71	37 286,01	-244 475,48
Arviointimetodiikan päivityksesta johtuvat muutokset	0,00	0,00	0,00	0,00
Lopulliseksi luottotappioksi kirjaamisesta johtuvat vähennykset	0,00	0,00	-14 407,10	-14 407,10
Muut oikaisut	0,00	0,00	0,00	0,00
Nettotulosvaikutus yhteensä	**-29 954,49**	**543 617,17**	**65 524,14**	**579 183,82**
Tappiota koskeva vähennyserä 31.12.2018	636 245,99	1 279 293,57	1 375 347,54	3 290 884,10

18. Osakkeet ja osuudet

31.12.2019

Konserni

Osakkeet ja osuudet	**Julkisesti noteeratut**	**Muut**	**Yhteensä**	**joista luottolaitoksissa**
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat	0,00	1 811 307,96	1 811 307,96	0,00
josta kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät	0,00	1 811 307,96	1 811 307,96	0,00
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirj.	0,00	323 679 099,82	323 679 099,82	0,00
Omistusyhteysyritysosakkeet		0,00	0,00	0,00
Tytäryritysosakkeet		339 482,01	339 482,01	0,00
Yhteensä	**0,00**	**325 829 889,79**	**325 829 889,79**	**0,00**

Pankki

Osakkeet ja osuudet	**Julkisesti noteeratut**	**Muut**	**Yhteensä**	**joista luottolaitoksissa**
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat	0,00	1 811 307,96	1 811 307,96	0,00
josta kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät	0,00	1 811 307,96	1 811 307,96	0,00
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirj.	0,00	323 679 099,82	323 679 099,82	0,00
Omistusyhteysyritysosakkeet	0,00	0,00	0,00	0,00
Tytäryritysosakkeet	0,00	339 482,01	339 482,01	0,00
Yhteensä	**0,00**	**325 829 889,79**	**325 829 889,79**	**0,00**

19. Johdannaissopimukset

Konserni

Suojaamistarkoituksessa tehdyt johdannaissopimukset 31.12.2019

	Nimellisarvot	Käyvät arvot	
		Positiiviset	Negatiiviset
Korkojohdannaiset	**988 461 100,73**	**14 080 527,80**	**17 666 956,87**
Termiinisopimukset			
Optiosopimukset	**153 246 404,65**	**0,00**	**6 640 883,39**
Ostetut	153 246 404,65	0,00	6 640 883,39
Asetetut	0,00	0,00	0,00
Koronvaihtosopimukset	835 214 696,08	14 080 527,80	11 026 073,48
josta rahavirran suojaus	307 180 000,00	14 080 527,80	-0,01
Muut swap -sopimukset	0,00	0,00	0,00
Valuuttajohdannaiset	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Termiinisopimukset			
Optiosopimukset	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Ostetut			
Asetetut			
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset			
Osakejohdannaiset	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Termiinisopimukset			
Optiosopimukset	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Ostetut			
Asetetut			
Muut johdannaiset	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Termiinisopimukset			
Optiosopimukset	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Ostetut			
Asetetut			
Johdannaiset yhteensä		**14 080 527,80**	**17 666 956,87**

	Nimellisarvot, jäljellä oleva juoksuaika				
	alle 1 vuosi	**1 - 5 vuotta**	**5 - 15 vuotta**	**yli 15 vuotta**	**Yhteensä**
Korkojohdannaiset	**544 159 393,99**	**143 493 212,16**	**294 508 021,44**	**6 300 473,14**	**988 461 100,73**
Termiinisopimukset					0,00
Optiosopimukset	**1 124 697,91**	**38 493 212,16**	**107 328 021,44**	**6 300 473,14**	**153 246 404,65**
Ostetut	1 124 697,91	38 493 212,16	107 328 021,44	6 300 473,14	153 246 404,65
Asetetut	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Koronvaihtosopimukset	543 034 696,08	105 000 000,00	187 180 000,00	0,00	835 214 696,08
Muut swap -sopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Valuuttajohdannaiset	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Termiinisopimukset					0,00
Optiosopimukset	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset					0,00
Osakejohdannaiset	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Termiinisopimukset					0,00
Optiosopimukset	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Muut johdannaiset	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Termiinisopimukset					0,00
Optiosopimukset	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00

TAMPEREEN SEUDUN OP 573008

Ei suojaamistarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset 31.12.2019

	Nimellisarvot	Käyvät arvot	
		Positiiviset	Negatiiviset
Korkojohdannaiset	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Termiinisopimukset			
Optiosopimukset	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Ostetut	0,00	0,00	0,00
Asetetut	0,00	0,00	0,00
Koronvaihtosopimukset			
Valuuttajohdannaiset	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Termiinisopimukset			
Optiosopimukset	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Ostetut			
Asetetut			
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset			
Osakejohdannaiset	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Termiinisopimukset			
Optiosopimukset	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Ostetut			
Asetetut			
Muut johdannaiset	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Termiinisopimukset			
Optiosopimukset	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Ostetut			
Asetetut			
Johdannaiset yhteensä		**0,00**	**0,00**

	Nimellisarvot, jäljellä oleva juoksuaika				
	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	5 - 15 vuotta	yli 15 vuotta	Yhteensä
Korkojohdannaiset	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Termiinisopimukset					0,00
Optiosopimukset	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Ostetut	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Asetetut	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Koronvaihtosopimukset					0,00
Valuuttajohdannaiset	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Termiinisopimukset					0,00
Optiosopimukset	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset					0,00
Osakejohdannaiset	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Termiinisopimukset					0,00
Optiosopimukset	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Muut johdannaiset	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Termiinisopimukset					0,00
Optiosopimukset	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00

Kohde-etuuden arvo on korkojohdannaisten sopimusten osalta nimellisarvo, valuuttajohdannaisten sopimusten osalta ostetun valuutan tilinpäätöshetken eurovasta-arvo ja osakejohdannaisten sopimusten osalta osakkeiden todennäköinen arvo tilinpäätöshetkellä.
Arvot on ilmaistu bruttomääräisinä.

Kaikissa johdannaissopimuksissa vastapuolena on OP-Yrityspankki Oyj.

TAMPEREEN SEUDUN OP 573008

Pankki

Suojaamistarkoituksessa tehdyt johdannaissopimukset 31.12.2019

	Nimellisarvot	Käyvät arvot	
		Positiiviset	Negatiiviset
Korkojohdannaiset	**988 461 100,73**	**14 080 527,80**	**17 666 956,87**
Termiinisopimukset			
Optiosopimukset	**153 246 404,65**	**0,00**	**6 640 883,39**
Ostetut	153 246 404,65	0,00	6 640 883,39
Asetetut			
Koronvaihtosopimukset	835 214 696,08	14 080 527,80	11 026 073,48
josta rahavirran suojaus	307 180 000,00	14 080 527,80	-0,01
Muut swap -sopimukset	0,00	0,00	0,00
Valuuttajohdannaiset	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Termiinisopimukset			
Optiosopimukset	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Ostetut			
Asetetut			
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset			
Osakejohdannaiset	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Termiinisopimukset			
Optiosopimukset	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Ostetut			
Asetetut			
Muut johdannaiset	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Termiinisopimukset			
Optiosopimukset	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Ostetut			
Asetetut			
Johdannaiset yhteensä		**14 080 527,80**	**17 666 956,87**

	Nimellisarvot, jäljellä oleva juoksuaika				
	alle 1 vuosi	**1 - 5 vuotta**	**5 - 15 vuotta**	**yli 15 vuotta**	**Yhteensä**
Korkojohdannaiset	**544 159 393,99**	**143 493 212,16**	**294 508 021,44**	**6 300 473,14**	**988 461 100,73**
Termiinisopimukset					0,00
Optiosopimukset	**1 124 697,91**	**38 493 212,16**	**107 328 021,44**	**6 300 473,14**	**153 246 404,65**
Ostetut	1 124 697,91	38 493 212,16	107 328 021,44	6 300 473,14	153 246 404,65
Asetetut					0,00
Koronvaihtosopimukset	543 034 696,08	105 000 000,00	187 180 000,00	0,00	835 214 696,08
Muut swap sopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Valuuttajohdannaiset	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Termiinisopimukset					0,00
Optiosopimukset	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset					0,00
Osakejohdannaiset	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Termiinisopimukset					0,00
Optiosopimukset	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Muut johdannaiset	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Termiinisopimukset					0,00
Optiosopimukset	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00

TAMPEREEN SEUDUN OP 573008

Ei suojaamistarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset 31.12.2019

	Nimellisarvot	Käyvät arvot	
		Positiiviset	Negatiiviset
Korkojohdannaiset	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Termiinisopimukset			
Optiosopimukset	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Ostetut	0,00	0,00	0,00
Asetetut			
Koronvaihtosopimukset			
Valuuttajohdannaiset	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Termiinisopimukset			
Optiosopimukset	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Ostetut			
Asetetut			
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset			
Osakejohdannaiset	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Termiinisopimukset			
Optiosopimukset	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Ostetut			
Asetetut			
Muut johdannaiset	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Termiinisopimukset			
Optiosopimukset	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Ostetut			
Asetetut			
Johdannaiset yhteensä		**0,00**	**0,00**

	Nimellisarvot, jäljellä oleva juoksuaika				
	alle 1 vuosi	**1 - 5 vuotta**	**5 - 15 vuotta**	**yli 15 vuotta**	**Yhteensä**
Korkojohdannaiset	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Termiinisopimukset					0,00
Optiosopimukset	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Ostetut	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Asetetut					0,00
Koronvaihtosopimukset					0,00
Valuuttajohdannaiset	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Termiinisopimukset					0,00
Optiosopimukset	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset					0,00
Osakejohdannaiset	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Termiinisopimukset					0,00
Optiosopimukset	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Muut johdannaiset	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Termiinisopimukset					0,00
Optiosopimukset	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00

Kohde-etuuden arvo on korkojohdannaisten sopimusten osalta nimellisarvo, valuuttajohdannaisten sopimusten osalta ostetun valuutan tilinpäätöshetken eurovasta-arvo ja osakejohdannaisten sopimusten osalta osakkeiden todennäköinen arvo tilinpäätöshetkellä.
Arvot on ilmaistu bruttomääräisinä.

Kaikissa johdannaissopimuksissa vastapuolena on OP-Yrityspankki Oyj.

TAMPEREEN SEUDUN OP 573008

Konserni

Suojaamistarkoituksessa tehdyt johdannaissopimukset 31.12.2018

	Nimellisarvot	Käyvät arvot	
		Positiiviset	Negatiiviset
Korkojohdannaiset	**702 412 581,70**	**4 816 333,25**	**4 889 402,60**
Termiinisopimukset			
Optiosopimukset	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Ostetut	0,00	0,00	0,00
Asetetut	0,00	0,00	0,00
Koronvaihtosopimukset	702 412 581,70	4 816 333,25	4 889 402,60
josta rahavirran suojaus	300 290 000,00	4 816 333,25	-0,01
Muut swap -sopimukset	0,00	0,00	0,00
Valuuttajohdannaiset	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Termiinisopimukset			
Optiosopimukset	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Ostetut			
Asetetut			
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset			
Osakejohdannaiset	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Termiinisopimukset			
Optiosopimukset	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Ostetut			
Asetetut			
Muut johdannaiset	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Termiinisopimukset			
Optiosopimukset	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Ostetut			
Asetetut			
Johdannaiset yhteensä		4 816 333,25	4 889 402,60

	Nimellisarvot, jäljellä oleva juoksuaika				
	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	5 - 15 vuotta	yli 15 vuotta	Yhteensä
Korkojohdannaiset	**412 122 581,70**	**100 000 000,00**	**190 290 000,00**	**0,00**	**702 412 581,70**
Termiinisopimukset					0,00
Optiosopimukset	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Ostetut	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Asetetut	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Koronvaihtosopimukset	412 122 581,70	100 000 000,00	190 290 000,00	0,00	702 412 581,70
Muut swap -sopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Valuuttajohdannaiset	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Termiinisopimukset					0,00
Optiosopimukset	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset					0,00
Osakejohdannaiset	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Termiinisopimukset					0,00
Optiosopimukset	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Muut johdannaiset	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Termiinisopimukset					0,00
Optiosopimukset	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00

TAMPEREEN SEUDUN OP 573008

Ei suojaamistarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset 31.12.2018

	Nimellisarvot	Käyvät arvot	
		Positiiviset	Negatiiviset
Korkojohdannaiset	**132 012 964,43**	**0,00**	**4 026 883,98**
Termiinisopimukset			
Optiosopimukset	**132 012 964,43**	**0,00**	**4 026 883,98**
Ostetut	132 012 964,43	0,00	4 026 883,98
Asetetut	0,00	0,00	0,00
Koronvaihtosopimukset			
Valuuttajohdannaiset	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Termiinisopimukset			
Optiosopimukset	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Ostetut			
Asetetut			
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset			
Osakejohdannaiset	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Termiinisopimukset			
Optiosopimukset	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Ostetut			
Asetetut			
Muut johdannaiset	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Termiinisopimukset			
Optiosopimukset	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Ostetut			
Asetetut			
Johdannaiset yhteensä		**0,00**	**4 026 883,98**

	Nimellisarvot, jäljellä oleva juoksuaika				
	alle 1 vuosi	**1 - 5 vuotta**	**5 - 15 vuotta**	**yli 15 vuotta**	**Yhteensä**
Korkojohdannaiset	**2 816 118,21**	**21 691 799,68**	**104 751 425,77**	**2 753 620,77**	**132 012 964,43**
Termiinisopimukset					0,00
Optiosopimukset	**2 816 118,21**	**21 691 799,68**	**104 751 425,77**	**2 753 620,77**	**132 012 964,43**
Ostetut	2 816 118,21	21 691 799,68	104 751 425,77	2 753 620,77	132 012 964,43
Asetetut	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Koronvaihtosopimukset					0,00
Valuuttajohdannaiset	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Termiinisopimukset					0,00
Optiosopimukset	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset					0,00
Osakejohdannaiset	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Termiinisopimukset					0,00
Optiosopimukset	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Muut johdannaiset	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Termiinisopimukset					0,00
Optiosopimukset	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00

Kohde-etuuden arvo on korkojohdannaisten sopimusten osalta nimellisarvo, valuuttajohdannaisten sopimusten osalta ostetun valuutan tilinpäätöshetken eurovasta-arvo ja osakejohdannaisten sopimusten osalta osakkeiden todennäköinen arvo tilinpäätöshetkellä.
Arvot on ilmaistu bruttomääräisinä.

Kaikissa johdannaissopimuksissa vastapuolena on OP-Yrityspankki Oyj.

TAMPEREEN SEUDUN OP 573008

Pankki

Suojaamistarkoituksessa tehdyt johdannaissopimukset 31.12.2018

	Nimellisarvot	Käyvät arvot	
		Positiiviset	Negatiiviset
Korkojohdannaiset	**702 412 581,70**	**4 816 333,25**	**4 889 402,60**
Termiinisopimukset			
Optiosopimukset	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Ostetut	0,00	0,00	0,00
Asetetut			
Koronvaihtosopimukset	702 412 581,70	4 816 333,25	4 889 402,60
josta rahavirran suojaus	300 290 000,00	4 816 333,25	-0,01
Muut swap -sopimukset	0,00	0,00	0,00
Valuuttajohdannaiset	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Termiinisopimukset			
Optiosopimukset	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Ostetut			
Asetetut			
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset			
Osakejohdannaiset	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Termiinisopimukset			
Optiosopimukset	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Ostetut			
Asetetut			
Muut johdannaiset	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Termiinisopimukset			
Optiosopimukset	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Ostetut			
Asetetut			
Johdannaiset yhteensä		**4 816 333,25**	**4 889 402,60**

TAMPEREEN SEUDUN OP 573008

	Nimellisarvot, jäljellä oleva juoksuaika				
	alle 1 vuosi	**1 - 5 vuotta**	**5 - 15 vuotta**	**yli 15 vuotta**	**Yhteensä**
Korkojohdannaiset	**412 122 581,70**	**100 000 000,00**	**190 290 000,00**	**0,00**	**702 412 581,70**
Termiinisopimukset					0,00
Optiosopimukset	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Ostetut	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Asetetut					0,00
Koronvaihtosopimukset	412 122 581,70	100 000 000,00	190 290 000,00	0,00	702 412 581,70
Muut swap sopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Valuuttajohdannaiset	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Termiinisopimukset					0,00
Optiosopimukset	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset					0,00
Osakejohdannaiset	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Termiinisopimukset					0,00
Optiosopimukset	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Muut johdannaiset	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Termiinisopimukset					0,00
Optiosopimukset	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00

Ei suojaamistarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset 31.12.2018

	Nimellisarvot	**Käyvät arvot**	
		Positiiviset	**Negatiiviset**
Korkojohdannaiset	**132 012 964,43**	**0,00**	**4 026 883,98**
Termiinisopimukset			
Optiosopimukset	**132 012 964,43**	**0,00**	**4 026 883,98**
Ostetut	132 012 964,43	0,00	4 026 883,98
Asetetut			
Koronvaihtosopimukset			
Valuuttajohdannaiset	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Termiinisopimukset			
Optiosopimukset	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Ostetut			
Asetetut			
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset			
Osakejohdannaiset	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Termiinisopimukset			
Optiosopimukset	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Ostetut			
Asetetut			
Muut johdannaiset	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Termiinisopimukset			
Optiosopimukset	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Ostetut			
Asetetut			
Johdannaiset yhteensä		**0,00**	**4 026 883,98**

TAMPEREEN SEUDUN OP 573008

	Nimellisarvot, jäljellä oleva juoksuaika				
	alle 1 vuosi	**1 - 5 vuotta**	**5 - 15 vuotta**	**yli 15 vuotta**	**Yhteensä**
Korkojohdannaiset	**2 816 118,21**	**21 691 799,68**	**104 751 425,77**	**2 753 620,77**	**132 012 964,43**
Termiinisopimukset					0,00
Optiosopimukset	**2 816 118,21**	**21 691 799,68**	**104 751 425,77**	**2 753 620,77**	**132 012 964,43**
Ostetut	2 816 118,21	21 691 799,68	104 751 425,77	2 753 620,77	132 012 964,43
Asetetut					0,00
Koronvaihtosopimukset					0,00
Valuuttajohdannaiset	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Termiinisopimukset					0,00
Optiosopimukset	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset					0,00
Osakejohdannaiset	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Termiinisopimukset					0,00
Optiosopimukset	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Muut johdannaiset	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Termiinisopimukset					0,00
Optiosopimukset	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00

Kohde-etuuden arvo on korkojohdannaisten sopimusten osalta nimellisarvo, valuuttajohdannaisten sopimusten osalta ostetun valuutan tilinpäätöshetken eurovasta-arvo ja osakejohdannaisten sopimusten osalta osakkeiden todennäköinen arvo tilinpäätöshetkellä.
Arvot on ilmaistu bruttomääräisinä.

Kaikissa johdannaissopimuksissa vastapuolena on OP-Yrityspankki Oyj.

20. Aineettomat hyödykkeet

	Konserni		**Pankki**	
	31.12.2019	**31.12.2018**	**31.12.2019**	**31.12.2018**
ICT- menot	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut kehittämismenot	0,00	0,00	0,00	0,00
Liikearvo	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut aineettomat hyödykkeet	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**

Osakkuusyrityksistä johtuva konserniliikearvo ja konsernireservi 31.12.2019

Osakkuusyrityksistä johtuvan konserniliikearvon vielä poistamatta oleva määrä		euroa
Osakkuusyrityksistä johtuvan konsernireservin vielä tulouttamatta oleva määrä		euroa

Osakkuusyrityksistä johtuvaa konserniliikearvoa ja konsernireserviä ei ole kirjattu taseeseen.

21. Kiinteistöt

31.12.2019

Konserni

	Omassa käytössä olevat	Sijoituskiinteistöt	
Kiinteistöomistukset		**Kirjanpitoarvo**	**Käypä arvo**
Maa- ja vesialueet	3 876 139,59	4 853 790,97	54 750,00
Rakennukset	18 426 759,43	25 808 193,36	36 873 000,00
Kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet	3 118 198,91	44 739,77	351 700,00
Yhteensä	**25 421 097,93**	**30 706 724,10**	**37 279 450,00**

Pankki

	Omassa käytössä olevat	Sijoituskiinteistöt	
Kiinteistöomistukset		**Kirjanpitoarvo**	**Käypä arvo**
Maa- ja vesialueet	0,00	6 414,00	54 750,00
Rakennukset	0,00	0,00	0,00
Kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet	31 245 259,64	16 344 222,78	37 224 700,00
Yhteensä	**31 245 259,64**	**16 350 636,78**	**37 279 450,00**

Sijoituskiinteistöjen käypä arvo perustuu niiden markkina-arvoon. Merkittävissä kohteissa käyvän arvon perusteena on käytetty riippumattoman asiantuntijan antamaa arviota. Muiden kohteiden arvot perustuvat joko johdon omiin arvioihin tai tuottoarvomenetelmään, jona käytetään suoran pääomituksen arviointimenetelmää perustuen kohteen nettotuottoon ja markkinatuottovaatimuksiin huomioiden kohteen sijainti, kunto ja käyttötarkoitus. Liike-, toimisto- ja teollisuustilojen käypä arvo on määritetty pääasiassa tuottoarvomenetelmällä. Asuntojen ja maa-alueiden käypä arvo on määritetty pääasiassa kauppahintamenetelmällä.

22. Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset tilikauden aikana

Konserni

	Aineettomat hyödykkeet	Sijoitus-kiinteistöt	Omassa käytössä olevat kiinteistöt	Muut aineelliset hyödykkeet	Käyttöoikeus omaisuuserät
Hankintameno tilikauden alussa	0,00	34 125 865,69	33 889 796,33	3 642 007,47	3 948 838,56
+ lisäykset tilikautena	0,00	604 350,68	1 080 913,03	318 508,24	
- vähennykset tilikautena	0,00	-27 284,06	-64 361,85	-138 325,34	-479 157,84
+/- siirrot erien välillä	0,00	174 864,48	-174 864,37	0,00	
- tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	0,00	-590 326,59	-893 209,97	-294 342,90	-691 812,85
-/+ tilikauden arvonalennukset/peruutukset	0,00	0,00	-266 447,14	0,00	
+ vähennyksiin ja siirtoihin kohdistuvat kertyneet poistot ja arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	94 272,00	
- kertyneet poistot tilikauden alussa	0,00	-3 115 201,92	-7 807 911,14	-2 086 981,43	0,00
- kertyneet arvonalennukset tilik. alussa	0,00	-465 544,18	-342 816,96	0,00	0,00
+ kertyneet arvonkorotukset tilik. alussa	0,00	0,00	0,00	0,00	
+/- tilikauden arvonkorotukset/peruutukset	0,00	0,00	0,00	0,00	
= Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa	**0,00**	**30 706 724,10**	**25 421 097,93**	**1 535 138,04**	**2 777 867,87**

Pankki

	Aineettomat hyödykkeet	Sijoitus-kiinteistöt	Omassa käytössä olevat kiinteistöt	Muut aineelliset hyödykkeet
Hankintameno tilikauden alussa	0,00	15 918 625,99	33 257 573,14	2 738 946,35
+ lisäykset tilikautena	0,00	604 350,68	1 080 913,03	293 721,56
- vähennykset tilikautena	0,00	-27 284,06	0,00	-125 932,00
+/- siirrot erien välillä	0,00	320 488,35	-320 488,35	0,00
- tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	0,00	0,00	-205 069,14	-230 410,61
-/+ tilikauden arvonalennukset/peruutukset	0,00	0,00	-266 447,14	0,00
+ vähennyksiin ja siirtoihin kohdistuvat kertyneet poistot ja arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	94 272,00
- kertyneet poistot tilikauden alussa	0,00	0,00	-1 958 404,94	-1 743 733,81
- kertyneet arvonalennukset tilik. alussa	0,00	-465 544,18	-342 816,96	0,00
+ kertyneet arvonkorotukset tilik. alussa	0,00	0,00	0,00	0,00
+/- tilikauden arvonkorotukset/peruutukset	0,00	0,00	0,00	0,00
= Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa	**0,00**	**16 350 636,78**	**31 245 259,64**	**1 026 863,49**

23. Muut varat

	Konserni		Pankki	
	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2018
Arvopapereiden myyntisaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Maksujenvälityssaamiset	615 232,13	37 218,71	615 232,13	37 218,72
Muut	2 894 067,98	2 741 083,10	2 894 067,98	2 822 970,62
Yhteensä	**3 509 300,11**	**2 778 301,81**	**3 509 300,11**	**2 860 189,34**

24. Siirtosaamiset ja maksetut ennakot

	Konserni		Pankki	
Korot	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2018
Korkosaamiset	5 717 849,20	4 669 720,53	5 717 849,20	4 669 720,53
Maksetut korkoennakot	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	5 717 849,20	4 669 720,53	5 717 849,20	4 669 720,53
Muut				
Muut maksetut ennakkomaksut	3 175,47	0,00	3 175,47	0,00
Muut siirtosaamiset	1 735 305,27	1 739 674,45	1 634 732,21	1 565 942,38
Yhteensä	1 738 480,74	1 739 674,45	1 637 907,68	1 565 942,38
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot yhteensä	**7 456 329,94**	**6 409 394,98**	**7 355 756,88**	**6 235 662,91**

25. Laskennalliset verosaamiset ja -velat

31.12.2019

Konserni

		Laskennalliset verosaamiset	Laskennalliset verovelat
Jaksotuseroista			
Tilinpäätössiirtoihin perustuvat		0,00	30 677 074,87
Yhdistelytoimenpiteisiin perustuvat			1 035 338,40
Konserniyritysten omiin taseisiin perustuvat			
Laskennalliset verosaamiset	535 599,55		
Laskennalliset verovelat	9 081,34		
Netto	526 518,21	0,00	-526 518,21
Muista väliaikaisista eroista			
Yhdistelytoimenpiteisiin perustuvat		0,00	
Konserniyritysten omiin taseisiin perustuvat			
Laskennalliset verosaamiset	21 700,87		
Laskennalliset verovelat	2 888 386,15		
Netto	-2 866 685,28	0,00	2 866 685,28
Yhteensä		**0,00**	**34 052 580,34**

Konsernituloslaskelmaan merkitty laskennallisen verovelan muutos muodostuu seuraavista eristä:

Tilinpäätössiirtoihin perustuvat	30 677 074,87
Yhdistelytoimenpiteisiin perustuvat	1 035 338,40
Konserniyritysten omiin tuloslaskelmiin perustuvat	
Yhteensä	**31 712 413,27**

Konsernitaseessa kertynyt poistoero ja verotusperusteiset varaukset on jaettu omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Omaan pääomaan siirretty osuus on 122 708 299,48 euroa.

Laskennallisiin verosaamisiin sisältyy verotuksessa vahvistetuista tappioista kirjattua laskennallista verosaamista yhteensä 0,00 euroa.

Muista väliaikaisista eroista johtuvat laskennalliset verosaamiset ja -velat perustuvat oman pääoman käyvän arvon rahastoon kirjatuista eristä eli käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattujen rahoitusvarojen ja rahavirtaa suojaavien johdannaisten arvostustuloksiin. Lisäksi muista väliaikaisista eroista johtuvina laskennallisina veroina esitetään IFRS 16- standardin soveltamisesta 1.1.2019 ja IFRS 9- siirtymästä 1.1.2018 aiheutuneista väliaikaisista eroista johtuvat laskennalliset verot.

TAMPEREEN SEUDUN OP 573008

Arvonkorotukset 31.12.2019

Taseeseen sisältyy kiinteistöistä tehtyjä arvonkorotuksia	0,00
Arvonkorotukset eivät ole veronalaisia. Jos arvonkorotuksen kohteet myytäisiin, arvonkorotukset realisoituisivat myyntivoitoksi, josta tuloveron määrä olisi	0,00

Pankki

	Laskennalliset verosaamiset	Laskennalliset verovelat	Netto
Jaksotuseroista	535 599,55	9 081,34	526 518,21
Muista väliaikaisista eroista	21 700,87	2 888 386,15	-2 866 685,28
Yhteensä	**557 300,42**	**2 897 467,49**	**-2 340 167,07**

Laskennallisiin verosaamisiin sisältyy verotuksessa vahvistetuista tappioista kirjattua laskennallista verosaamista yhteensä _____ euroa.

Muista väliaikaisista eroista johtuvat laskennalliset verosaamiset ja -velat perustuvat omaan pääoman käyvän arvon rahastoon kirjatuista eristä eli käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattujen rahoitusvarojen ja rahavirtaa suojaavien johdannaisten arvostustuloksiin. Lisäksi muissa väliaikaisissa eroissa esitetään IFRS 9- siirtymästä 1.1.2019 aiheutuneet väliaikaiset erot.

Arvonkorotukset 31.12.2019

Taseeseen sisältyy kiinteistöistä tehtyjä arvonkorotuksia	0,00
Arvonkorotukset eivät ole veronalaisia. Jos arvonkorotuksen kohteet myytäisiin, arvonkorotukset realisoituisivat myyntivoitoksi, josta tuloveron määrä olisi	0,00

Tilinpäätössiirtojen kertymä

	Tasearvo	Lask. verovelka	Netto
Poistoero	0,00	0,00	0,00
Verotusperusteiset varaukset	153 385 374,35	30 677 074,87	122 708 299,48
Yhteensä	**153 385 374,35**	**30 677 074,87**	**122 708 299,48**

Poistoero ja verotusperusteiset varaukset on merkitty taseeseen laskennallisella verolla vähentämättömään määrään. Omien varojen laskelmassa poistoero ja veroperusteiset varaukset laskennallisella verolla vähennettynä on rinnastettu ensisijaisiin omiin varoihin.

26. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat

Konserni

	31.12.2019	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2018
Sijoitustodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**

Pankki	**Kirjanpitoarvo 31.12.2019**	**Nimellisarvo 31.12.2019**	**Kirjanpitoarvo 31.12.2018**	**Nimellisarvo 31.12.2018**
Sijoitustodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**

27. Muut velat

	Konserni		**Pankki**	
	31.12.2019	**31.12.2018**	**31.12.2019**	**31.12.2018**
Arvopapereiden ostovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
Maksujenvälitysvelat	206 814,87	271 268,20	206 814,88	271 268,20
Vuokrasopimusvelat	2 794 960,23			
Muut	2 849 490,06	2 655 253,63	2 812 180,47	2 629 037,21
Yhteensä	**5 851 265,16**	**2 926 521,83**	**3 018 995,35**	**2 900 305,41**

28. Pakolliset varaukset

31.12.2019

Konserni

	Eläkevaraukset	**Verovaraukset**	**Takausvastuut**	**Vuokravastuut**	**Muut**	**Yhteensä**
Varaukset 1.1.					705 249,06	705 249,06
+ varausten lisäys					7 893,01	7 893,01
- käytetyt varaukset					0,00	0,00
- peruutukset					132 548,00	132 548,00
Varaukset 31.12.	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**580 594,07**	**580 594,07**

Pankki

	Eläkevaraukset	**Verovaraukset**	**Takausvastuut**	**Vuokravastuut**	**Muut**	**Yhteensä**
Varaukset 1.1.				376 000,00	705 249,06	1 081 249,06
+ varausten lisäys					7 893,01	7 893,01
- käytetyt varaukset						0,00
- peruutukset				89 000,00	132 548,00	221 548,00
Varaukset 31.12.	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**287 000,00**	**580 594,07**	**867 594,07**

29. Siirtovelat ja saadut ennakot

	Konserni		**Pankki**	
Korot	**31.12.2019**	**31.12.2018**	**31.12.2019**	**31.12.2018**
Korkovelat	3 271 059,14	3 067 873,45	3 271 059,13	3 067 873,44
Saadut korkoennakot	27 467,70	26 798,73	27 467,70	26 798,73
Yhteensä	3 298 526,84	3 094 672,18	3 298 526,83	3 094 672,17
Muut				
Muut saadut ennakkomaksut	82 815,30	44 343,18	51 470,81	23 401,31
Muut siirtovelat	12 719 913,58	11 752 709,36	12 696 427,09	11 480 089,13
Yhteensä	12 802 728,88	11 797 052,54	12 747 897,90	11 503 490,44
Siirtovelat ja saadut ennakot yhteensä	**16 101 255,72**	**14 891 724,72**	**16 046 424,73**	**14 598 162,61**

30. Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla

Konserni

Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	31.12.2019
Pääomalainat	0,00
Muut	0,00
Yhteensä	**0,00**

Velkojen käsittelystä vakavaraisuuslaskennassa kerrotaan OP Yhteenliittymän vakavaraisuusraportin 2019 liitetiedossa 1. Pääomainstrumenttien keskeiset ominaisuudet

Yksittäiset velat, jotka ylittävät 10 prosenttia huonommalla etuoikeudella olevien velkojen yhteismäärästä

31.12.2019

Velka	Kirjanpitoarvo	Nimellisarvo	Valuutta	Korko %	Lainan eräpäivä
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	

Liikkeeseenlaskijalla on oikeus lainan takaisinostoon vain Finanssivalvonnan luvalla. Velkojilla ei ole oikeutta vaatia ennenaikaista takaisinmaksua.

Pankki

Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	31.12.2019
Pääomalainat	0,00
Muut	0,00
Yhteensä	**0,00**

Velkojen käsittelystä vakavaraisuuslaskennassa kerrotaan OP Yhteenliittymän vakavaraisuusraportin 2019 liitetiedossa 1.Pääomainstrumenttien keskeiset ominaisuudet

Yksittäiset velat, jotka ylittävät 10 prosenttia huonommalla etuoikeudella olevien velkojen yhteismäärästä

31.12.2019

Velka	Kirjanpitoarvo	Nimellisarvo	Valuutta	Korko %	Lainan eräpäivä
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	

Liikkeeseenlaskijalla on oikeus lainan takaisinostoon vain Finanssivalvonnan luvalla. Velkojilla ei ole oikeutta vaatia ennenaikaista takaisinmaksua.

31. Oma pääoma

Konserni

Oma pääoma ja vähemmistön osuus yhteensä

	Oma pääoma tilikauden alussa	Lisäykset	Vähennykset	Siirrot erien välillä	Oma pääoma tilikauden lopussa
	486 489 286,72	**39 581 970,15**	**-18 214 519,45**	**0,00**	**507 856 737,42**
Osuuspääoma	224 223 250,00	698 200,00	-9 941 350,00	0,00	214 980 100,00
Jäsenosuudet	10 728 650,00	698 200,00	-206 950,00	0,00	11 219 900,00
Tuotto-osuudet	213 494 600,00	0,00	-9 734 400,00	0,00	203 760 200,00
Ylikurssirahasto	0,00	0,00	0,00		0,00
Arvonkorotusrahasto	0,00	0,00	0,00		0,00
Muut sidotut rahastot	**4 684 821,69**	**9 264 195,05**	**-1 852 838,92**	**0,00**	**12 096 177,82**
Vararahasto	831 755,08	0,00	0,00		831 755,08
Käyvän arvon rahasto	3 853 066,61	9 264 194,55	-1 852 838,92		11 264 422,24
Sääntöjen muk. rahastot	0,00	0,50			0,50
Muut rahastot	0,00				0,00
Vapaat rahastot	2 555 334,70				2 555 334,70
Edellisten tilikausien voitto tai tap.	255 025 880,33	364 000,00	-6 420 330,53		248 969 549,80
Tilikauden voitto tai tappio		29 255 575,10	0,00		29 255 575,10
Vähemmistön osuus pääomasta	0,00				0,00

Käyvän arvon rahaston muutokset

	Tilikauden alussa	Lisäykset	Vähennykset	Tuloslaskelmaan siirretty	Tilikauden päättyessä
Saamistodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Osakkeet ja osuudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	3 853 066,61	9 264 194,55	1 852 838,92	0,00	11 264 422,24
Rahavirran suojaus	4 816 333,26	9 264 194,55	0,00	0,00	**14 080 527,81**
lask. verot	-963 266,65	0,00	1 852 838,92		**-2 816 105,57**
Yhteensä	**3 853 066,61**	**9 264 194,55**	**1 852 838,92**	**0,00**	**11 264 422,24**

Pankki

	Oma pääoma tilikauden alussa	Lisäykset	Vähennykset	Siirrot erien välillä	Oma pääoma tilikauden lopussa
Oma pääoma yhteensä	**381 057 169,32**	**27 589 040,56**	**-18 214 519,45**	**0,00**	**390 431 690,43**
Osuuspääoma	224 223 350,00	698 200,00	-9 941 350,00	0,00	214 980 200,00
Jäsenosuudet	10 728 750,00	698 200,00	-206 950,00	0,00	11 220 000,00
Tuotto-osuudet	213 494 600,00	0,00	-9 734 400,00	0,00	203 760 200,00
Ylikurssirahasto	0,00				0,00
Arvonkorotusrahasto	0,00				0,00
Muut sidotut rahastot	**4 684 821,69**	**9 264 194,55**	**-1 852 838,92**	**0,00**	**12 096 177,32**
Vararahasto	831 755,08				831 755,08
Käyvän arvon rahasto	3 853 066,61	9 264 194,55	-1 852 838,92		11 264 422,24
Sääntöjen muk. rahastot	0,00				0,00
Muut rahastot	0,00				0,00
Vapaat rahastot	2 555 334,70				2 555 334,70
Edellisten tilikausien voitto tai tap.	149 593 662,93		-6 420 330,53		143 173 332,40
Tilikauden voitto tai tappio		17 626 646,01	0,00		17 626 646,01

Käyvän arvon rahaston muutokset

	Tilikauden alussa	Lisäykset	Vähennykset	Tuloslaskelmaan siirretty	Tilikauden päättyessä
Saamistodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Osakkeet ja osuudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	3 853 066,61	9 264 194,55	1 852 838,92	0,00	11 264 422,24
Rahavirran suojaus	4 816 333,26	9 264 194,55	0,00	0,00	14 080 527,81
laskennalliset verot	-963 266,65	0,00	1 852 838,92		-2 816 105,57
Yhteensä	**3 853 066,61**	**9 264 194,55**	**1 852 838,92**	**0,00**	**11 264 422,24**

32. Sidottu ja vapaa oma pääoma sekä jakokelvottomat vapaan oman pääoman erät

Oma pääoma 31.12.2019	**Konserni**	**Pankki**
Sidottu oma pääoma	227 076 277,82	227 076 377,32
Vapaa oma pääoma	280 780 459,60	163 355 313,11
Oma pääoma yhteensä	**507 856 737,42**	**390 431 690,43**

Voitonjakokelpoiset varat 31.12.2019	**Konserni**	**Pankki**
Vapaa oma pääoma	280 780 459,60	163 355 313,11
- aktivoidut kehittämismenot		
- muut jakokelvottomat erät	122 708 299,48	0,00
Voitonjakokelpoiset varat	**158 072 160,12**	**163 355 313,11**

33. Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma 31.12.2019

Konserni

Jäljellä oleva juoksuaika	alle 3 kk	3 - 12 kk	1 - 5 vuotta	5 - 10 vuotta	yli 10 vuotta
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamis-todistukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Saamiset luottolaitoksilta	38 343 199,24	0,00	135 000 000,00	265 000 000,00	0,00
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	74 750 174,26	227 198 065,40	998 995 656,26	902 475 270,39	1 249 764 469,41
Saamistodistukset	0,00	0,00	24 999 309,79	5 000 000,00	0,00
Velat luottolaitoksille	55 708 201,95	80 000 000,00	273 000 000,00	400 000 000,00	0,00
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	2 908 082 176,56	1 004 223,66	1 789 462,83	86 547,48	32 372 817,83
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Johdannaissopimusten maturiteettijakaumat esitetään liitetiedossa 20. Johdannaissopimukset

Muut kuin määräaikaiset talletukset sisältyvät maturiteettiluokkaan "alle 3 kk".

Pankki

Jäljellä oleva juoksuaika	alle 3 kk	3 - 12 kk	1 - 5 vuotta	5 - 10 vuotta	yli 10 vuotta
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamis-todistukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Saamiset luottolaitoksilta	38 343 199,24	0,00	135 000 000,00	265 000 000,00	0,00
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	74 750 174,26	227 198 065,40	1 012 815 376,56	902 475 270,39	1 249 764 469,41
Saamistodistukset	0,00	0,00	24 999 309,79	5 000 000,00	0,00
Velat luottolaitoksille	55 708 201,95	80 000 000,00	273 000 000,00	400 000 000,00	0,00
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	2 908 082 176,56	1 004 223,66	2 042 728,73	86 547,48	32 372 817,83
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Velat, joilla huonompi etuoikeus	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Johdannaissopimusten maturiteettijakaumat esitetään liitetiedossa 20. Johdannaissopimukset

Muut kuin määräaikaiset talletukset sisältyvät maturiteettiluokkaan "alle 3 kk".

34a. Koti- ja ulkomaanrahan määräiset omaisuus- ja velkaerät 31.12.2019

Konserni

	Kotimaan raha	Ulkomaan raha	Yhteensä	Konsernin saamiset osakkuusyrityksiltä ja velat osakkuusyrityksille
Saamiset luottolaitoksilta	428 961 444,65	9 381 754,59	438 343 199,24	
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	3 453 183 635,72	0,00	3 453 183 635,72	
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamis-todistukset ja muut saamistodistukset	29 999 309,79	0,00	29 999 309,79	
Johdannaissopimukset	14 080 527,80	0,00	14 080 527,80	
Muu omaisuus	398 538 513,86	7 633,48	398 546 147,34	
Velat luottolaitoksille	808 708 201,95	0,00	808 708 201,95	
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	2 933 953 425,51	9 381 802,85	2 943 335 228,36	
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	0,00	0,00	0,00	
Johdannaissopimukset ja kaupankäynti-tarkoituksessa pidettävät velat	17 666 956,87	0,00	17 666 956,87	
Velat, joilla huonompi etuoikeus	0,00	0,00	0,00	
Muut velat	56 585 635,23	60,06	56 585 695,29	

Pankki

	Kotimaan raha	Ulkomaan raha	Yhteensä	Josta	
				Tytäryrityksiltä	Osakkuus-yrityksiltä
Saamiset luottolaitoksilta	428 961 444,65	9 381 754,59	438 343 199,24		
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	3 467 003 356,02	0,00	3 467 003 356,02	13 819 720,30	
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamis-todistukset ja muut saamistodistukset	29 999 309,79	0,00	29 999 309,79		
Johdannaissopimukset	14 080 527,80	0,00	14 080 527,80		
Muu omaisuus	386 619 872,77	7 633,48	386 627 506,25		
Velat luottolaitoksille	808 708 201,95	0,00	808 708 201,95		
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	2 934 206 691,41	9 381 802,85	2 943 588 494,26	253 265,90	
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	0,00	0,00	0,00		
Johdannaissopimukset ja kaupankäynti-tarkoituksessa pidettävät velat	17 666 956,87	0,00	17 666 956,87		
Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	0,00	0,00	0,00		
Muut velat	22 273 121,18	60,06	22 273 181,24		

34b.Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot ja kirjanpitoarvot sekä käypien arvojen hierarkia 31.12.2019

	Konserni		Pankki	
Rahoitusvarat	**Kirjanpitoarvo**	**Käypä arvo**	**Kirjanpitoarvo**	**Käypä arvo**
Käteiset varat	1 309 799,56	1 309 799,56	1 309 799,56	1 309 799,56
Saamiset luottolaitoksilta	438 343 199,24	438 343 199,24	438 343 199,24	438 343 199,24
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	3 453 183 635,72	3 453 183 635,72	3 467 003 356,02	3 467 003 356,02
Saamistodistukset	29 999 309,79	30 809 720,00	29 999 309,79	30 809 720,00
Osakkeet ja osuudet	325 490 407,78	325 490 407,78	325 490 407,78	325 490 407,78
Johdannaissopimukset	14 080 527,80	14 080 527,80	14 080 527,80	14 080 527,80
Yhteensä	**4 262 406 879,89**	**4 263 217 290,10**	**4 276 226 600,19**	**4 277 037 010,40**
Rahoitusvelat				
Velat luottolaitoksille	808 708 201,95	808 708 201,95	808 708 201,95	808 708 201,95
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	2 943 335 228,36	2 943 335 228,36	2 943 588 494,26	2 943 588 494,26
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Johdannaissopimukset ja muut kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	17 666 956,87	17 666 956,87	17 666 956,87	17 666 956,87
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	**3 769 710 387,18**	**3 769 710 387,18**	**3 769 963 653,08**	**3 769 963 653,08**

Taseessa käypään arvoon arvostetut rahoitusinstrumentit

Konserni	**Taso 1**	**Taso 2**	**Taso 3**	**Yhteensä**
Saamistodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Osakkeet ja osuudet	0,00	0,00	325 490 407,78	325 490 407,78
Johdannaiset (positiiviset käyvät arvot)	0,00	14 080 527,80	0,00	14 080 527,80
Johdannaiset (negatiiviset käyvät arvot)	0,00	17 666 956,87	0,00	17 666 956,87

Pankki	**Taso 1**	**Taso 2**	**Taso 3**	**Yhteensä**
Saamistodistukset				0,00
Osakkeet ja osuudet			325 490 407,78	325 490 407,78
Johdannaiset (positiiviset käyvät arvot)		14 080 527,80		14 080 527,80
Johdannaiset (negatiiviset käyvät arvot)		17 666 956,87		17 666 956,87

Arvostusmenetelmät, joiden laskentaparametreihin sisältyy epävarmuutta (Taso 3)

Avaava tase 1.1.2019	325 048 717,23
siirrot tasoon 3	0,00
siirrot tasosta 3	0,00
muu muutos	441 690,55
Päättävä tase 31.12.2019	325 490 407,78

Taso 1: Noteeratut markkinahinnat

Hierarkiatasoon 1 ryhmitellyt erät koostuvat pörsseissä listatuista osakkeista, noteeratuista yritysten, valtioiden ja rahoituslaitosten velkapapereista sekä pörssijohdannaisista. Kyseisten instrumenttien käypä arvo määräytyy toimivilta markkinoilta saatavien noteerausten perusteella

Taso 2: Arvostusmenetelmät havainnoitavissa olevia syöttötietoja käyttäen

Arvostusmenetelmät, jotka perustuvat luotettaviin laskentaparametreihin. Hierarkiatasoon 2 luokiteltujen instrumenttien käyvällä arvolla tarkoitetaan arvoa, joka on johdettavissa rahoitusvälineen osien tai vastaavien rahoitusvälineiden markkina-arvosta, tai arvoa, joka on laskettavissa rahoitusmarkkinoilla yleisesti hyväksytyillä arvostusmalleilla ja -menetelmillä, jos markkina-arvo on niiden avulla luotettavasti arvioitavissa. Tähän hierarkiatasoon on luokiteltu suurin osa OP Yrityspankki -konsernin OTC-johdannaisista sekä yritysten, valtioiden ja rahoituslaitosten noteeratut velkapaperit, joita ei ole luokiteltu tasolle 1.

Taso 3: Arvostusmenetelmät ei havainnoitavissa olevia syöttötietoja käyttäen

Arvostusmenetelmät, joiden laskentaparametreihin sisältyy epävarmuutta. Hierarkiatasoon 3 luokitellut instrumentit arvostetaan hinnoittelumalleilla,joiden laskentaparametreihin sisältyy epävarmuutta. Lisäksi tasoon 3 luokitellaan velkapapereita, joille noteerauksia on markkinoilla arvostupäivänä vain vähän tai ei ollenkaan. Kyseiseen taseryhmään sisällytetään sijoitukset OP Osuuskunnan jäsen- ja lisäosuuksiin. Tason 3 käypä arvo perustuu kolmannelta osapuolelta saatavaan hintatietoon.

34c.Rahoitusvarojen ja -velkojen IFRS 9- standardin mukainen luokittelu 31.12.2019

Konserni

	Jaksotettu hankintameno	Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattavat	Kaupankäynti-tarkoituksessa pidettävät	On luokiteltava käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Suojaavat johdannaiset
Rahoitusvarat					
Käteiset varat	1 309 799,56	0,00	0,00	0,00	0,00
Saamiset luottolaitoksilta	438 343 199,24	0,00	0,00	0,00	0,00
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	3 453 183 635,72	0,00	0,00	0,00	0,00
Kp.rah.oikeuttavat saamistod ja muut saamistodistukset	29 999 309,79	0,00	0,00	0,00	0,00
Osakkeet ja osuudet	0,00	323 679 099,82	1 811 307,96	0,00	0,00
Johdannaissopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	14 080 527,80
Yhteensä	**3 922 835 944,31**	**323 679 099,82**	**1 811 307,96**	**0,00**	**14 080 527,80**
Rahoitusvelat					
Velat luottolaitoksille	808 708 201,95	0,00	0,00	0,00	0,00
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	2 943 335 228,36	0,00	0,00	0,00	0,00
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Johdannaissopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	17 666 956,87
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	**3 752 043 430,31**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**17 666 956,87**

Pankki

	Jaksotettu hankintameno	Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattavat	Kaupankäynti-tarkoituksessa pidettävät	On luokiteltava käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Suojaavat johdannaiset
Rahoitusvarat					
Käteiset varat	1 309 799,56	0,00	0,00	0,00	0,00
Saamiset luottolaitoksilta	438 343 199,24	0,00	0,00	0,00	0,00
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	3 467 003 356,02	0,00	0,00	0,00	0,00
Kp.rah.oikeuttavat saamistod ja muut saamistodistukset	29 999 309,79	0,00	0,00	0,00	0,00
Osakkeet ja osuudet	0,00	323 679 099,82	1 811 307,96	0,00	0,00
Johdannaissopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	14 080 527,80
Yhteensä	**3 936 655 664,61**	**323 679 099,82**	**1 811 307,96**	**0,00**	**14 080 527,80**
Rahoitusvelat					
Velat luottolaitoksille	808 708 201,95	0,00	0,00	0,00	0,00
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	2 943 588 494,26	0,00	0,00	0,00	0,00
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Johdannaissopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	17 666 956,87
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	**3 752 296 696,21**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**17 666 956,87**

35. Vakuudeksi annettu omaisuus 31.12.2019

Konserni

Omien velkojen puolesta annetut vakuudet				
Velat luottolaitoksille	0,00	0,00	0,00	0,00
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	0,00	0,00	0,00	0,00
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Johdannaissop. ja kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut velat	0,00	0,00	0,00	0,00
Huonommalla etuoikeudella olevat velat	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Muut omasta puolesta annetut vakuudet	0,00	0,00	0,00	0,00
Konserniyhtiön puolesta annetut	0,00	0,00	0,00	0,00
Muiden puolesta annetut	0,00	0,00	704 190 518,47	704 190 518,47
joista lähipiiriin kuuluvalle johdolle	0,00	0,00	0,00	0,00
Annetut vakuudet yhteensä	**0,00**	**0,00**	**704 190 518,47**	**704 190 518,47**

Pankki

Omien velkojen puolesta annetut vakuudet	**Pantit**	**Kiinnitykset**	**Muut vakuudet**	**Yhteensä**
Velat luottolaitoksille	0,00	0,00	0,00	0,00
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	0,00	0,00	0,00	0,00
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Johdannaissop. ja kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut velat	0,00	0,00	0,00	0,00
Huonommalla etuoikeudella olevat velat	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Muut omasta puolesta annetut vakuudet	0,00	0,00	0,00	0,00
Konserniyhtiön puolesta annetut	0,00	0,00	0,00	0,00
Muiden puolesta annetut	0,00	0,00	704 190 518,47	704 190 518,47
joista lähipiiriin kuuluvalle johdolle	0,00	0,00	0,00	0,00
Annetut vakuudet yhteensä	**0,00**	**0,00**	**704 190 518,47**	**704 190 518,47**

36. Eläkevastuut

	31.12.2019	
	Konserni	**Pankki**
Eläkesitoumuksista johtuva suora vastuu	0,00	0,00
Osuus eläkesäätiön eläkevastuun ja muiden velkojen ylikatteesta	0,00	0,00

Pankin henkilökunnan lakisääteinen eläketurva on järjestetty Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisen kautta ja lisäeläketurva OP-Eläkesäätiön ja OP-Henkivakuutus Oy:n kautta.

37. Rahoitusleasing- ja muut vuokravastuut

	31.12.2019
Pankki	**Pankki**
Yhden vuoden kuluessa maksettavat	643 829,95
Yli vuoden kuluessa ja enintään 5 vuoden kuluessa maksettavat	1 030 296,05
Yli 5 vuoden kuluessa maksettavat	0,00
Yhteensä	**1 674 126,00**

Sopimusten olennaiset irtisanomis- ja lunastusehdot

Konserni

Osuuspankkikonsernilla ei ole olennaisia, IFRS 16 standardin mukaisia, lyhytaikaisia tai arvoltaan vähäisiä vuokrasopimuksia.

Taseesen sisältyvät vuokrasopimusvelat, maturiteettijakauma	**31.12.2019**
	Konserni
0 - 2 vuotta	1 259 421,43
2 - 3 vuotta	603 037,83
3 - 4 vuotta	383 170,14
4 -5 vuotta	317 329,43
Yli 5 vuotta	290 885,31
Yhteensä	**2 853 844,14**

Maturitettijakauma on diskonttaamaton. Kirjanpitoarvo on diskontattu. Kirjanpitoarvo on siis pienempi kuin maturiteettijakauma.

38. Taseen ulkopuoliset sitoumukset

Konserni

	Tytäryritysten puolesta	**Osakkuusyritysten puolesta**	**Muiden puolesta**	**Yhteensä**
Taseen ulkopuoliset sitoumukset 31.12.2019	**0,00**	**0,00**	**543 522 151,60**	**543 522 151,60**
Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset	**0,00**	**0,00**	**107 892 664,99**	**107 892 664,99**
Takaukset	0,00	0,00	107 892 664,99	**107 892 664,99**
Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset	**0,00**	**0,00**	**435 629 486,61**	**435 629 486,61**
Arvopapereiden takaisinostositoumukset	0,00	0,00	0,00	**0,00**
Muut	0,00	0,00	435 629 486,61	**435 629 486,61**
josta luottolupaukset	0,00	0,00	435 566 978,15	**435 566 978,15**

Pankki

	Tytäryritysten puolesta	**Osakkuusyritysten puolesta**	**Muiden puolesta**	**Yhteensä**
Taseen ulkopuoliset sitoumukset 31.12.2019	**0,00**	**0,00**	**543 522 151,60**	**543 522 151,60**
Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset	**0,00**	**0,00**	**107 892 664,99**	**107 892 664,99**
Takaukset	0,00	0,00	107 892 664,99	**107 892 664,99**
Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset	**0,00**	**0,00**	**435 629 486,61**	**435 629 486,61**
Arvopapereiden takaisinostositoumukset	0,00	0,00	0,00	**0,00**
Muut	0,00	0,00	435 629 486,61	**435 629 486,61**
josta luottolupaukset	0,00	0,00	435 566 978,15	**435 566 978,15**

39. Muut vastuusitoumukset ja vastuut tilikauden päättyessä

	31.12.2019
Pankki on velvollinen tarkistamaan vuonna 2011 ja sen jälkeen valmistuneista kiinteistöinvestoinneista tekemiään alv-vähennyksiä, jos kiinteistön verollinen käyttö vähenee 10 vuoden tarkistusjakson aikana. Viimeiset tarkistusvuodet ovat 2020-2028 kiinteistöinvestoinnin valmistumisajankohdasta riippuen.	24 846,94
Koy Tampereen Hämeenkatu 12, tarkistusvastuu	31 837,04
Koy Hämeenkivi, tarkistusvastuu	1 352 862,77
	1 409 546,75

Pankki on ostanut rakenteilla olevan Asunto Oy Nokian Tetriksen osakkeet 1-1443 ja 23785-24000 vuonna 2018.

Vastuu velattomasta kauppahinnasta on 804 051,74 euroa.

40. Henkilöstö ja toimielinten jäsenet sekä lähipiiri

	Konserni		Pankki	
Henkilöstön lukumäärä keskimäärin v. 2019	**Keskimääräinen lkm**	**Muutos tilikauden aikana**	**Keskimääräinen lkm**	**Muutos tilikauden aikana**
Vakinainen kokoaikainen henkilöstö	264	-9	264	-9
Vakinainen osa-aikainen henkilöstö	0	0	0	0
Määräaikainen henkilöstö	29	4	29	4
Yhteensä	**293**	**-5**	**293**	**-5**

	Konserni	Pankki
Toimielinten jäsenten palkat ja palkkiot v. 2019	**Palkat ja palkkiot**	**Palkat ja palkkiot**
Hallintoneuvoston jäsenet	48 450,00	48 450,00
Hallituksen jäsenet sekä toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa	677 121,72	677 121,72
josta toimitusjohtaja Mikko Rosenlundille 30.11.2019 asti ja toimitusjohtaja Jani Vilpposelle	407015,7	407 015,70
1.9.2019 alkaen maksetut palkat ja palkkiot sekä luontoisedut	15105	15 105,00

Edustajiston kokouksessa tehdyn päätöksen mukaan hallintoneuvoston puheenjohtajalle maksetaan palkkiota 950,00 euroa kuukaudessa ja kokouspalkkiota 380,00 euroa kokoukselta. Muille jäsenille maksetaan kokouspalkkiota 380,00 euroa kokoukselta.

Hallituksen puheenjohtajalle maksetaan palkkiota 2 200,00 euroa kuukaudessa, varapuheenjohtajalle 480,00 euroa kuukaudessa, minkä lisäksi heille maksetaan kokouspalkkiota 500,00 euroa kokoukselta. Muille jäsenille maksetaan palkkiota 480,00 euroa kuukaudessa sekä kokouspalkkiota 500,00 eu kokoukselta. Pankin toimitusjohtajalle ei makseta hallitustyöskentelystä erillisiä palkkioita tai muita etuisuuksia.

Toimitusjohtajan vanhuuseläkeikä on 65 vuotta 6 kuukautta. Eläke-etuudet määräytyvät eläkelakien ja OP:n omien eläkejärjestelmien mukaisesti. Toimitusjohtajan noudattama irtisanomisaika on 3 tai 6 kuukautta ja työnantajan noudattama irtisanomisaika on 6 kuukautta, jolloin hänelle suoritetaan korvauksena 12 kuukauden kokonaispalkkaa vastaava korvaus. Tämä sisältää mahdollisen irtisanomisajan palkan.

Muuttuva palkitseminen

Osuuspankki liittyi OP Ryhmän henkilöstörahastoon vuonna 2005.

OP Ryhmän henkilöstörahastolle maksettava voittopalkkioerä vuonna 2019 perustui seuraavien tavoitteiden saavuttamiselle: Kohtaamisten NPS (painolla 15%), bränditason NPS (painolla 5%), Digitaalinen asiointi (painolla 20%) sekä OP Ryhmän tulos ennen veroja (painolla 60%).
Henkilöstörahastoon tehtävän palkkiosiirron määrä vuodelta 2019 on noin 2,3 % rahaston jäsenten palkkasummasta.
Vuonna 2019 kirjattiin palkkioita yhteensä 278 250,96 euroa

Palkitsemisjärjestelmät

OP Ryhmän lyhyen ja pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmät noudattavat finanssi- ja rahoitusalan sääntelyä ja perustuvat OP Ryhmän strategisiin sekä vuosisuunnitelman mukaisiin tavoitteisiin. OP Ryhmän palkitsemisen periaatteissa on huomioitu ryhmän riskiasema ja riskienhallintamenetelmät. Ansaintamittarien tavoitteet on mitoitettu niin, etteivät ne kannusta liialliseen riskinottoon.Palkkioiden enimmäismäärät on kaikissa järjestelmissä rajattu. Palkkioiden maksamiseen liittyy OP Ryhmän vakavaraisuuteen sekä maksuvalmiusvaateeseen sekä yrityksen voitollisuuteen ja henkilön työ- ja toimisuhteen voimassaoloon liittyviä ehtoja.

Lyhyen aikavälin palkitsemisjärjestelmä

Lyhyen aikavälin palkitsemisessa ansaintajakso on 6 tai 12 kuukautta. Lyhyen aikavälin palkitsemisjärjestelmä perustuu vuosisuunnittelusta johdettuihin pankki-, tiimi- tai henkilökohtaisiin tavoitteisiin ja kattaa koko henkilöstön.
Mittaristossa näkyy vahvasti mm. asiakaskokemus, myynti sekä strategiasta johdetut kasvun ja digitaalisuuden tavoitteet.
Palkkiot maksetaan rahana, ellei henkilöön sovelleta sääntelyn mukaista lykkäysmenettelyä.

Järjestelmän kulut jaksotetaan ansaintajakson alusta maksuhetkeen asti (oikeuden syntymisjaksolle) henkilöstökuluihin ja vastaava velka kirjataan siirtovelkoihin. Järjestelmistä kirjattu velka oli 31.12.2019 yhteensä 820 886,43 euroa

Pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmä

Johdon pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmässä palkitseminen perustuu OP Osuuskunnan hallintoneuvoston asettamien OP Ryhmän strategisten tavoitteiden saavuttamiseen. Palkitsemisjärjestelmän piiriin kuuluvat johtajat ja erikseen määritellyt avaintehtävissä toimivat henkilöt, jotka yhtiön hallitus on nimennyt. Järjestelmä koostuu peräkkäisistä kolmen vuoden pituisista ansaintajaksoista. Johdon pitkän aikavälin järjestelmässä ja henkilöstörahastossa on samat mittarit.

Ansaintajakson 2014-2016 palkkiot maksetaan kolmessa yhtä suuressa erässä kesäkuun loppuun mennessä vuosina 2018-2020. Ansaintajakson 2017-2019 palkkiot maksetaan neljässä yhtä suuressa erässä vuosina 2020-2023. Palkkiot maksetaan rahana, ellei henkilöön sovelleta sääntelyn mukaista lykkäysmenettelyä.

Järjestelmän kulut jaksotetaan ansaintajakson alusta maksuhetkeen asti (oikeuden syntymisjaksolle) henkilöstökuluihin ja vastaava velka kirjataan siirtovelkoihin. Järjestelmästä kirjattu velka oli 31.12.2019 yhteensä 190 488,19 euroa.

OP Osuuskunnan hallintoneuvosto päätti kesäkuussa 2019, että uutta johdon pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmän ansaintajaksoa ei aloiteta vuonna 2020. OP Ryhmän muuttuva palkitseminen koostuu jatkossa lyhyen aikavälin palkitsemisesta ja henkilöstörahastosta. Ryhmätasoiset strategiset tavoitteet tullaan huomioimaan lyhyen aikavälin palkitsemisen ja henkilöstörahaston mittareissa.

Muuttuvan palkkion maksamisen lykkääntyminen

Muuttuvien palkkioiden maksamisesta henkilöille, joiden toiminnasta voi aiheutua yritykselle merkittävää riskiä (”riskiprofiiliin vaikuttava henkilö”) on säädetty laissa Luottolaitostoiminnasta (610/2014). Riskiprofiiliin vaikuttavaan henkilöryhmään kuuluu OP Ryhmässä mm. toimitusjohtajat ja muut toiminnan johtamiseen osallistuvat henkilöt sekä sisäiseen valvontatoimeen kuuluvat henkilöt.

OP Ryhmän tai siihen kuuluvan yrityksen riskiprofiiliin vaikuttavaan henkilöryhmään sovelletaan muuttuvan palkkion maksamisen lykkäämistä sekä muuttuvan palkkion maksamista puoliksi muuna kuin käteissuorituksena, mikäli henkilön muuttuva palkkio yhden vuoden ansaintajaksolta ylittää Finanssivalvonnan kannanoton mukaisen rajan 50 000 euroa. Riskiprofiiliin vaikuttavan henkilön palkkioita tarkastellaan 50 000 euron lykkäysrajan suhteen kokonaisuutena huomioiden sekä pitkän- että lyhyen aikavälin palkkiot. Jos maksun viivästämisen euroraja ylittyy osa palkkiosta maksetaan heti ja loput palkkion maksusta lykätään. Lykkäystilanteessa viivästettävä palkkio maksetaan kolmen tai viiden seuraavan vuoden aikana. Sanotussa lykkäystilanteessa muuttuvasta palkkiosta puolet maksetaan rahana ja puolet sidotaan OP Osuuskunnan hallintoneuvoston tai sen nimeämän palkitsemisvaliokunnan päättämään viiteinstrumentin arvoon. Viiteinstrumenttiin sidottu palkkio maksetaan henkilölle vuoden odotusajan jälkeen.

	Konserni	Pankki
Tilintarkastajille maksetut palkkiot toimeksiantoryhmittäin v. 2019	**Tilintarkastus-palkkiot**	**Tilintarkastus-palkkiot**
Tilintarkastuksesta	32 810,32	30 206,32
Tilintarkastajan muut lausunnot	0,00	0,00
Veroneuvonta	0,00	0,00
Muut palvelut	0,00	0,00
Yhteensä	**32 810,32**	**30 206,32**

Toimielinten jäsenten saamat luotot, takaukset ja vakuudet 31.12.2019

	Rahalainat 1.1.	Lisäykset	Vähennykset	Rahalainat 31.12.	Takaukset ja muut taseen ulkopuoliset sitoumukset
Hallintoneuvoston jäsenet	1 492 375,60	0,00	22 589,50	1 469 786,10	109 730,41
Hallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa	1 084 091,90	339 155,52	0,00	1 423 247,42	10,00
Yhteensä	**2 576 467,50**	**339 155,52**	**22 589,50**	**2 893 033,52**	**109 740,41**

Ilmoitetut luvut sisältävät luotot ja takaukset, jotka luottolaitos tai sen konserniin tai konsolidointiryhmään kuuluva yritys on antanut luottolaitoksen hallinto- ja valvontaelinten jäsenille. Toimielinten jäsenten antamat henkilötakaukset sisältyvät myös rahalainat erään.

Rahalainojen pääasialliset korkoehdot ja muut ehdot

Hallinto- ja valvontaelinten jäsenten luottoehdoissa noudatetaan normaaleja pankin luottoehtoja. Lainat on sidottu yleisesti käytössä oleviin viitekorkoihin. Lainoja lyhennetään sovitun lyhennyssuunnitelman mukaisesti ja niillä on normaalit vakuudet.

	Konserni	Pankki
Eläkesitoumukset	**0,00**	**0,00**
Hallintoneuvoston jäsenet		0,00
Hallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa		0,00
Aikaisemmin toimielimiin kuuluneiden henkilöiden eläkesitoumukset	**0,00**	**0,00**
Hallintoneuvoston jäsenet		0,00
Hallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa		0,00

Lähipiiri

	Tase-erä				Taseen ulkopuoliset sitoumukset
Lähipiiriin kuulumisperuste	**Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä**	**Saamistodistukset**	**Osakkeet**	**Yhteensä**	
Omistus	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Hallintohenkilöt	3 015 194,78	0,00	90 500,00	3 105 694,78	513 945,11
Osakkuusyritys	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	3 015 194,78	0,00	90 500,00	3 105 694,78	513 945,11

Lähipiirin tappioita koskeva vähennyserä ei ole olennainen

Osuuspankin lähipiiriin kuuluvat pankin hallintoneuvoston jäsenet, hallituksen jäsenet ja varajäsenet, toimitusjohtaja ja toimitusjohtajan sijainen, tilintarkastaja ja varatilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisön päävastuullinen tilintarkastaja sekä näiden aviopuolisot tai avioliitonomaisessa suhteessa olevat henkilöt ja alaikäiset lapset. Lähipiiriin kuuluvat myös yhteisöt ja säätiöt, joissa edellä mainituilla henkilöillä on yksin tai yhdessä toisen kanssa kirjanpitolaissa tarkoitettu määräysvalta.

Lisäksi lähipiiriin kuuluu se, jolla omistuksen nojalla on vähintään 20 prosenttia osuuspankin osuuksista tai omistuksen, optio-oikeuden tai vaihtovelkakirjalainan nojalla on tai voi olla vastaava omistus tai äänivalta pankin konserniin kuuluvassa yhteisössä, jollei omistuksen kohteena olevan yhtiön merkitys koko konsernin kannalta ole vähäinen. Näiden yritysten edellisessä kappaleessa mainitut vastaavat henkilöt kuuluvat samoin lähipiiriin.

Lähipiiriin kuuluu myös osuuspankin konsernitilinpäätökseen yhdistelty osakkuusyhtiö.

Osuuspankin kanssa yhteisen määräysvallan alaiset yhteisöt kuuluvat myös osuuspankin lähipiiriin (sisaryritykset).

41. Omistukset muissa yrityksissä 31.12.2019

		Omistusosuus, %	Oma pääoma	Tilikauden voitto tai tappio
Tytäryritykset, jotka yhdistellään konsernitilinpäätökseen				
Yrityksen nimi:	Kiinteistö Oy Tampereen Hämeenkatu 12	100,00 %	23 421 836,26	-56 805,66
Kotipaikka:	Tampere			
Yrityksen nimi:	Kiinteistö Oy Hämeenkivi	100,00 %	8 613 980,56	50,28
Kotipaikka:	Tampere			
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
		Omistusosuus, %	Oma pääoma	Tilikauden voitto tai tappio
Tytäryritykset, joita ei yhdistellä konsernitilinpäätökseen vähäisen merkityksen johdosta				
Yrityksen nimi:	OP Koti Pirkanmaa Oy LKV	100,00 %	1 543 936,19	609 605,34
Kotipaikka:	Tampere			
Yrityksen nimi:	Kiinteistö Oy Savion Tontit	100,00 %	207 217,20	-2 772,95
Kotipaikka:	Kerava			
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				

		Omistusosuus, %	Oma pääoma	Tilikauden voitto tai tappio
Osakkuusyritykset, jotka yhdistellään konsernitilinpäätökseen				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				

		Omistusosuus, %	Oma pääoma	Tilikauden voitto tai tappio
Osakkuusyritykset, joita ei yhdistellä konsernitilinpäätökseen vähäisen merkityksen johdosta				
Yrityksen nimi:	Kiinteistö Oy Keskushervanta	23,28 %	1 562 665,66	-7 574,52
Kotipaikka:	Tampere			
Yrityksen nimi:	Asunto Oy Rientorinne	20,10 %	247 431,08	124,98
Kotipaikka:	Akaa			
Yrityksen nimi:	Kiinteistö Oy Tahko Twinhills	20,00 %	3 038 579,69	-620,73
Kotipaikka:	Nilsiä			
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				

Konsernitilinpäätökseen yhdistellyt yhteisyritykset

Yrityksen nimi ja kotipaikka	Selostus yhteisestä vaikutusvallasta ja henkilöstö keskimäärin

Yritykset, joissa luottolaitoksella on rajoittamaton vastuu

		Omistusosuus, %	Oma pääoma	Tilikauden voitto tai tappio
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yritysmuoto:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yritysmuoto:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yritysmuoto:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yritysmuoto:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yritysmuoto:				

42. Konsernitilinpäätökseen yhdistellyt tytäryritykset, joiden tilikausi päättynyt ennen tai jälkeen emoyrityksen tilikautta

43. Notariaattitoiminta

Osuuspankki tarjoaa arvopaperivälitystä sekä säilytys- ja hoitopalvelua samoin kuin muita asiakkaan omaisuuden hoitoon liittyviä palveluja, kuten lainhuudatus- ja kiinnitysasiat, yhteisöjen perustamiset ja uudelleenjärjestelyt, saatavien perimistehtävät, asiakkaan omaisuuden säilytys, perunkirjoitus- ja pesänselvitystoimet, asiakkaan oikeudellinen neuvonta omaisuuden hoitoon ja varojen sijoittamiseen liittyvissä asioissa.

Osuuspankin sellaisten omissa nimissään asiakkaan lukuun hallitsemien varojen kokonaismäärä, joita sijoituspalvelulain 9. luvun mukaan ei merkitä varoiksi osuuspankin taseeseen	-

44. Osuuspankin jäsenten lukumäärä sekä maksamatta olevat ja irtisanotut osuusmaksut 31.12.2019

Jäsenten lukumäärä	108 956
Maksamatta olevat osuusmaksut	0,00
Irtisanotut jäsenosuusmaksut	324 500,00
Irtisanotut tuotto-osuusmaksut	17 908 400,00

Irtisanotun osuuspääoman takaisinmaksun edellytykset ja ajankohta

Osuuspankkien omaan pääomaan sisältyy osuuspankkien jäsenten jäsenosuusmaksut sekä jäsenten tekemät sijoitukset tuotto-osuuksiin, joiden koron maksusta ja pääoman palauttamisesta pankilla on ehdoton oikeus kieltäytyä.Jäsenen on jäseneksi liittymisen yhteydessä hankittava yksi jäsenosuus ja maksettava yksi siihen liittyvä jäsenosuusmaksu. Osuuspankin jäsenyys (omistaja-asiakkuus) antaa äänioikeuden osuuskunnan kokouksessa/edustajiston vaaleissa. Jokaisella osuuspankin jäsenellä on yksi ääni. Tuotto-osuus ei tuota äänivaltaa. Vuosille 2019-2020 tavoitellaan tuotto-osuuksille 3,25 %:n korkoa ja maksettava korko vahvistetaan vuosittain jälkikäteen. Tuottotavoite voi muuttua vuosittain.

Mikäli osuuspankki ei ole kieltäytynyt palauttamisesta, jäsenosuusmaksu ja tuotto-osuusmaksu voidaan palauttaa 12 kuukauden kuluttua sen tilikauden päättymisestä, jonka aikana jäsenyys on päättynyt tai tuotto-osuuden omistaja on irtisanonut osuuden. Ellei palautusta voida jonakin vuonna maksaa täysimääräisesti, maksamatta jäänyt osa maksetaan seuraavien tilinpäätösten perusteella käytettävissä olevista omista pääomista. Edellä määrätty oikeus maksamatta jääneen osan jälkipalautukseen päättyy kuitenkin viidennen seuraavan tilinpäätöksen jälkeen. Maksamatta jääneelle osalle ei makseta korkoa.

45. Pitkäaikaissäästämispalvelu

	31.12.2019
OP-eläkesäästön eläketili	354 593,73
Määräaikais- tai muulle talletustilille tehdyt sijoitukset	0,00
Osuuspankin taseessa olevat sijoitukset yhteensä	354 593,73
Taseen ulkopuoliset sijoitukset, sijoitusrahastot, osakkeet, jvk-lainat (sis. myyntisaamiset/ostovelat)	3 111 554,63

LUETTELO KIRJANPITOKIRJOISTA JA TOSITELAJEISTA

OP RYHMÄN SAP tositelajit ja tositenumerosarjat

Pankin pääkirjanpito on SAP-järjestelmässä ja osakirjanpitojen tiedot on siirretty pääkirjanpitoon yhdistelmänä tai muuna yhteenvetona.
Merkittävimmät osakirjanpidot:

Ottolainaus
Antolainaus
Omistaja-asiakasrekisteri
Bonusjärjestelmä
Tuotto-osuudet
Korva, arvopaperikirjanpito
Matkavaluutta
ASLA, asiakaslaskutus
Calypso, johdannais- ja arvopaperikirjanpito
JORR, johdannaisreskontra
Pankkitakaukset
Haltia, kiinteistökirjanpito
Havas, vastike- ja vuokrareskontra
Osuuspankkien tilit OP Yrityspankissa
POPS, Pankkien väliset online pikasiirrot ja shekit
SAP HR ja Aditro
SAP käyttöomaisuus
SAP osto- ja myyntireskontra, Ariba, Basware IP ja Basware maksuliikenne

Sovellus-tosite ')	Nimi	Tosite-laji	Numerosarja alku	loppu	
	TOISTUVA TOSITE	X1	7700001	7799999	
	MALLITOSITE	X2	7800001	7899999	
	KAUDEN PÄÄTÖS, lopullinen	SA	1000010001	1000019999	
	KAUDEN PÄÄTÖSTOS, purettavat	SB	1000020001	1000029999	
	ENNAKKOKIRJAUS, lopullinen	SC	1000030001	1000039999	
	ENNAKKOKIRJAUS, purettavat	SD	1000040001	1000049999	
	PÄIVITTÄISTOSITE	SE	1000050001	1000059999	
	ED.KUUKAUDEN KORJAUKSET/AURUM	SF	1000060001	1000069999	
	AGIOARVOSTUS MANUAALINEN	SH	1000080001	1000089999	
	SALDONSIIRTO, PURETTAVA (taseen väärän merkkisten saldojen siirto)	SS	1000090001	1000099999	
	ARVONLISÄVERON KORJAUS	SV	1000100000	1000109999	
	LOMAPALKKAVARAUS	SL	1000110001	1000119999	
	HENKILÖSIVUKULUT	SM	1000120001	1000129999	
	IFRS-OVY JA -OPHV -saldonsiirto	SI	1000130001	1000139999	
	GE-PALKKIOVARAUS	GK	1000140001	1000149999	
	TULOSPALKK. JAKSOTUS	GM	1000150001	1000159999	
	VEROJAKSOTUS, PURETT.	GO	1000160001	1000169999	
	TALL.SUOJARAH. JAKS.	GQ	1000170001	1000179999	
	RYHMÄKOHT.ARVONALENT	GX	1000180001	1000189999	
	VEROJAKSOTUS,LOPULL.	GY	1000190001	1000199999	
	PÄIVITT.TOS./OKO PKL	SO	1000200001	1000209999	
	ALV-VELOITUS	GZ	1000210001	1000219999	
	ALV-SIIRTO	ST	1000220001	1000229999	
	SOS.KULUVELAN SIIRTO	SR	1000230001	1000239999	
	SIJ.OM. PÄIVITT./VAR	SP	1000240001	1000249999	
	SIJ.OM TP PURETT/VAR	SQ	1000250001	1000259999	
	LOMAP.VARAUS/KUSTP.S	GF	1000260001	1000269999	
	SOS.KULUVELAN SIIRTO lopullinen	SY	1000270001	1000279999	
	KIINTEISTÖSIJ. PÄIV.	SZ	1000280001	1000289999	
	KIINTEISTÖSIJ. PURET	SX	1000290001	1000299999	
	ELIMINOINTI BALTIA purettava	MB	1000300001	1000309999	
	ELIMINOINTI BALTIA ei-purettava	RC	1000310001	1000319999	
	PUH.KULUJEN ALV-OIK.	HD	1000320001	1000329999	
	SALDONSIIRTO, EI-PURETTAVA	SJ	1000330001	1000339999	
	SALDONSIIRTO, TEM	SN	1000340001	1000349999	
	SALDONSIIRTO, MVAT	HI	1000350001	1000359999	
	KIINT YHT AVAAVA TASE	QN	1000360001	1000369999	
	SISÄISET TOSITTEET	S1	1000370001	1000379999	
	KÄYTTÖOMAISUUS	AA	1010000001	1010999999	RABUCH00 **)
	KÄYTTÖOMAISUUS POISTOT	AF	1011000001	1011999999	RAPERB00 **)
	KÄYTTÖOMAISUUS VARASTOSALDOK	AG	1012000001	1012999999	
	LASKU e-Flow/SAP eliminoitavat	LF	1021000001	1021999999	
	LASKU MANUAALINEN eliminoitavat	LM	1022000001	1022999999	
	HYVITYSLASKU MANUAALINEN eliminoitavat	HM	1023000001	1023999999	
	LASKUN PERUUTUS AUTOMAATTINEN	LP	1024000001	1024999999	
	LASKUN MANUAALINEN MAKSU	KA	1025000001	1025999999	
	AUTOMAATTISET MAKSUT	KZ	1026000001	1026999999	
	LASKU E-Flow/SAP ei eliminoitavat	LG	1027000001	1027999999	

Sovellus-tosite ')	Nimi	Tosite-laji	Numerosarja alku	loppu
	LASKU MANUAALINEN ei eliminoitavat	LN	1028000001	1028999999
	HYVITYSLASKU MANUAALINEN ei eliminoitavat	HN	1029000001	1029999999
	MYYNTILASKU MANUAALINEN eliminoitavat	DR	1030000001	1030999999
	HYVITYSLASKU MANUAALINEN eliminoitavat	DG	1031000001	1031999999
	MYYNTILASKUN PERUUTUS	DA	1032000001	1032999999
	HYVITYSLAS.MR Ei ELIM.	DH	1033000001	1033999999
	HYVITYSLASKUTUS eliminoitavat	DI	1034000001	1034999999
	LASKUN MAKSU	DZ	1035000001	1035999999
	HYVITYSLASKUTUS ei eliminoitavat	DJ	1036000001	1036999999
	MYYNTILASKU MANUAALINEN ei eliminoitavat	DS	1037000001	1037999999
	MYYNTILASKUTUS eliminoitavat	DT	1038000001	1038999999
	MYYNTILASKUTUS ei eliminoitavat	DU	1039000001	1039999999
	TASAUS	MT	1040000001	1040999999
	MATKALASKU /MATKAMIES	FA	1041000001	1041999999
	KONEKIELISET TILIOTETAPAHTUMAT	FB	1042000001	1042999999
	LUOTTORESKONTRA/KOTIPANKKI	FC	1043000001	1043999999
	JAHA/KOTIPANKKI	FD	1044000001	1044999999
	IFACTOR /OPR	FE	1045000001	1045999999
	IFACTOR /OPR JAKSOTUS	FF, FG	1046000001	1046999999
	SOPRI /OPR	FH	1047000001	1047999999
	SOPRI /OPR JAKSOTUS	FI,FJ	1048000001	1048999999
	LUOTTOTILI /OPR	FK	1049000001	1049999999
	LEASONG OR /OPR	FL	1050000001	1050999999
	VARAINHANKINTA /OPR	FM	1051000001	1051999999
	VARAINHANKINTA /OPR JAKSOTUS	FN, FO	1052000001	1052999999
	DISKONTATUT OSAMAKSUT /OPR	FP	1053000001	1053999999
	DISKONTATUT OSAM. /OPR JAKSOTUS	FQ, FR	1054000001	1054999999
	OIKEUDELLINEN PERINTÄ /OPR	FS	1055000001	1055999999
	OSAMAKSULEASING (VIEW21) /OPR	FT	1056000001	1056999999
	VIEW 21/JAKSOTUKSET	ET	1057000001	1057999999
	VIEW 21/AGIO	EU	1058000001	1058999999
9900095	SRJ-TAPAHTUMAT	FU	1059000001	1059999999
	AIRAS-PALKKIOT/AURUM	FV	1060000001	1069999999
	TYÖNANTAJAN ST-MAKSU	FX	1070000001	1070999999
	DIME/SIJ.RAHASTOT	GR	1071000001	1071999999
	OPUSCAPITA/OKO	GU	1072000001	1072999999
	ANALYSTE	IE	1073000001	1073999999
	MYYNTILASKU/KIPINÄ	DB	1074000001	1074999999
	LASKUN MANUMAKS/OPKK	DY	1075000001	1075999999
	TEM MATKALASKUT	MK	1076000001	1076999999
	VIRO MANU PÄIVITT.	JS	1077000001	1077999999
	VIRO MANU TP PYSYVÄ	JV	1078000001	1078999999
	VIRO MANU TP PERUUT.	JX	1079000001	1079999999
	LATVIA MANU PÄIVITT.	JT	1080000001	1080999999
	LATVIA MANU TP PYS.	JY	1081000001	1081999999
	LATVIA MANU TP PER.	JZ	1082000001	1082999999
	LIETTUA MANU PÄIVITT	JU	1083000001	1083999999
	LIETTUA MANU TP PYS.	KB	1084000001	1084999999
	LIETTUA MANU TP PER.	KC	1085000001	1085999999
	LOMAPALKAT, OSTOLASKU	LL	1086000001	1086999999
	LOMAPALKAT, MYYNTILASKU	DL	1087000001	1087999999
	JAKSOTUSAJO, SAPin man. jaksotus -toiminto	MA	1088000001	1088999999
	ACQUIRING-PALKKIOT, OR	KY	1089000001	1089999999
	ACQUIRING-PALKKIOT, MR	DE	1090000001	1090999999
	AGIOARVOSTUS	SG	1091000001	1091999999
	ACQUIRING	KQ	1092000001	1092999999
9930004	CAL PÄIVITTÄISET VIENNIT	RF	1093000001	1093999999
9930005	CAL PÄIVITTÄISET VIENNIT	RF	1093000001	1093999999
9930006	CAL PÄIVITTÄISET VIENNIT	RF	1093000001	1093999999
9930007	CAL PÄIVITTÄISET VIENNIT	RF	1093000001	1093999999
9930008	CAL PÄIVITT. TASEEN ULKOP.	RH	1094000001	1094999999
9930106	CAL KK-VAIHTEEN VIENNIT	RG	1095000001	1095999999
9930107	CAL KK-VAIHTEEN VIENNIT	RG	1095000001	1095999999
9930108	CAL KK-VAIHTEEN TASEEN ULKOP.	RI	1096000001	1096999999
9900048	LISÄOSUUSPÄÄOMA	HB	1097000001	1097999999
	BONUSKERTYMÄ/CLEARING, OR	LK	1098000001	1098999999
	BONUSKERTYMÄ/CLEARING, MR	DK	1099000001	1099999999
9900049	PERINNÄN LIITTYMÄ	HC	1100000001	1100999999
9940004	LJR ANTOLAINAUS	MC	1101000001	1101999999
990053	Banksyst päivittäiset	JD	1102000001	1102999999
990064	BLV PÄIVITTÄISET	JM	1103000001	1103999999
990067	BLT PÄIVITTÄISET	JP	1104000001	1104999999
			1159000001	1169000000
	Bonuskäyttö toinen op, MR	DO	1105000001	1105999999
	Bonuskäyttö toinen op, OR	LO	1106000001	1106999999
	Equens/Debit-kortit	HF	1107000001	1107999999
	Ariba tilaus eliminoitava	LU	1108000001	1108999999

Sovellus-tosite ')	Nimi	Tosite-laji	Numerosarja alku	loppu
	Ariba ei tilausta eliminoitava	LV	1109000001	1109999999
	Ariba tilaus ei-eliminoitava	LX	1110000001	1110999999
	Ariba ei tilausta ei-eliminoitava	LY	1111000001	1111999999
	Ariba peruutustosite	LZ	1112000001	1112999999
	ACQUIRING/HALTI	HG	1113000001	1113999999
	SAANA/M2	HJ	1114000001	1114999999
	VAM päivittäiset	HK	1115000001	1115999999
	VAM kk-vaihde	HL	1116000001	1116999999
	Oma Kehittäminen	R1	1124000001	1124999999
	OP Laskulaina	HP	1125000001	1125999999
	TAGETIK	T1	1155000001	1155999999
	Debit siirto	HU	1157000001	1157999999
	FNZ-PALKK.PAL/OP-RAH	IC	1158000001	1158999999
12999	ENTRA	EN	1299900001	1299999999
	TEKNINEN FD EI ELIM.	Z9	2010000001	2010999999
	KASSAKP. LIITT./OPHV	NA	3010000001	3010999999
	HK KORVAUS KKP./OPHV	NB	3011000001	3011999999
	OIVA KON./OPHV	NC	3012000001	3012999999
	TUOTTOTURVA KON/OPHV	ND	3013000001	3013999999
	LAINATURVA KON./OPHV	NE	3014000001	3014999999
	HENKILÖV.KORV K/OPHV	NF	3015000001	3015999999
	RYHMÄVAK. KON./OPHV	NG	3016000001	3016999999
	IF RYHMÄELÄK K./OPHV	NH	3017000001	3017999999
	MOOTTORIAJ. KON/OPHV	NI	3018000001	3018999999
	VAHINKOVAK. KON/OPHV	NJ	3019000001	3019999999
	HENKILÖVAK. KON/OPHV	NK	3020000001	3020999999
	TAPATURMA KON./OPHV	NL	3021000001	3021999999
	KIINT.VUOKRAT K/OPHV	NM	3022000001	3022999999
	VSM KON./OPHV	NN	3023000001	3023999999
	MITTATURVA KON./OPHV	NO	3024000001	3024999999
	LÄHTEVÄ RAHA L./OPHV	NP	3025000001	3025999999
	TULEVA RAHA L./OPHV	NQ	3026000001	3026999999
	TKV KON./OPHV	NR	3027000001	3027999999
	HK KORVAUS KON./OPHV	NS	3028000001	3028999999
	AULI KON./OPHV	NT	3029000001	3029999999
	RATTI KON./OPHV	NU	3030000001	3030999999
	RAKENNUSVIRHE K/OPHV	NV	3031000001	3031999999
	SULKA KON./OPHV	NX	3032000001	3032999999
	MATKAVAKUUTUS K/OPHV	NY	3033000001	3033999999
	KASKO KON./OPHV	OA	3034000001	3034999999
	ESINEVAK.YKS. K/OPHV	OB	3035000001	3035999999
	TAKAUSVAKUUTUS/OPHV	OC	3036000001	3036999999
	SULKAN EPÄV.VAH/OPHV	OD	3037000001	3037999999
	RESK.SAATAVAL.L/OPHV	OE	3038000001	3038999999
	YT KORVAUS KKP./OPHV	OF	3039000001	3039999999
	PERUUTUS/OPHV LIITT.	NZ	3100000001	3109999999
PLA-tositelajit				
	Kirjanpitotosite	AB	3204000000	3204999999
	Täsmäytyspääkirja	AC	3205000000	3205999999
	Käyttöom.konversio	AK	3206000000	3206999999
	Käyttöom.kirj: netto	AN	3207000000	3207999999
	Ratti Kkp.	C3	3208000000	3208999999
	VSM Kkp.	C4	3209000000	3209999999
	HK Korvaus Muis.	DC	3210000000	3210999999
	EK Korvaus Muis.	DD	3211000000	3211999999
	Manuaalipal. Muis.	DM	3212000000	3212999999
	Auli Muis.	E1	3213000000	3213999999
	Oiva Muis.	E2	3214000000	3214999999
	Ratti Muis.	E3	3215000000	3215999999
	Tuottoturva Muis.	E4	3216000000	3216999999
	Mittaturva Muis.	E6	3217000000	3217999999
	Ryhmävakuutus Muis.	E7	3218000000	3218999999
	Rakennusvirhe Muis.	E8	3219000000	3219999999
	IF Ryhmäeläke Muis.	E9	3220000000	3220999999
	Ulkoinen numero	EX	3221000000	3221999999
	Ratti Muis.	F3	3222000000	3222999999
	VSM Muis.	F4	3223000000	3223999999
	IF Ilm. eläke Muis.	F9	3224000000	3224999999
	As.miesp.m.liit.jaks	H1	3226000000	3226999999
	Sonet.vak.pal.jaks.l	H2	3227000000	3227999999
	Asiamiehet	HA	3228000000	3228999999

Sovellus-tosite ')	Nimi	Tosite-laji	Numerosarja alku	loppu
	Palkansaajat	HE	3229000000	3229999999
	Hallintohenkilöt	HH	3230000000	3230999999
	Tilapäispalkkionsaaj	HT	3231000000	3231999999
	Investointityönumero	IP	3232000000	3232999999
	Toimittajat - hyvit.	KG	3233000000	3233999999
	Kiint.hall.järj.liit	KH	3234000000	3234999999
	Toimittajat - netto	KN	3235000000	3235999999
	Kiint.osakejärj	KO	3236000000	3236999999
	Tilien ylläpito	KP	3237000000	3237999999
	Toimittajat - lasku	KR	3238000000	3238999999
	Kiint.sähkönl.liitt	KS	3239000000	3239999999
	Laskut, IP,ulkopuoli	LB	3240000000	3240999999
	Laji/toimintoj.kirj.	LT	3241000000	3241999999
	ML-tilitys	ML	3242000000	3242999999
	Regressilask. Kon.	MQ	3243000000	3243999999
	JV-Simmer Kon.(tulev	MS	3244000000	3244999999
	Ratti Kon.	N3	3245000000	3245999999
	IF ilm. eläk Kon.	N9	3246000000	3246999999
	EU Korvaus Kkp.	OG	3247000000	3247999999
	Henkivak.korvau Kkp.	OH	3248000000	3248999999
	Tapaturma Kkp.	OI	3249000000	3249999999
	MA korvaus Kkp.	OJ	3250000000	3250999999
	Takaus.korvaus Kkp.	OK	3251000000	3251999999
	Sulkan epäv.vah. Kkp	OL	3252000000	3252999999
	TKV Muis.	OM	3253000000	3253999999
	Moottoriajon. Muis.	ON	3254000000	3254999999
	Sulka Muis.	OO	3255000000	3255999999
	Matkavakuutus Muis.	OP	3256000000	3256999999
	Vahinkovakuutus Muis	OQ	3257000000	3257999999
	Henkilövakuutus Muis	OR	3258000000	3258999999
	Tapaturma Muis.	OS	3259000000	3259999999
	Kasko Muis.	OT	3260000000	3260999999
	Ratti maksusop. Muis	OU	3261000000	3261999999
	Esinevak.yks. Muis.	OV	3262000000	3262999999
	Takausvakuutus Muis.	OW	3263000000	3263999999
	Sulkan epäv.vah Muis	OX	3264000000	3264999999
	Regressilask. Muis.	OY	3265000000	3265999999
	Tuleva raha Muis.	OZ	3266000000	3266999999
	Palkk. as.m.liitt.ja	P1	3267000000	3267999999
	MA korvaus Muis.	PB	3268000000	3268999999
	Sulkan epäv.vah Muis	PC	3269000000	3269999999
	Henkivak.korvau Muis	PD	3270000000	3270999999
	Tapaturma Muis.	PF	3271000000	3271999999
	Takaus.korvaus. Muis	PG	3272000000	3272999999
	YT Korvaus Muis.	PH	3273000000	3273999999
	JV-Simmer Muistio	PI	3274000000	3274999999
	MA korvaus Kon.	PJ	3275000000	3275999999
	Tapaturma Kon.	PL	3276000000	3276999999
	Takaus,korvaus Kon.	PM	3277000000	3277999999
	YT Korvaus Kon.	PN	3278000000	3278999999
	JV-Simmer Kon.(lähte	PO	3279000000	3279999999
	ATK-palv.vel.liitt	PP	3280000000	3280999999
	Hinnanmuutos	PR	3281000000	3281999999
	EU Korvaus Kon.	PS	3282000000	3282999999
	EK Korvaus Kon.	PT	3283000000	3283999999
	Päätetapahtum.liitt	PU	3284000000	3284999999
	ATK-palv.vel. levyti	PW	3285000000	3285999999
	Systeemipalv.vel.lii	PX	3286000000	3286999999
	Työasemaveloitukset	PY	3287000000	3287999999
	S-laskutus, Elisa	PZ	3288000000	3288999999
	Sulkan epäv.vah. Kon	QA	3289000000	3289999999
	EK Korvaus Kkp.	QB	3290000000	3290999999
	Cross-company korot	QC	3291000000	3291999999
	EU korvaus muis.	QD	3292000000	3292999999
	Hyvitys - nettosuor.	RA	3293000000	3293999999
	Ostolasku	RE	3294000000	3294999999
	Lask.vast.otto netto	RN	3295000000	3295999999
	Laskun siirto	RV	3296000000	3296999999
	SIJ/KTÖ JAKO	SK	3297000000	3297999999
	Jälkikirjaustosite	SU	3298000000	3298999999
	Tiedonsiirto	UE	3299000000	3299999999
	Maksukirjaus	ZP	3305000000	3305999999
	Pankki - täsmäytys	ZR	3306000000	3306999999
	Maksu per shekki	ZS	3307000000	3307999999
	Maksuselvitys	ZV	3308000000	3308999999
	INV.TILAUSTEN PURKU	QE	3309000000	3309999999
	Tuottoturva man. peruut	14	3310000000	3310999999

Sovellus-tosite ')	Nimi	Tosite-laji	Numerosarja alku	loppu	
	Lainaturva man. peruut	15	3311000000	3311999999	
	Mittaturva man. peruut	16	3312000000	3312999999	
	Auli man. peruut	11	3313000000	3313999999	
	ryhmävak man. peruut	17	3314000000	3314999999	
	Rak.virhevak. man. peruut	18	3315000000	3315999999	
	Oiva man. peruut	12	3316000000	3316999999	
	Sulka evl man. peruut	1P	3317000000	3317999999	
	Sulka man. peruut	1C	3318000000	3318999999	
	Matkavak. man. peruut	1D	3319000000	3319999999	
	Vahinkovak. man. peruut	1E	3320000000	3320999999	
	M.ajoneuvovak. man. peruut	1A	3321000000	3321999999	
	Henkilövak. man. peruut	1F	3322000000	3322999999	
	Tapaturmavak. man. peruut	1G	3323000000	3323999999	
	Kaskovak. man. peruut	1I	3324000000	3324999999	
	Ratti man. peruut	13	3325000000	3325999999	
	Ratti maksusop. man peruut	1J	3326000000	3326999999	
	Esinevak. yks. man. peruut	1M	3327000000	3327999999	
	Takausvak. man. peruut	1N	3328000000	3328999999	
	EK Korvaus man. peruut	19	3329000000	3329999999	
	Ratti 2 man. peruut	1B	3330000000	3330999999	
	Takaus korv. man peruut	1H	3331000000	3331999999	
	JV-Simmer man peruut	1K	3332000000	3332999999	
	JV-Simmer muist m pe	1S	3333000000	3333999999	
	Korkki TA	QF	3334000000	3334999999	
	Korkki YT	QG	3335000000	3335999999	
	Korkki EU	QH	3336000000	3336999999	
	Korkki EK	QI	3337000000	3337999999	
	Korkki YA	QJ	3338000000	3338999999	
	Korkki MK	QK	3339000000	3339999999	
	Korkki manuaalitosite	QL	3340000000	3340999999	
	KORKKI PV MANUAALITOS.	QM	3341000000	3341999999	
	Flex maksutulo, koneellinen	K1	3342000000	3342999999	
	Flex maksutulo, manuaalinen kirjaus	K2	3343000000	3343999999	
	Flex korvaukset, koneellinen	K3	3344000000	3344999999	
	Flex korvaukset, manuaalinen kirjaus	K4	3345000000	3345999999	
	Flex manuaalinen peruuntuva	K5	3346000000	3346999999	
	Flex Eurocenter korvaukset, koneellinen	K6	3347000000	3347999999	
	Flex Eurocenter korvaukset, manuaalinen	K7	3348000000	3348999999	
	EU KORVAUS PERUUTUS	QO	3349000000	3349999999	
	DH koneellinen	QP	3350000000	3350999999	
	DH Manuaalinen	QQ	3351000000	3351999999	
500	MARKKATOSITEMUUNTO	TF	5000000001	5000999999	
501	MARKKATOSITEMUUNTO	TF	5000000001	5000999999	
502	MARKKATOSITEMUUNTO	TF	5000000001	5000999999	
503	MARKKATOSITEMUUNTO	TF	5000000001	5000999999	
504	MARKKATOSITEMUUNTO	TF	5000000001	5000999999	
505	MARKKATOSITEMUUNTO	TF	5000000001	5000999999	
506	MARKKATOSITEMUUNTO	TF	5000000001	5000999999	
507	MARKKATOSITEMUUNTO	TF	5000000001	5000999999	
508	MARKKATOSITEMUUNTO	TF	5000000001	5000999999	
509	MARKKATOSITEMUUNTO	TF	5000000001	5000999999	
040	JÄSENLUOTTOVAKUUTUS	TA	5040000001	5040999999	HVRKR0H
050	ASUNTOSÄÄSTÖPALKKIOT	TB	5050000001	5050999999	
060	ELÄKEKASSA	TC	5060000001	5060999999	
061	ELÄKEKASSA	TC	5060000001	5060999999	
080	OP-LUOTOT	TD	5080000001	5080999999	
084	ALV-MAKSUT	TE	5084000001	5084999999	
510	TOSITEMUUNTO	TG	5100000001	5100999999	
610	ULTRA VALUUTANVAIHTO	TX	6100000001	6100999999	
613	ZVS-MAKSUT/OKO	TH	6130000001	6130999999	
614	ZVS-MAKSUT/OKO	TH	6130000001	6130999999	
615	PSE/PE-MAKSUT/OKO	TZ	6150000001	6150999999	
616	PSE/PE-MAKSUT/OKO	TZ	6150000001	6150999999	
620	FORSE	TI	6200000001	6200999999	
621	SDD SEPA SUORAVELOITUS	RB	6210000001	6210999999	
624	AQUARIUS/OKO	GP	6240000001	6240999999	
625	VIEW/PÄIVITYKSET	TJ	6250000001	6250999999	
628	DPS/OPTO-TAPAHTUMAT	RZ	6280000001	6280999999	
631	SEKKILUNASTUKSET (USKI)	TK	6310000001	6310999999	
632	SEKKILUNASTUKSET (USKI)	TK	6310000001	6310999999	
633	PANKKITAKAUKSET	TL	6330000001	6330999999	
634	OKOBANKEN	TM	6340000001	6340999999	
635	OKOBANKEN	TM	6340000001	6340999999	

Sovellus-tosite ')	Nimi	Tosite-laji	Numerosarja alku	loppu	
636	REMBURSSIT JA PERITTÄVÄT	TN	6360000001	6360999999	
637	REMBURSSIT JA PERITTÄVÄT	TN	6360000001	6360999999	
638	DPS PÄIVITTÄISET	KU	6380000001	6380999999	
639	DPS TASEEN ULKOPUOL.	KV	6390000001	6390999999	
640	LÄHTEVÄT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TO	6400000001	6400999999	
641	LÄHTEVÄT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TO	6400000001	6400999999	
642	LÄHTEVÄT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TO	6400000001	6400999999	
643	LÄHTEVÄT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TO	6400000001	6400999999	
644	LÄHTEVÄT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TO	6400000001	6400999999	
645	LÄHTEVÄT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TO	6400000001	6400999999	
646	LÄHTEVÄT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TO	6400000001	6400999999	
647	TULEVAT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TP	6530000001	6530999999	
648	TULEVAT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TP	6530000001	6530999999	
649	LÄHTEVÄT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TO	6400000001	6400999999	
653	TULEVAT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TP	6530000001	6530999999	
654	TULEVAT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TP	6530000001	6530999999	
657	ULKOMAISET SEKKILUNASTUKSET	TU	6570000001	6570999999	
658	ULKOMAISET SEKKILUNASTUKSET	TU	6570000001	6570999999	
659	ULKOMAISET SEKKILUNASTUKSET	TU	6570000001	6570999999	
660	MATKASHEKIT	TQ	6600000001	6600999999	
663	Ultra/ Henki Aquarius VIRO	KF	6630000001	6630999999	
665	BANKGIRO	TV	6650000001	6650999999	
666	RPM (Rahanpesun estämisen keskeytyskirjaukset)	KX	6660000001	6660999999	
667	RPM/EUR	RM	6670000001	6670999999	
670	VALUUTTAPÄÄKASSA	TR	6710000001	6710999999	
671	SETELIKAUPAT	TR	6710000001	6710999999	
672	VALUUTTAPÄÄKASSA	TR	6710000001	6710999999	
673	VALUUTTAPÄÄKASSA	TR	6710000001	6710999999	
674	BOND/REPO PÄIVITTÄISET	TS	6740000001	6740999999	
675	BOND ARVOSTUKSET	XV	6750000001	6750999999	
691	TOSITEMUUNTO (TOSMU)	TT	6910000001	6910999999	
692	TOSITEMUUNTO (TOSMU)	TT	6910000001	6910999999	
693	TOSITEMUUNTO (TOSMU)	TT	6910000001	6910999999	
694	TOSITEMUUNTO (TOSMU)	TT	6910000001	6910999999	
695	TOSITEMUUNTO (TOSMU)	TT	6910000001	6910999999	
696	TOSITEMUUNTO (TOSMU)	TT	6910000001	6910999999	
697	TOSITEMUUNTO (TOSMU)	TT	6910000001	6910999999	
698	TOSITEMUUNTO (TOSMU)	TT	6910000001	6910999999	
699	TOSITEMUUNTO (TOSMU)	TT	6910000001	6910999999	
706	VALUUTTAMÄÄRÄISET MERKINNÄT	HO	1123000001	1123999999	
	TYÖASEMATOSITTEET	TY	9000000001	9099999999	
9900016	USKI ULKOM SHEKKIEN LUNASTUS	BQ	9701600001	9701699999	
990005	LÄHTEVÄ CLEARING (AAMU)	VB	9900500001	9900599999	
990007	Prepaid rsk-tapahtumat	KJ	9900070001	9900079999	
9900001	OTTOLAINAUS	BA	9900100001	9900199999	OT003/OTORP002
990001	OTTOLAINAUS	BA	9900100001	9900199999	
9900002	ANTOLAINAUS	BD	9900200001	9900299999	AMR972
9900030	OVY:N LUOTTOVAKUUTUKSET	EJ	9900300001	9900309999	
9900031	OVY:N KORVAUS&VARAUS	GE	9900310001	9900319999	
9900032	ABASEC/OPSTOCK	GL	9900320001	9900329999	
9900004	PANKKITAKAUS	BF	9900400001	9900499999	ATRR009
990004	MTL TAPAHTUMAT / MAKSULIIKE	VA	9900400001	9900499999	
9900005	LÄHETETYT ATK-VÄLITYKSET	BG	9900500001	9900599999	MGKR2005, MGKR2006
9900006	SAAPUNEET ATK-VÄLITYKSET	BH	9900600001	9900699999	MGKR2001
9900007	SELVITETTÄVÄT ATK-VÄLITYKSET	BI	9900700001	9900799999	MGKR2002
9900008	PÄÄKIRJATAPAHTUMAT	BJ	9900800001	9900899999	MGKR2004
9900009	SAAPUNEET PIKASIIRROT	BK	9900900001	9900999999	MGR5150
990009	SAAPUVA CLEARING 31.12.1997 ALKAEN (AAMU)	VE	9900900001	9900999999	
990010	POPS BRUTTOCLEARING 16.12.1997 ALKAEN	VF	9901000001	9901099999	
9900005	LÄHETETYT ATK-VÄLITYKSET / OKO	EK	9901100001	9901199999	
990012	AGIOT /VALUUTTAKASSA	VG	9901200001	9901299999	
9900013	ERIKOISLAINAT	CG	9901300001	9901399999	
990013	ERIKOISLAINAT	CG	9901300001	9901399999	
9900014	VALUUTTAKIRJANPITO	EE	9901400001	9901499999	MV29K
990014	VALUUTTAKASSA 24.2.1997 ALKAEN	EE	9901400001	9901499999	OTALPKT
9900015	ANTOLAINAUS /ALPER	BP	9901500001	9901599999	
990015	AUTOMAATTIKIRJAUS / ALPER 18.11.94 ALKAEN	BP	9901500001	9901599999	
9900016	USKI ULKOM SHEKKIEN LUNASTUS	BQ	9901600001	9901699999	op:t, 7880: USLR610
990016	CLEARING 30.10.98 (YÖ)	VH	9901600001	9901699999	
990017	CLEARING 30.10.98 (YÖ)	VI	9901700001	9901799999	
9900018	MATKAVALUUTTA	BL	9901800001	9901899999	MAVRMTIK

Sovellus-tosite ')	Nimi	Tosite-laji	Numerosarja alku	loppu	
	MATKAV. (MAVA) VIERAAT SEKIT JA				
990018	MATKASEKIT	BL	9901800001	9901899999	
9900019	MATKAVALUUTTA/AGIO	BM	9901900001	9901999999	MAVRATIK
990019	AGIOT (MAVA)	BM	9901900001	9901999999	
990020	OPICS (PÄIVITTÄINEN) (OC)	VJ	9902000001	9902099999	
990022	OPICS (PÄIVITTÄINEN) (OC)	VJ	9902000001	9902099999	
990023	OPICS (PÄIVITTÄINEN) (OC)	VJ	9902000001	9902099999	
990024	OPICS (PÄIVITTÄINEN) (OC)	VJ	9902000001	9902099999	
990025	OPICS (PÄIVITTÄINEN) (OC)	VJ	9902000001	9902099999	
990122	OPICS (PÄIVITTÄINEN) (OC)	VJ	9902000001	9902099999	
990123	OPICS (PÄIVITTÄINEN) (OC)	VJ	9902000001	9902099999	
990124	OPICS (PÄIVITTÄINEN) (OC)	VJ	9902000001	9902099999	
9900021	OP:N TILIT OKOSSA	BS	9902100001	9902199999	PR002
990021	OPICS (KK-VAIHDE PYSYVÄT KIRJAUKSET)	VK / VL	9902100001	9902199999	
9900006	SAAPUNEET ATK-VÄLITYKSET / OKO	EL	9902200001	9902299999	
9900008	PÄÄKIRJATAPAHTUMAT / OKO	EM	9902300001	9902399999	
9900241	PERINTÄ- JA KORVAUSJÄRJESTELMÄ (PKJ) OVY	EQ	9902410001	9902419999	
9900242	PANKKIKOHTAISET VAKUUTUKSET (PKV) OVY	ER	9902420001	9902429999	
9900243	PANKKIKOHTAISET VAKUUTUKSET (PKV) OVR	ES	9902430001	9902439999	
9900025	RAHAHUOLTO	EG	9902500001	9902599999	
9900026	LUNASTETUT OKON SEKIT	BV	9902600001	9902699999	MGKR2003
990026	LUNASTETUT OKON SEKIT	BV	9902600001	9902699999	
	WINRESK	EO	9902700001	9902799999	
990028	KAPULA PÄIVITT./OKO	GS	9902800001	9902899999	
990029	KAPULA ARVOSTUS/OKO	GT	9902900001	9902999999	
990030	ASLA/SIIRTYVÄT/OHMO	GD	9903000001	9903099999	
990031	ASLA	VM	9903100001	9903199999	
990032	ASLA / SIIRTYVÄT	VN / VO	9903200001	9903299999	
990033	ASLA/OHMO	GC	9903300001	9903399999	
990034	UTU/PALKKIOT	IF	9903400001	9903499999	
9900035	POPS/LUNASTAMATTOMAT SEKIT YLI 10V	IG	9903500001	9903599999	
9900036	PKJ JÄLKIPER. SUORIT	IH	9903600001	9903699999	
990036	ELE PÄIVITTÄISET VIENNIT	JA	9903700001	9903799999	
990037	ELE TAUP VIENNIT	JB	9903800001	9903899999	
990038	ELE PERUUTETTAVAT TILINPÄÄTÖSVIENNIT	JC	9903900001	9903999999	
990041	KIRJAUSYHTEENVETO/RAHAHUOLTO	VP	9904100001	9904199999	
9900042	PLATINAJÄRJESTELMÄ	BW	9904200001	9904299999	BJER122
990042	KIRJAUSYHTEENVETO/RAHAHUOLTO (UUSI)	VQ	9904200001	9904299999	
9900043	CLARITY, sisäinen ICT työ (ei peruutettava)	RD	9904300001	9904399999	
990044	DEVON, 30.6.99	VR	9904400001	9904499999	
990045	DEVON, 30.6.99	VS	9904500001	9904599999	
990046	DEVON, 30.6.99	VT	9904600001	9904699999	
990047	DEVON, 30.6.99	VU	9904700001	9904799999	
9900050	PALKAT	BY	9905000001	9905099999	***)
9900052	LOMAPALKKAVELAT	GV	9905200001	9905299999	***)
990054	Banksyst kk/tp-päätös	JE	9905900001	9905999999	
990055	Banksyst taseen ulkopuoliset (jos tarvitaan)	JI	9905500001	9905599999	
990056	TRADING TERMIINIEN ARVOSTUSTULOS (EI PERUUTETTAVA)	VX	9905600001	9905699999	
990057	RJ PÄIVITTÄISET	JF	9905700001	9905799999	
990058	RJ SIIRTYVÄT	JG	9905800001	9905899999	
9900060	VALUUTTATILIT	BZ	9906000001	9906099999	
990060	VALUUTTAOTTOLAINAUS	BZ	9906000001	9906099999	
9900061	VALUUTTATILIT / AGIOT	CA	9906100001	9906199999	DARRAGI/OVARP002
990061	VALUUTTAOTTOLAINAUS /AGIOT	CA	9906100001	9906199999	
9900062	VALUUTTATILIT/SIIRTYVÄ KORKO	CB,CC	9906200001	9906299999	DARRASK/OVARP002
990062	VALUUTTAOTTOLAINAUS/SIIRTYVÄT ERÄT	CB / CC	9906200001	9906299999	
9900063	LÄHTEVÄT ULKOMAAN MAKSUT	CD	9906300001	9906399999	LUMR124
990065	BLV TILINP. PYSYVÄ	JN	9906500001	9906599999	
990066	BLV TP PERUUTETTAVA	JO	9906600001	9906699999	
990068	BLT TILINP. PYSYVÄ	JQ	9906800001	9906899999	
990069	BLT TP PERUUTETTAVA	JR	9906900001	9906999999	
9900070	SÄILYTYSPALKKIOT	CE	9907000001	9907099999	
990070	SÄILYTYSPALKKIOLAKUTUS 2.11.94 ALKAEN (KESÄ.- JA JOULUK)	CE	9907000001	9907099999	
9900071	ARVOPAPREIDEN MYYNTIPALKKIOT	CF	9907100001	9907199999	
990071	JVK.MERKINTÄ/ARVOPAPEREIDEN VÄL.PALKKIOT	CF	9907100001	9907199999	
990072	BOND/JVK/EI KÄYTÖSSÄ	VZ	9907200001	9907299999	
990073	BOND/S. KOROT. PÄIV./EI KÄYTÖSSÄ	UC	9907300001	9907399999	
990074	BOND/ARV. KK. L./EI KÄYTÖSSÄ	UD	9907400001	9907499999	
990075	BOND/HINTAERO PÄIV./EI KÄYTÖSSÄ	UF	9907500001	9907599999	
990076	Prepaid maksutapahtumat	KK	9907600001	9907699999	
990077	REPO NORMAALIKIRJAUKSET/EI KÄYTÖSSÄ	YA	9907700001	9907799999	
9900078	MAKSULIIKETILIN KATESIIRTO	EC	9907800001	9907899999	OKO/PR93
990078	KATESIIRTO OTTO/OPTO	YB	9907800001	9907899999	
990079	BOND/ARVOPÄIVÄKIRJAUKSET	YC	9907900001	9907999999	

Sovellus-tosite ')	Nimi	Tosite-laji	Numerosarja alku	loppu	
9900080	SIJOITUSRESKONTRA/OVC	GJ	9908000001	9908099999	
9900081	KORJAUSTOSITELAJI	CH	9908100001	9908199999	
9900082	HALTIA VUOKRASAAMISET	EH	9908200001	9908299999	
9520005	YIT-VUOKRAT	EH	9908200001	9908299999	
677	KORVA/PÄIVITTÄISET	CJ	9908300001	9908399999	
678	KORVA/HINTAEROT	CJ	9908300001	9908399999	
9900083	KORVA-TAPAHTUMAT	CJ	9908300001	9908399999	
9900083	KORVA PÄIVITTÄISET	CJ	9908300001	9908399999	
9900042	PLATINAJÄRJESTELMÄ	BW	9908400001	9908499999	
9900085	KIINTEISTÖRESKONTRA / UUSI	CI	9908500001	9908599999	
9900086	OKO:N LAINAT	CM	9908600001	9908699999	
990086	OKO:N LAINAT OP:LLE	CM	9908600001	9908699999	
990087	REPO ARVOPÄIVÄKIRJAUKSET/EI KÄYTÖSSÄ	YK	9908700001	9908799999	
9900088	HALTIA VASTIKERESKONTRA	EF	9908800001	9908899999	
9900089	HALTIA VASTEKESUORITUKSET	EI	9908900001	9908999999	
9900091	MAKSULIIKE /ASLA	CN	9909100001	9909199999	ALARKP01 JA 13
9900092	ASLA/OHMO	GA	9909200001	9909299999	
9900095	VILU/KOTIPANKKI	GG	9909500001	9909599999	
990995	OKO:N KIRJAUSYHTEENVETO / OPTO	YN	9909950001	9909959999	
9901001	OTTOLAINAUS/SIIR.KOR.PERUUTUS	BC	9910010001	9910019999	OT003/ OTORP003
991001	OTTOLAINAUS / SIIRTYVÄT ERÄT	YO / YP	9910010001	9910019999	
9901002	ETUKÄTEEN MAKS.KOROT/TILINP.	BE,ED	9910020001	9910029999	AMR827
991003	LOAN IQ/OKO	GN	9910030001	9910039999	
991004	ANTO AGIO KIRJAUKSET JA PENNINPYÖRISTYKSET	YQ	9910040001	9910049999	
991005	YPA LAINAT	YR	9910050001	9910059999	
991006	YPA LAINAT SIIRTYVÄT (eurot)	YS / YT	9910060001	9910069999	
991048	YPA LAINAT SIIRTYVÄT (valuutat)	YS / YT	9910060001	9910069999	
991007	KESKUSPANKKIPALVELUOSASTON LAINAT (RO)	YU	9910070001	9910079999	
991008	RO SIIRTYVÄT	YV / YW	9910080001	9910089999	
991009	PERINTÄANTOLAINAUS (PA)	YX	9910090001	9910099999	
991010	PA SIIRTYVÄT	YY / YZ	9910100001	9910109999	
9901011	OTTOLAINAUS /SIIRTYVÄ KORKO	BB	9910110001	9910119999	OT003
991012	YA-JS S. KORK. PER.	UK	9910120001	9910129999	
9901013	ALS:N HOITOPALKKIOT	BN,BO	9910130001	9910139999	AMR830
991013	RO-JS S. KORK. PER.	UG	9910130001	9910139999	
991014	PA-JS S. KORK. PER.	UH	9910140001	9910149999	
991015	RO/AGIOKIRJAUKSET	UI	9910150001	9910159999	
991016	PA/AGIOKIRJAUKSET	UJ	9910160001	9910169999	
9910002	ALS-JOLLA CAP PÄIVITTÄISET	JJ	9910200001	9910209999	
9901021	OPTO / SIIRTYVÄ KORKO	BT,BU	9910210001	9910219999	PR402
991024	YA VIRO AGIOT	RP	9910240001	9910249999	
991025	YA VIRO PÄIVITTÄISET	RJ	9910250001	9910259999	
991026	YA VIRO SIIRTYVÄT	RO	9910260001	9910269999	
991027	YA VIRO AA-PERUUTUUKSET	RU	9910270001	9910279999	
9901003	ANTOLAINAUS /Okopankki	EY,EZ	9910300001	9910399999	
991034	YA LATVIA AGIOT	RR	9910340001	9910349999	
991035	YA LATVIA PÄIVITTÄISET	RK	9910350001	9910359999	
991036	YA LATVIA SIIRTYVÄT	RQ	9910360001	9910369999	
991037	YA LATVIA AA-PERUUTUKSET	RX	9910370001	9910379999	
9901042	PLATINAJÄRJESTELMÄ/SIIRTYVÄ	BX,BR	9910420001	9910429999	BJER221
991044	YA LIETTUA AGIOT	RT	9910440001	9910449999	
991045	YA LIETTUA PÄIVITTÄISET	RL	9910450001	9910459999	
991046	YA LIETTUA SIIRTYVÄT	RS	9910460001	9910469999	
991047	YA LIETTUA AA-PERUUTUKSET	RY	9910470001	9910479999	
9901050	ALS/PREEMIOT JA ARV.	GH	9910500001	9910509999	
9901055	ALS/JOHD.ARV.PER.	GI	9910550001	9910559999	
9901083	KORVA-TAPAHTUMAT/SIIRT. KORKO	CK,CL	9910830001	9910839999	
9901083	KORVA OSAKKEET /SIIRTYVÄT	CK,CL	9910830001	9910839999	
990083	KORVA RM/ARVOSTUKSET	CK	9910830001	9910839999	
991083	KORVA RM/ARVOST.PER.	CL	9910830001	9910839999	
9901086	OKO:N LAINOJEN SIIRTYVÄT	CV	9910860001	9910869999	
991086	OKO:N LAINAT OP:LLE / SIIRTYVÄT	CV / CY	9910860001	9910869999	
9901091	MAKSULIIKE /ASLA /SIIRTYVÄ KORKO	CO,CP	9910910001	9910919999	ALARKP06 JA 07
9901092	SSP:N KAUPPAHINNAN JAKSOTUS	CQ,CZ	9910920001	9910929999	
9901093	ASLA/OHMO/SIIRTYVÄT	GB	9910930001	9910939999	
991111	OKOPANKIN TASESIIRROT / OL	XA	9911110001	9911119999	
991112	OKOPANKIN TASESIIRROT /ALS	XB	9911120001	9911129999	
991113	OKOPANKIN TASESIIRRTO / VALUUTTAKASSA	XC	9911130001	9911139999	
991114	OKOPANKIN TASESIIRROT / DA	XD	9911140001	9911149999	ACR3B1/ACR3B2
9910201	ATK-LASKUTUS OPK /JP	CS	9912010001	9912019999	
990176	PREPAID TILITYKSET	KT	9917600001	9917699999	
991995	OPTON KONEKIELISET SIIRT.KOROT	XE / XF	9919950001	9919959999	
992001	TERMIINI / H TAI TR	XG	9920010001	9920019999	
9920002	ALS-JOLLA CAP TILINPÄÄTÖS	JK	9920020001	9920029999	
992005	FRA PÄÄOMAT	XH	9920050001	9920059999	

Sovellus-tosite ')	Nimi	Tosite-laji	Numerosarja alku	loppu	
990201	ATK-LASKUTUS / OKO	YL	9920100001	9920199999	
9900202	SRJ-PALKKIONPALAUTUSJAKSOTUS/OP-RAHASTO	IA	9920200001	9920299999	
9900203	SRJ-PALKKIONPALAUTUSJAKSOTUS/SAAJAYHTIÖT	IB	9920300001	9920399999	
9900205	OMISTAJAJÄSENREKISTERI	CT	9920500001	9920599999	JRER110
990207	TALLETUSSIIRROT	YM	9920700001	9920799999	
679	PÄÄOMAKONVERSIOT	Z4	9920830001	9920839999	
9902083	PÄÄOMAKONVERSIOT	Z4	9920830001	9920839999	
992100	PANKKITAKAUKSET	XI	9921000001	9921009999	PTKR3301
992101	PANKKITAKAUSET / AGIOT	XJ	9921010001	9921019999	
992102	HENKIVAKUUTUS	HV	9921020001	9921029999	
683	ARVOSTUSKONVERSIO/PURKU	Z5	9921830001	9921839999	
9902183	ARVOSTUSKONVERSIO/PURKU	Z5	9921830001	9921839999	
684	ARVOSTUSKONVERSIO/UUDET	Z6	9922830001	9922839999	
9902283	ARVOSTUSKONVERSIO/UUDET	Z6	9922830001	9922839999	
992400	CPICS (TASEEN ULKOPUOLISET)	XL	9924000001	9924009999	
9903001	SALDONSIIRTO	Z1	9930010001	9930019999	
9903001	SALDONSIIRROT	Z1	9930010001	9930019999	
993002	TERMIINIT PISTE-EROT SIIRT.	XM / XN	9930020001	9930029999	
9903003	EURO	Z3	9930030001	9930039999	
9903003	EURO	Z3	9930030001	9930039999	
9930002	ALS-JOLLA CAP TASEEN ULKOPUOLISET	JL	9930200001	9930209999	
993009	TERMIINIT PISTE-EROT	XO / XP	9930090001	9930099999	
994005	TERMIINIT / AGIOT	XQ	9940050001	9940059999	
994006	TERMIINIT / AGIOT PALAUTUS	XR	9940060001	9940069999	
9940007	LJR OPA-SIIRROT	MX	9940700001	9940799999	
9940008	LJR ERIKOISLAINAT	MD	9940080001	9940089999	
994010	FRA ARVOSTUKSET	XS / XT	9940100001	9940109999	
9940104	LJR EFEKT.KORON HINTAERO	ME	9941040001	9941049999	
9940105	LJR EFEKT.KORON HINTAERO PERUUTUS	MF	9941050001	9941059999	
9940106	LJR ETUKÄTEEN MAKS.KOROT TP	MG	9941060001	9941069999	
9940107	LJR ETUKÄTEEN MAKS.KOROT TP PERUUTUS	MH	9941070001	9941079999	
9940108	LJR ERIK.LAINOJEN SIIRT. HOITOPALKKIOT	MI	9941080001	9941089999	
9940109	LJR ERIK.LAINOJEN SIIRT. HOITOPALKKIOT PERUUTUS	MJ	9941090001	9941099999	
9940110	LJR-JOLLA CAP PÄIVITTÄISET	MM	9941100001	9941109999	
9940111	LJR-JOLLA CAP KK-VAIHDE PERUUTUS	ei vielä varattu			
9940112	LJR-JOLLA CAP ARVOSTUKSET	MN	9941120001	9941129999	
9940113	LJR-JOLLA CAP ARVOSTUKSET PERUUTUS	ei vielä varattu			
9940114	LJR-JOLLA CAP TASEEN ULKOPUOLISET	MO	9941140001	9941149999	
9940115	LJR-JOLLA CAP TASEEN ULKOPUOLISET PERUUTUS	ei vielä varattu			
9940116	LJR-KALA PREEMIOT JA ARVOSTUKSET	MP	9941160001	9941169999	
9940117	LJR-KALA ARVOSTUSTEN PERUUTUS	MR	9941170001	9941179999	
9940120	LJR ARVONALENTUMISET	MU	9941200001	9941209999	
9940121	LJR ARVONALENTUMISET PERUUTUS	MV	9941210001	9941219999	
995	AGIOT/ULKOMAANRESKONTRAT	XU	9950010001	9950019999	
9950002	JORE TILINPÄÄTÖS	KD	9950020001	9950029999	
9960002	JORE TASEEN ULKOP.	KE	9960020001	9960029999	
9970002	CHF-TP-VIENNIT	KL	9970020001	9970029999	
9970003	CHF-TAUP-VIENNIT	KM	9970030001	9970039999	
998	ULKOM.SIIRTYVIEN KORKOJEN AUTOMAATTIKIRJAUS	XX	9980000001	9980999999	
999	VALUUTTALUOTTO	XY	9990000001	9990999999	
	PERUUTUS / KUMPPANIKOODIT	PK	9999970001	9999979999	
	E-FLOW PERUUTUS	EP	9999980001	9999989999	
	YLEINEN PERUUTUSTOSITE	PE	9999990001	9999999999	

SAPin tositepäiväkirja, kuukausipääkirja ja SAPin Ostovelka- ja myyntisaamistilien pääkirja

*) on arkistoitu LEA -arkistointijärjestelmään.
Tositteet on joko laadittu konekielisenä tai tulostettu paperille ja ne säilytetään kansiossa tai arkistoituna

**) REA-arkistointijärjestelmään

***) Raportit arkistoitu marraskuusta 2006 lähtien Aditron eArkistossa

Rinnakkaisissa sovellustositenumeroissa lyhyemmät sovellustositenumerot ovat peräisin Intime-kirjanpitojärjestelmästä, pidemmät FMS-kirjanpitojärjestelmästä.
Jatkossa yksi sovellustositenumero kaikkien yritysten käyttöön (SAP kaikilla käytössä).

TAMPEREEN SEUDUN OSUUSPANKKI 573008

1. Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoitus

Tampereella helmikuun 3. päivänä 2020

Markku Sotarauta

Riitta Varpe

Sauli Brander

Reija Linnamaa

Tero Tuominiemi

Jani Vilppunen
toimitusjohtaja

2. Lausunto tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta

Hallintoneuvosto on tänään pidetyssä kokouksessa perehtynyt pankin tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen. Vuoden 2020 edustajiston kokoukselle hallintoneuvosto toteaa lausuntonaan, että pankkia on hoidettu lain ja säännösten mukaisesti ja että hallintoneuvostolla ei ole Tampereen Seudun Osuuspankin tilinpäätöksen eikä toimintakertomuksen johdosta huomautettavaa. Hallintoneuvosto yhtyy hallituksen esitykseen ylijäämää koskeviksi toimenpiteiksi.

Tampereella helmikuun 3. päivänä 2020

Janne Ruohonen
hallintoneuvoston puheenjohtaja

Tiina Sahamies
hallintoneuvoston sihteeri

3. Tilintarkastajien merkintä suoritetusta tilintarkastuksesta

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Tampereella maaliskuun 5 päivänä 2020

Moore Rewinet Oy
Tilintarkastusyhteisö

Jari Paloniemi
KHT-tilintarkastaja

MOORE Rewinet

Moore Rewinet Oy
Tilintarkastusyhteisö
Satakunnankatu 23 A
33210 Tampere
www.moore-rewinet.fi

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Tampereen Seudun Osuuspankin edustajistolle

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet Tampereen Seudun Osuuspankin (y-tunnus 0828972-6) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2019. Tilinpäätös sisältää sekä konsernin että emo-osuuspankin taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin sekä emo-osuuspankin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausuntomme on ristiriidaton hallitukselle annetun lisäraportin kanssa.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa *Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa.*

Olemme riippumattomia emo-osuuspankista ja konserniyrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Emme ole suorittaneet EU-asetuksen 537/2014 5. artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja kiellettyjä palveluja. Emme ole suorittaneet emo-osuuspankille taikka konserniyhtiöille muita kuin tilintarkastuspalveluita.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Merkittävimmät arvioidut olennaisen virheellisyyden riskit

Olemme alla kuvanneet arviomme merkittävimmistä olennaisen virheellisyyden riskeistä, mukaan lukien väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisyyden riskeistä, sekä esittäneet yhteenvedon siitä, miten olemme toimineet näiden riskien johdosta.

- Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä tilinpäätöksen liitteet 12,14,17

Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä, yhteensä 3.467,0 miljoonaa euroa, on pankin taseen merkittävin erä muodostaen 80 % taseen loppusummasta. Lainojen ja muiden saamisten arvonalennuksia kirjataan osuuspankissa OP Ryhmän soveltaman IFRS 9 -standardin mukaisesti. Koska saamisten tasearvo on merkittävä ja sovellettavan IFRS 9 standardin laskentamallin perusteella kirjattavien arvonalennusten dokumentaation oikeellisuuteen liittyy myös johdon harkintaa, on saamisten arvioitu sisältävän merkittävän olennaisen virheellisyyden riskin.

Kotipaikka: Tampere
Y-tunnus: 1557221-2

Member firms in principal cities throughout the world.

Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä osalta tarkastustoimenpiteenä on perehdytty OP Osuuskunnan tarkastajien laatimaan ISAE 3402 –raporttiin IFRS 9 Rahoitusinstrumentit -standardin mukainen luottotappioiden laskenta, koska OP Ryhmässä IFRS 9 -kirjaukset on hoidettu keskitetysti OP Osuuskunnassa. Tarkastuksessa on käyty läpi osuuspankin käytäntöjä laskentamallin perusteena olevien tietojen hankkimiseksi, minkä lisäksi olemme arvioineet kyseisten tietojen oikeellisuutta varmistuaksemme laskentamallin perusteella kirjattujen odotettavissa olevien luottotappioiden asianmukaisuudesta. Olemme muodostaneet käsityksen luotonantoon liittyvistä tietojärjestelmistä OP Osuuskunnan tarkastajien toimesta laaditun ISAE 3402 varmennusraportin avulla.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan emo-osuuspankin ja konsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuvissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos emo-osuuspankki tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntomme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voitaisiin kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- Tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisyyden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.
- Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon emo-osuuspankin tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- Arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- Teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme

tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä emo-osuuspankin tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei emo-osuuspankki tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.

- Arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.
- Hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitilinpäätöksestä. Vastaamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastaamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnitellusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Muut raportointivelvoitteet

Tilintarkastustoimeksiantoa koskevat tiedot

Edustajiston kokous on 26.3.2019 valinnut meidät suorittamaan tilintarkastustoimeksiantoa. Toimikausien yhteenlaskettu kesto on jatkunut tilintarkastuskertomuksen antamishetkellä keskeytyksettä 21 vuotta.

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomuksen. Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suoritettaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme suorittamamme työn perusteella johtopäätöksen, että toimintakertomuksessa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Tampere 5. helmikuuta 2020

Moore Rewinet Oy
Tilintarkastusyhteisö

Jari Paloniemi
KHT-tilintarkastaja